

Влада Републике Србије
КОМИСИЈА ЗА ИЗРАДУ
ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА

ПРЕДНАЦРТ
ПРИПРЕМЉЕН ЗА
ЈАВНУ РАСПРАВУ
(бесплатан примерак)

ГРАЂАНСКИ ЗАКОНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ТРЕЋА КЊИГА

ПОРОДИЧНИ ОДНОСИ

Београд, децембар 2014. године

КОМИСИЈА ЗА ИЗРАДУ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА

Издавач

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ВЛАДЕ
Београд, Немањина 11

Технички секретар

Ђина Лукић Живковић

Компјутерска обрада и прелом текста

Јаворина Бекер

Тираж: 1.000 примерака

Штампа

ФУТУРА, Петроварадин

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I

Уважавајући вишегодишње иницијативе правника и предлог Удружења правника Србије, Влада Републике Србије донела је Одлуку о образовању посебне Комисије ради кодификације грађанског права и израде Грађанског законика (“Службени гласник РС”, бр. 104/06, 110/06 и 85/09).

При доношењу наведене одлуке Влада је, између осталог, имала у виду следеће основне разлоге који указују на потребу доношења Грађанског законика у Републици Србији:*

1. Србија је, као што је добро познато, донела свој Грађански законик још 1844. године, који је био на снази пуних сто година, све до 1946. године, када је, заједно са свим законима Србије и предратне Југославије, изгубио правну снагу под дејством “револуционарне свести” којом је извршена аброгација до тада важећег целокупног правног система, а који је, у овој области изражавао тековине европске правне цивилизације. Од тог времена, па све до данас, Србија није извршила кодификацију у виду општег Грађанског законика, па се у том погледу, налази у доцњи у односу на друге земље у оквиру Европске породице права.

Полазећи од постојећег стања законодавства у области грађанско-правних односа, установљене судске праксе и развијене правне теорије, створени су сви неопходни услови за кодификацију грађанског права у облику Грађанског законика Републике Србије, за чије доношење је уставни основ неоспоран.

* Интегрални текст образложења за доношење Грађанског законика Републике Србије публикован је у I Књизи Комисије која је објављена новембра 2007. године.

2. Рад на изради Грађанског законика не своди се само на просту рецепцију постојећих посебних закона у овој овласти и њихово техничко уобличавање у смислу Кодекса. Он би, пре свега, требало да обухвати анализу постојећих законских решења, њихово осавременивање и доградњу, а нарочито њихово усклађивање, како међусобно, тако и са савременим тековинама цивилизације права, правне праксе и правне теорије, опште и наше. Зато је неопходна одговарајућа законска решења у овој области усагласити са решењима ратификованих међународних конвенција, као и другим међународним стандардима, а нарочито са правом Европске уније, где је у току рад на изради Грађанског законика ЕУ, рад који се неће окончати у непосредној будућности, али који би свакако био у паралелној оптици рада на изради Грађанског законика Републике Србије. Поједина решења у овој области требало би усагласити са читавим системом смерница које долазе из Европске уније, а које се односе на сасвим конкретна питања из ове области права. То је данас факт, не само са земљама чланицама Европске уније, већ и са оним земљама које се налазе на путу ка чланству у Европску унију, где се налази и Република Србије и њен правни систем.

3. Србија је данас једна од ретких земаља која почетком XXI века нема свој Грађански законик, што је, тешко разумети ако се зна да је она била међу првим европским земљама које су још у XIX веку имале свој Грађански законик. Грађански законик треба донети, не само због ургентне потребе, већ и због општег стања нашег права, његове историје и културе, као и због значајног корака ка владавини правне сигурности. Наиме, свака кодификација у области Грађанског права, већ самим својим постојањем увеличава богатство правне заједнице и доприноси стабилности правних установа. То представља један од неопходних услова конституције правне државе. Она омогућава свим правним субјектима, како грађанима, тако и правним лицима да на једном месту имају корпус свих грађанских субјективних права.

Ако се пође од чињенице да су све кодификације приватног права на европском континенту биле прожете тековинама правне науке, и да су оне, управо у времену појаве тих кодификација и њиховог оживотворења у пракси, доживљавале запажен прогрес, онда нема разлога да буде другачије и са кодификацијом грађанског права у Републици Србији.

4. Узимајући у обзир резултате правне науке и решења компаративног права, та кодификација не би смела да прерасте у препреку даљег развоја права, посебно аутономног права привредних субјеката, опасност која се исказује већ из самог појма кодификације као чврстог законодавног оквира.

И због тога кодификаторски акт треба да задовољи две наизглед антиномне тежње: да учврсти већ изграђене односе једне кохерентне целине доприносећи већем поштовању начела правне сигурности, али и да истовремено не затвара пут даљој еволуцији грађанског права и сталном усавршавању правног поретка у целини, већ напротив, да ту еволуцију подстиче.

5. Потребне праксе, нарочито привредно-пословне праксе, брзо се мењају под утицајем различитих фактора (државни интервенционизам, финансијско тржиште, наднационалне асоцијације), а нарочито под утицајем наглог техничког развоја који доноси нове начине комуницирања и нове садржаје грађанско правних односа. Све то говори у прилог становишту да се приликом избора појединих решења као последице ове или оне теорије, мора водити рачуна о потребама практичног живота, јер се и кодекс, као и сваки други закон, доноси управо ради тог реалног и што квалитетнијег и хуманијег живота, а не ради задовољења неке теорије која не одговара тим захтевима. Отуда је потребно учинити заједнички напор да кодификација грађанског права, не само у њеном настанку, већ нарочито у времену њене примене и оживотворења у практичном свету допринесе остваривању очекиваних резултата.

II

Као што је познато, Комисија је објавила И књигу: “Рад на изради Грађанског законика Републике Србије” – Извештај Комисије са отвореним питањима, у тиражу од 1300 примерака. Текст је достављен надлежним органима, правним и привредним институцијама и заинтересованим појединцима, ради што потпунијег информисања најшире јавности, а у циљу подстицања стручне дискусије у поступку изналагања што бољих законских решења у будућем Грађанском законнику Републике Србије. Ради тога, текст је био објављен и на електронској презентацији Министарства правде.

Тај извештај Комисије, поред оквирног садржаја будућег Грађанског законика, обухватио је отворена питања са основним аргументима и алтернативама, као и могућа нормативна решења у појединим областима грађанско правних односа.

Комисија је у претходном периоду објавила још 4 књиге и то о: облигационим односима, породичним односима, наслеђивању и општи део Преднацрта Грађанског законика.

На основу обављене стручне расправе о објављеним деловима Преднацрта Комисија је за потребе вишемесечне јавне расправе припремила делове будућег Грађанског законика. Ова публикација представља кориговани други део Преднацрта који се односи на породичне односе.

Све до сада објављене књиге Комисије побудиле су интересовање и позитивне реакције правничке јавности, не само у Републици Србији, већ и у иностранству, нарочито у земљама Европске уније и бившим југословенским републикама, сада самосталним државама.

III

У овом делу Преднацрта, који има 382 члана, садржане су значајне новине важећег Породичног закона, у складу са савременим тенденцијама у европском упоредном праву, усвојеним међународним конвенцијама и са научним сазнањима и стеченим искуством у примени тог закона у судској и управној пракси.

Илустрације ради, наводимо следеће најзначајније правне институте из области породичних односа који су регулисани, разрађени или иновирани у овом делу Преднацрта Грађанског законика:

1. Унете су одредбе о подстицању рађања деце;
2. Побољшана су решења која се односе на ванбрачну заједницу;
3. Разрађене су и допуњене одредбе о закључењу и престанку брака;
4. Предложено је увођење црквене форме брака (уз предлог за промену Устава);
5. Иновирани су одредбе о односима родитеља и деце и усклађене са Конвенцијом УН о правима детета;
6. Предложене су потпуно нове одредбе о материнству и очинству у случају зачећа уз биомедицинску помоћ, као и о уговору о рађању за другог (тзв. сурогату материнства);
7. Допуњена су законска решења о правима детета под родитељским старањем;
8. Новелирана су законска решења о вршењу и престанку родитељског права и предложено укидање могућности продужења родитељског права, и уместо тога, у циљу боље заштите интереса детета, стављање детета под старатељство;
9. Разрађене су одредбе о усвојењу, посебно о усвојењу од стране страног држављанина;

10. Предложено је омогућавање заснивања непотпуног усвојења;
11. Иновирана су законска решења о заснивању, дејству и престанку старатељства;
12. Побољшана је правна заштите штићеника;
13. Прецизиране и разрађене су одредбе о издржавању и имовинским односима супружника, као и чланова породичне заједнице;
14. Предложено је формирање алиментационог фонда у циљу заштите деце чији родитељ-дужник избегава плаћање издржавања;
15. Коригована су важећа законска решења која се односе на судске и управне поступке у вези са породично-правним споровима.

Највећи број предложених новина формулисан је у облику алтернативних предлога, што ће у предстојећој јавној расправи омогућити лакше изјашњавање о тим предлозима и допринети изналажењу што бољих финалних законских решења.

ПОРОДИЧНИ ОДНОСИ

Први део ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет регулисања

Члан 1. (члан 1. ПЗ)**

Овим делом законика уређују се: брак и односи у браку, односи у ванбрачној заједници, односи детета и родитеља, усвојење, храњеништво, старатељство, издржавање, имовински односи у породици, заштита од насиља у породици и други породични односи, КАО И ОСТВАРИВАЊЕ ТИХ ПРАВА.

Алијернајшнва: Члан се брише.

Поседна заштите породице

Члан 2. (члан 2. ПЗ)

Породица КАО ОСНОВ ДРУШТВА ужива посебну заштиту државе. Свако има право на поштовање приватног породичног живота.

Брак

Члан 3. (члан 3. ПЗ)

Брак је законом уређена заједница живота жене и мушкарца.

БРАК СЕ ЗАСНИВА НА ПРАВУ ЖЕНЕ И МУШКАРЦА НА ПОТПУНУ И ТРАЈНУ ЗАЈЕДНИЦУ.

Брак се закључује на основу слободног пристанка будућих супружника. Супружници су равноправни у правима и обавезама.

** У загради су наведени одговарајући чланови важећег Породичног закона („Службени гласник Републике Србије“, бр. 18/2005 од 24. фебруара 2005. године). Великим словима су назначене значајније промене у односу на важећа решења из Породичног закона.

Алијернајива: Став 2 се брише.

Ванбрачна заједница

Члан 4. (члан 4. ПЗ)

ВАНБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА ЈЕ ТРАЈНИЈА ЗАЈЕДНИЦА ЖИВОТА ЖЕНЕ И МУШКАРАЦА (ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕРИ), ИЗМЕЂУ КОЈИХ НЕ ПОСТОЈЕ КРВНО СРОДСТВО У ЗАБРАЊЕНИМ СТЕПЕНИМА И БРАЧНОСТ.

ЖЕНА И МУШКАРАЦ КОЈИ ЖИВЕ У ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ИМАЈУ ПРАВА И ДУЖНОСТИ СУПРУЖНИКА ПОД УСЛОВИМА ОДРЕЂЕНИМ ОВИМ ЗАКОНИКОМ.

Напомена: Поставља се питање да ли увести регистрацију ванбрачних заједница.

Алијернајива: Додаје се нови члан 4а који гласи:

Истополна заједница

Члан 4а

ЗАЈЕДНИЦА ЖИВОТА ЛИЦА ИСТОГ ПОЛА УРЕЂУЈЕ СЕ ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ.

Слобода одлучивања о рађању деце

Члан 5. (члан 5. став 1 ПЗ)

ЖЕНА, КАО И МУШКАРАЦ СЛОБОДНО ОДЛУЧУЈУ О РАЂАЊУ ДЕЦЕ.

Алијернајива: Овај члан се брише.

Подстицање рађања деце

Члан 6. (члан 5. ПЗ)

Мајка и дете уживају посебну заштиту државе.

ДРЖАВА И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА СУ ДУЖНИ ДА ФИНАНСИЈСКИМ, ПОРЕСКИМ, РАДНОПРАВНИМ, ЕКОНОМСКИМ, СОЦИЈАЛНИМ И ДРУГИМ МЕРАМА И АКТИВНОСТИМА ПОСЕБНО ПОДСТИЧЕ РАЂАЊЕ ДЕЦЕ.

ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА СЕ УРЕЂУЈЕ ПОДСТИЦАЊЕ РАЂАЊА.

Алијернајива: Трећи став мења се, тако да гласи:

ПОГОДНОСТИ КОЈИМА СЕ ПОДСТИЧЕ РАЂАЊЕ ДЕЦЕ УРЕЂУЈЕ СЕ ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА.

Поседна заштита детета

Члан 7. (члан 6 ПЗ)

Свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свему што се односи на дете.

ДЕТЕ ЈЕ СВАКО ЉУДСКО БИЋЕ ДО НАВРШЕНИХ 18 ГОДИНА ЖИВОТА.

Држава ЈЕ ДУЖНА да предузима све потребне мере за заштиту детета од занемаривања, од физичког, сексуалног и емоционалног злостављања и од сваке врсте експлоатације.

Држава је обавезна да поштује, штити и унапређује права детета.

Дете рођено ван брака има једнака права као дете рођено у браку. Усвојено дете има једнака права према усвојитељима има као дете према родитељима.

Држава је дужна да детету без родитељског старања обезбеди заштиту у породичној средини увек када је то могуће.

Алијернајива: додаје се нови став 2 који гласи:

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ СВАКО ЗЛОСТАВЉАЊЕ ДЕТЕТА, А НАРОЧИТО ФИЗИЧКО КАЖЊАВАЊЕ.

Родитељско право

Члан 8. (члан 7. ПЗ)

РОДИТЕЉИ ОСТВАРУЈУ РОДИТЕЉСКО ПРАВО У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА. Родитељско право припада мајци и оцу И ОСТВАРУЈУ ГА ЗАЈЕДНИЧКИ. РОДИТЕЉИ СУ ЗАЈЕДНИЧКИ ОДГОВОРНИ ЗА РАЗВОЈ ДЕТЕТА.

Родитељи су равноправни у вршењу родитељског права. Забрањена је злоупотреба родитељског права. Усвојиоци имају правни положај родитеља.

Алијернајива: Став 5 се брише, а ст. 1. и 2. се спајају тако да нови став гласи:

РОДИТЕЉСКО ПРАВО ПРИПАДА МАЈЦИ И ОЦУ И ОСТВАРУЈУ ГА ЗАЈЕДНИЧКИ, У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА.

Издржавање

Члан 9. (члан 8. ПЗ)

Издржавање је обавеза и право чланова породице одређених овим закоником.

Одрицање од права на издржавање нема правног дејства.

Слобода уређивања имовинских односа

Члан 10. (члан 9 ПЗ)

Имовински односи у породици МОГУ СЕ УРЕЂИВАТИ СПОРАЗУМНО, у складу са овим закоником.

Заштита од насиља у породици

Члан 11. (члан 10 ПЗ)

Забрањено је насиље у породици.

Свако има право на заштиту од насиља у породици.

Старатељство

Члан 12.

СТАРАТЕЉСТВО ЈЕ ОБЛИК ЗАШТИТЕ МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА, ПУНОЛЕТНИХ ЛИЦА ЛИШЕНИХ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ КАО И ЛИЦА КОЈА ИЗ ДРУГИХ РАЗЛОГА НИСУ У МОГУЋНОСТИ ДА ШТИТЕ СВОЈА ПРАВА И ИНТЕРЕСЕ.

СТАРАТЕЉСТВО СЕ ЗАСНИВА НА ПОШТОВАЊУ ЉУДСКИХ ПРАВА, ОСНОВНИХ СЛОБОДА И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЦА ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ.

Орган старатељства

Члан 13. (члан 12 ПЗ)

Послове заштите породице, помоћи породици и старатељства врши центар за социјални рад (у даљем тексту: орган старатељства).

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ПОСЛОВЕ У УПРАВНИМ СТВАРИМА УТВРЂЕНЕ ОВИМ ЗАКОНИКОМ ОБАВЉА КАО ПОВЕРЕНЕ.

Други део

I. ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА

1. УСЛОВИ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА

Битни услови

Члан 14. (члан 15 ПЗ)

БРАК СЕ ЗАКЉУЧУЈЕ САГЛАСНОМ ИЗЈАВОМ ВОЉЕ (ВОЉА) ДВА ЛИЦА РАЗЛИЧИТОГ ПОЛА У ПОСТУПКУ ПРЕДВИЂЕНИМ ОВИМ ЗАКОНИКОМ.

Заједница живота

Члан 15. (члан 16 ПЗ)

Брак се закључује у циљу остваривања заједнице живота супружника.

2. СМЕТЊЕ И ЗАБРАНЕ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА

Брачност

Члан 16. (члан 17 ПЗ)

Брак не може закључити лице које је већ у браку.

Неспособност за расуђивање

Члан 17. (члан 18 ПЗ)

Брак не може закључити лице које је неспособно за расуђивање.

Алтернатива: Претходни члан мења се тако да гласи:

БРАК НЕ МОЖЕ ЗАКЉУЧИТИ ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ПОТПУНО ЛИШЕНО ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ.

ЛИЦЕ ДЕЛИМИЧНО ЛИШЕНО ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ МОЖЕ ЗАКЉУЧИТИ БРАК УЗ ДОЗВОЛУ СУДА, АКО ЈЕ СПОСОБНО ДА СХВАТИ ЗНАЧАЈ И ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ БРАКА.

Крвно сродство

Члан 18. (члан 19 ПЗ)

Брак не могу закључити крвни сродници у правој линији, као ни: рође-ни брат и сестра, брат и сестра по оцу или мајци, стриц и синовица, ујак и се-стричина, тетка и братанац, тетка и сестрић, деца рођене браће и сестара, те деца браће и сестара по оцу или мајци.

Алтернатива: речица “те” брише.

Сродство по усвојењу

Члан 19.

ПОТПУНО УСВОЈЕЊЕ представља сметњу за закључење брака на исти начин као и крвно сродство.

УСВОЈИЛАЦ ИЗ НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА НЕ МОЖЕ ДА ЗАКЉУЧИ БРАК СА УСВОЈЕНИКОМ НИТИ СА ЊЕГОВИМ ПОТОМЦИМА.

Алтернатива: Додаје се нови став који гласи:

ИЗ ОПРАВДАНИХ РАЗЛОГА СУД МОЖЕ ДА ДОЗВОЛИ БРАК ИЗМЕЂУ УСВОЈЕ-НИКА И УСВОЈИОЦА ИЗ НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА.

Напомена: ако се непотпуно усвојење не уведе, онда би се брисали и ст. 2 и алтерна-тива.

Тазбинско сродство

Члан 20. (члан 21. ПЗ)

Брак не могу закључити тазбински сродници у првом степену праве линије: свекар и снаха, зет и ташта, очух и пасторка, маћеха и пасторак.

Суд може, из оправданих разлога, дозволити закључење брака између тазбинских сродника из претходног става.

Малолетство

Члан 21. (члан 23 ПЗ)

Брак не може закључити лице које није навршило 18. годину живота.

Суд може, из оправданих разлога, дозволити закључење брака мало-летном лицу које је навршило 16. годину живота, ако је достигло телесну и душевну зрелост потребну за вршење права и дужности у браку.

Слобода воље

Члан 22. (члан 24 ПЗ)

Брак не може закључити лице чија воља није слободна.

Старатељство

Члан 23. (члан 22 ПЗ)

ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА ИЗМЕЂУ СТАРАТЕЉА И ШТИЋЕНИКА ЈЕ ЗАБРАЊЕНО.

Алијернајива: Претходни члан се мења тако да гласи:

Брак не могу склопити старатељ и штићеник.

Форма за закључење брака

Члан 24.

БРАК СЕ ЗАКЉУЧУЈЕ НА СВЕЧАН НАЧИН, ПРЕД МАТИЧАРЕМ И УЗ ПРИСУСТВО ДВА СВЕДОКА.

Алијернајива: Претходни члан се мења тако да гласи:

БРАК СЕ ЗАКЉУЧУЈЕ У СВЕЧАНОМ ГРАЂАНСКОМ ИЛИ ВЕРСКОМ ОБЛИКУ.

Најомена: Верски облик брака могао би евентуално да се регулише под условом да Устав Републике Србије то омогући.

II. ПРАВА, ДУЖНОСТИ И СЛОБОДЕ СУПРУЖНИКА

Варијанџа I: Назив одељка II могао би да гласи: ДЕЈСТВА БРАКА

Варијанџа II: Назив II одељка могао би да гласи: СЛОБОДЕ, ПРАВА И ДУЖНОСТИ СУПРУЖНИКА

Заједница живота, поштовање и помагање

Члан 25. (члан 25 ПЗ)

Супружници су дужни да заједнички живе, да се узајамно поштују и помажу.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Основна права супружника

Члан 25.

БРАК СЕ ЗАСНИВА НА УЗАЈАМНОЈ ЉУБАВИ, ВЕРНОСТИ, ПОВЕРЕЊУ, ПОШТОВАЊУ И ПОМАГАЊУ.

Избор рада и занимања

Члан 26. (члан 26 ПЗ)

Супружници су независни у избору рада и занимања.

Алијернајшнва: Претходни члан мења се тако да гласи:

Равноправност супружника у одлучивању

Члан 26.

СУПРУЖНИЦИ САГЛАСНО ОДЛУЧУЈУ О СВИМ БИТНИМ ПИТАЊИМА ЗАЈЕДНИЧКОГ ЖИВОТА.

Место становања и заједничко домаћинство

Члан 27. (члан 27 ПЗ)

Супружници споразумно одређују место становања и одлучују о вођењу заједничког домаћинства.

Алијернајшнва: Претходни члан мења се тако да гласи:

СУПРУЖНИЦИ СПОРАЗУМНО ОДРЕЂУЈУ МЕСТО СТАНОВАЊА И ПОРОДИЧНИ ДОМ.

ПОРОДИЧНИМ ДОМОМ СЕ СМАТРА КУЋА ИЛИ СТАН У КОМЕ СУПРУЖНИЦИ ЖИВЕ ЗАЈЕДНО СА ДЕЦОМ НАД КОЈОМ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО.

СВЕ ДОК И НАЈМЛАЂЕ ДЕТЕ НАД КОЈИМ СУПРУЖНИЦИ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО НЕ ПОСТАНЕ ПУНОЛЕТНО (АЛТЕРНАТИВА: ДОК ИМАЈУ ДЕЦЕ НАД КОЈОМ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО), СУПРУЖНИЦИ МОГУ ОТУЂИТИ ИЛИ ОПТЕРЕТИТИ ПОРОДИЧНИ ДОМ КОЈИ ЧИНИ ЗАЈЕДНИЧКУ ИМОВИНУ САМО СПОРАЗУМНО.

СПОРАЗУМ О ОТУЂЕЊУ ИЛИ ОПТЕРЕЂЕЊУ ПОРОДИЧНОГ ДОМА МОРА БИТИ ОВЕРЕН ОД СТРАНЕ ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА.

СВЕ ДОК И НАЈМЛАЂЕ ДЕТЕ НАД КОЈИМ СУПРУЖНИЦИ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО НЕ ПОСТАНЕ ПУНОЛЕТНО (АЛТЕРНАТИВА: ДОК ИМАЈУ ДЕЦЕ НАД КОЈОМ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО), СУПРУЖНИК КОЈИ ЈЕ ВЛАСНИК СТАНА ИЛИ КУЋЕ КОЈИ ПРЕДСТАВЉА ПОРОДИЧНИ ДОМ МОЖЕ ИСТИ ОТУЂИТИ ИЛИ ОПТЕРЕТИТИ САМО УЗ ПИСМЕНУ САГЛАСНОСТ ДРУГОГ СУПРУЖНИКА.

САГЛАСНОСТ ДРУГОГ СУПРУЖНИКА МОРА БИТИ ОВЕРЕНА ОД СТРАНЕ ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА.

УКОЛИКО ЈЕДАН СУПРУЖНИК БЕЗ ОПРАВДАНОГ РАЗЛОГА ОДБИЈЕ ДА СЕ САГЛАСИ СА ОТУЂЕЊЕМ ИЛИ ОПТЕРЕЂЕЊЕМ ПОРОДИЧНОГ ДОМА О ТОМЕ ОДЛУЧУЈЕ СУД У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ, НА ПРЕДЛОГ ДРУГОГ СУПРУЖНИКА.

ПРИЛИКОМ ОДЛУЧИВАЊА СУД ЋЕ ВОДИТИ РАЧУНА О СТАМБЕНИМ ПОТРЕБАМА СУПРУЖНИКА И ДЕЦЕ КОЈА СТАНУЈУ У ПОРОДИЧНИМ ДОМУ И ДРУГИМ ОКОЛНОСТИМА БИТНИМ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ.

ПРЕТХОДНА ПРАВИЛА ВАЖЕ И У СЛУЧАЈУ ДА СУ СУПРУЖНИЦИ ИЛИ ЈЕДАН ОД ЊИХ УЗЕЛИ У ЗАКУП СТАН ИЛИ КУЋУ КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ПОРОДИЧНИ ДОМ, СЕМ У СЛУЧАЈУ ДА ЗА ЗАКУП ВАЖЕ ПОСЕБНА ПРАВИЛА (СЛУЖБЕНИ СТАН).

СУПРУЖНИЦИ СПОРАЗУМНО ОДЛУЧУЈУ О ВОЂЕЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ДОМАЋИНСТВА.

Изддржавање

Члан 28. (члан 28 ПЗ)

Супружници су дужни да се узајамно издржавају под условима одређеним овим закоником.

Имовина супружника

Члан 29.

Имовина супружника може бити заједничка и посебна имовина.

Имовински односи супружника

Члан 30.

Супружници могу, под условима одређеним овим закоником, своје имовинске односе уредити брачним уговором.

III. ПРЕСТАНАК БРАКА

Начини престанка брака

Члан 31. (члан 30 ПЗ)

Брак престаје смрћу супружника, ПРОГЛАШЕЊЕМ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО, поништењем или разводом.

Брак престаје поништењем и разводом на дан правноснажности пресуде о поништењу односно разводу.

У СЛУЧАЈУ ПРОГЛАШЕЊА НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО БРАК ПРЕСТАЈЕ НА ДАН КОЈИ ЈЕ РЕШЕЊЕМ СУДА УТВРЂЕН КАО ДАН СМРТИ.

АКО ДАТУМ СМРТИ НИЈЕ УТВРЂЕН БРАК ПРЕСТАЈЕ НА ДАН ПРАВНОСНАЖНОСТИ РЕШЕЊА О ПРОГЛАШЕЊУ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО.

1. НИШТАВОСТ БРАКА

Различитост полова, изјава воље и надлежност

Члан 32. (члан 31 ПЗ)

Брак је ништав ако су га закључила два лица истог пола, ако изјаве воље супружника нису биле сагласне или ако брак није закључен пред матичарем.

Заједница живота

Члан 33. (члан 32 ПЗ)

Брак је ништав ако није закључен ради остваривања заједнице живота супружника.

Брак између лица из претходног става неће се поништити ако је заједница живота супружника накнадно успостављена.

Брачност

Члан 34. (члан 33 ПЗ)

Брак је ништав ако је закључен за време трајања ранијег брака једног супружника.

Нови брак неће се поништити ако је ранији брак у међувремену престао.

Алтернатива: Додају се два нова става која гласе:

АКО СМРЉУ СУПРУЖНИКА КОЈИ ЈЕ ЗАКЉУЧИО НОВИ БРАК ЗА ВРЕМЕ ПОСТОЈАЊА РАНИЈЕГ, ИСТОВРЕМЕНО ПРЕСТАМУ ОБА БРАКА, ПОНИШТИЋЕ СЕ НОВИ БРАК.

НОВИ БРАК СЕ НЕЋЕ ПОНИШТИТИ АКО ЈЕ ТРАЈАО ДУГИ НИЗ ГОДИНА А СУПРУЖНИК ИЗ РАНИЈЕГ БРАКА НИЈЕ ПРЕДУЗИМАО НИШТА У ЦИЉУ УСПОСТАВЉАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ ЖИВОТА ИЛИ АКО СЕ УТВРДИ ДА ЈЕ ПРВИ БРАК БИО НИШТАВ.

Неспособност за расуђивање

Члан 35. (члан 34 ПЗ)

Брак је ништав ако га је закључило лице неспособно за расуђивање.

Ако лице из претходног става накнадно постане способно за расуђивање, брак је рушљив.

Сродство

Члан 36. (члан 35 ПЗ)

Брак је ништав ако су га међусобно закључили крвни, адоптивни или тазбински сродници између којих није дозвољено закључење брака.

Брак између тазбинских сродника из претходног става не мора се поништити ако постоје оправдани разлози.

2. РУШЉИВОСТ БРАКА

Малолетство

Члан 37. (члан 37 ПЗ)

Брак је рушљив ако га је закључило малолетно лице без дозволе суда.

Брак малолетника СТАРИЈЕГ ОД 16 ГОДИНА СЕ НЕЋЕ ПОНИШТИТИ АКО СУ ИСПУЊЕНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА СКЛАПАЊЕ БРАКА ПРЕ ПУНОЛЕТСТВА.

Принуда

Члан 38. (члан 38 ПЗ)

Брак је рушљив ако је на његово закључење супружник пристао под принудом.

Принуда постоји када је други супружник или неко трећи силом или претњом.

Страх се сматра основаним када се из околности очигледно види да је угрожен живот, тело или друго значајно добро једног или другог супружника односно трећег лица.

Заблуда

Члан 39. (члан 39 ПЗ)

Брак је рушљив када је на његово закључење супружник пристао у заблуди о личности другог супружника или о некој његовој битној особини.

Заблуда о личности постоји када је супружник мислио да закључује брак са једним лицем, а закључио је брак са другим лицем (заблуда о физичкој личности), односно када је закључио брак са лицем са којим је желео, али то лице није оно за које се издавало (заблуда о грађанској личности), а супружник који је у заблуди не би закључио брак да је за то знао.

Заблуда о битној особини постоји када је реч о таквој особини због које супружник који је у заблуди не би закључио брак да је за њу знао, КАО ШТО

СУ: ТРАЈНА, ОПАСНА ИЛИ ТЕШКА БОЛЕСТ, ПОЛНА НЕМОЋ, СЕКСУАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА, РОДНИ ИДЕНТИТЕТ, БРЕМЕНИТОСТ ЖЕНЕ ОД ДРУГОГ МУШКАРЦА, НЕЧАСНО ЗАНИМАЊЕ И СЛИЧНЕ ОСОБИНЕ.

Напомена: Питање заблуде могло би се решити кроз поступак поништења брака по правилима о апсолутној и релативној ништавости.

Старатељство

Члан 40. (члан 36 ПЗ)

АКО БРАК ЗАКЉУЧЕ СТАРАЛАЦ И ШТИЋЕНИК РАСКИДА СЕ СТАРАТЕЉСТВО.

Напомена: Ако се укине старатељство као брачна забрана, овај члан треба брисати.

3. РАЗВОД БРАКА

Алијернајива: Додаје се нови члан који гласи:

Узроци за развод брака

Члан 41.

СВАКИ СУПРУЖНИК ИМА ПРАВО НА РАЗВОД АКО СУ БРАЧНИ ОДНОСИ ОЗБИЉНО И ТРАЈНО ПОРЕМЕЋЕНИ.

Алијернајива: Став 1 мења се са два нова става која гласе:

СВАКИ СУПРУЖНИК ИМА ПРАВО НА РАЗВОД БРАКА АКО ПОСТОЈИ НЕСАГЛАСНОСТ СУПРУЖНИКА О БИТНИМ ПИТАЊИМА ЗАЈЕДНИЧКОГ ЖИВОТА.

БРАК ЋЕ СЕ РАЗВЕСТИ АКО ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА СУПРУЖНИКА ТРАЈНО ПРЕСТАЛА.

Споразум о разводу

Члан 42. (члан 40 ПЗ)

Супружници имају право на развод брака ако закључе писмени споразум о разводу.

Споразум о разводу обавезно садржи САГЛАСНОСТ о вршењу родитељског права, О СМЕШТАЈУ И ИЗДРЖАВАЊУ ДЕТЕТА И О ЛИЧНИМ КОНТАКТИМА СА ДЕТЕТОМ, О ДЕОБИ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ И О ПРАВУ ИЗДРЖАВАЊА СУПРУЖНИКА ПОСЛЕ РАЗВОДА БРАКА.

Алијернајива: Додаје се нови став који гласи:

УЗ СПОРАЗУМ О РАЗВОДУ СУПРУЖНИЦИ СУ ДУЖНИ ДА ПОДНЕСУ ОДГОВАРАЈУЋУ ИСПАВУ ИЗ ЈАВНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ О НЕПОКРЕТНОСТИМА О ПОСЕДОВАЊУ ЗАЈЕДНИЧКЕ НЕПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ.

Трећи део
ОДНОСИ ДЕТЕТА И РОДИТЕЉА

I. ПОРОДИЧНИ СТАТУС ДЕТЕТА

1. МАТЕРИНСТВО И ОЧИНСТВО

Материнство

Члан 43. (члан 42 ПЗ)

МАЈКА ДЕТЕТА ЈЕ ЖЕНА КОЈА ГА ЈЕ РОДИЛА ИЗУЗЕВ У СЛУЧАЈУ РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Мајка детета је жена која га је родила, ИЗУЗЕВ РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ.

Утврђивање материнства судском одлуком

Члан 44. (члан 43. ПЗ)

Ако жена која је родила дете није уписана у матичну књигу рођених као мајка детета, њено материнство може бити утврђено правноснажном судском пресудом, ИЗУЗЕВ У СЛУЧАЈУ РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ.

Право на утврђивање материнства имају дете и жена која тврди да је мајка детета.

Оспоравање материнства

Члан 45. (члан 44. ПЗ)

Материнство жене која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета – може бити оспорено.

Право на оспоравање материнства имају: дете, жена која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета, жена која тврди да је мајка ако истом тужбом тражи и утврђивање свог материнства, као и мушкарац који се по овом закону сматра оцем детета.

Није допуштено оспоравање материнства: утврђеног правноснажном судском пресудом; после усвојења детета; РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ, као ни после смрти детета.

Очинство

Члан 46. (члан 45. ПЗ)

Оцем детета које је рођено у браку сматра се муж мајке детета.

Оцем детета које је рођено у року од 300 дана од дана престанка брака сматра се муж мајке детета из тог брака, ако мајка није закључила нови брак у том року.

Оцем детета које је рођено у новом браку сматра се муж мајке детета из тог брака.

Оцем детета које је рођено ван брака сматра се мушкарац чије је очинство утврђено признањем, односно чије је очинство утврђено правноснажном судском пресудом.

Напомена: Предвидети рок за оспоравање очинства који не би требало да буде преклузиван.

Ко може да призна очинство

Члан 47. (члан 46 ПЗ)

Очинство може да призна мушкарац који је навршио 16. годину живота и који је способан за расуђивање.

Када се може признати очинство

Члан 48. (члан 47. ПЗ)

Очинство се може признати само ако је дете живо у тренутку признања. Изузетно, признање очинства производи дејство иако је дато пре рођења детета, ако се дете живо роди.

Алтернатива: Додаје се нови став који гласи:

ПОСЛЕ СМРТИ ДЕТЕТА ОЧИНСТВО СЕ МОЖЕ УТВРЂИВАТИ ПРИЗНАЊЕМ САМО АКО ЈЕ ДЕТЕ ОСТАВИЛО ПОТОМКЕ И АКО СЕ ОНИ САГЛАСЕ СА ПРИЗНАЊЕМ.

Сагласност мајке

Члан 49. (члан 48 ПЗ)

Са признањем очинства мора да се сагласи мајка ако је навршила 16. годину живота и ако је способна за расуђивање.

Сагласност детета

Члан 50. (члан 49 ПЗ)

Са признањем очинства мора да се сагласи дете ако је навршило 16. годину живота и ако је способно за расуђивање.

Ако дете не може дати сагласност, довољна је сагласност мајке.

Сагласност староца детета

Члан 51. (члан 50. ПЗ)

Ако ни мајка ни дете не могу дати сагласност, сагласност са признањем очинства даје старалац детета, уз претходну дозволу органа старатељства.

Како се може признати очинство

Члан 52. (члан 51. ПЗ)

Изјава о признању очинства може се дати и у завештању.

Варијанта I: Претходни члан мења се тако да гласи:

Изјава о признању очинства КАО И САГЛАСНОСТ СА ПРИЗНАЊЕМ може се дати пред матичарем, органом старатељства, судом ИЛИ ДРУГИМ ОРГАНОМ ИЛИ СЛУЖБОМ ОВЛАШЋЕНИМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ЈАВНИХ ИСПРАВА.

ОРГАН ИЛИ СЛУЖБА ПРЕД КОЈИМ ЈЕ ИЗВРШЕНО ПРИЗНАЊЕ ДУЖНИ СУ ДА БЕЗ ОДЛАГАЊА ДОСТАВЕ ИЗЈАВУ О ПРИЗНАЊУ ОЧИНСТВА НАДЛЕЖНОМ МАТИЧАРУ.

Изјава о признању очинства може се дати и у завештању.

Варијанта II: Претходни члан мења се тако да гласи:

Изјава о признању очинства, КАО И САГЛАСНОСТ СА ПРИЗНАЊЕМ, може се дати пред матичарем, органом старатељства, судом ИЛИ ДРУГИМ ОРГАНОМ ОВЛАШЋЕНИМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ЈАВНИХ ИСПРАВА, КАО И ПРЕД ЈАВНИМ БЕЛЕЖНИКОМ.

ОРГАН ИЛИ ЈАВНИ БЕЛЕЖНИК ПРЕД КОЈИМ ЈЕ ИЗВШЕНО ПРИЗНАЊЕ ИЛИ ДАТА САГЛАСНОСТ ЗА ПРИЗНАЊЕ ДУЖНИ СУ ДА БЕЗ ОДЛАГАЊА ДОСТАВЕ ИЗЈАВУ О ПРИЗНАЊУ ОЧИНСТВА НАДЛЕЖНОМ МАТИЧАРУ.

Опозивање признања

Члан 53. (члан 52. ПЗ)

Не може се опозвати изјава о признању очинства и изјава о сагласности са признањем очинства.

Ништавост признања

Члан 54. (члан 53. ПЗ)

Ништаве су и изјава о признању очинства, и изјава о сагласности са признањем очинства, ако нису били испуњени услови за њихову пуноважност предвиђени овим закоником.

Рушљивост признања

Члан 55. (члан 54. ПЗ)

Рушљиве су и изјава о признању очинства, и изјава о сагласности са признањем очинства, ако су дате под ПРЕТЊОМ, принудом, ПРЕВАРОМ или у заблуди.

Утврђивање очинства судском одлуком

Члан 56. (члан 55. ПЗ)

Ако очинство није утврђено признањем, може бити утврђено правноснажном судском пресудом.

Право на утврђивање очинства имају: дете, мајка и мушкарац који тврди да је отац детета.

Алијернајџива: Додаје се нови члан који гласи:

Обавеза органа старатељства

Члан 57.

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ЈЕ У РОКУ ОД 90 ДАНА ОД РОЂЕЊА ДЕТЕТА ВАН БРАКА, ДУЖАН ДА УПОЗНА МАЈКУ СА ПРАВОМ ДЕТЕТА ДА ЗНА СВОЈЕ ПОРЕКЛО И ДА ЈЕ ПОСАВЕТУЈЕ ДА ЈЕ У ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА ДА ПОКРЕНЕ ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ОЧИНСТВА, КАО И ДА ЈЕ УПОЗНА СА ПОСЛЕДИЦАМА УТВРЂИВАЊА ОЧИНСТВА.

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ЈЕ ДУЖАН ДА У РОКУ ОД 6 (12) МЕСЕЦИ ОД РОЂЕЊА ДЕТЕТА ВАН БРАКА ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ ПОКРЕНЕ ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ОЧИНСТВА, АКО ЈЕ МАЈКА У ТОМ РОКУ ИМЕНОВАЛА ОЦА ДЕТЕТА И САГЛАСИЛА СЕ СА ПОКРЕТАЊЕМ ПОСТУПКА.

Алијернајџива: Став 2 мења се тако да гласи:

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ЈЕ ДУЖАН ДА У РОКУ ОД 6 (12) МЕСЕЦИ ОД РОЂЕЊА ДЕТЕТА ВАН БРАКА ПО СЛУЖБЕНИЈ ДУЖНОСТИ ПОКРЕНЕ ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ОЧИНСТВА, АКО ЈЕ МАЈКА У ТОМ РОКУ ИМЕНОВАЛА ОЦА ДЕТЕТА.

Оспоравање очинства

Члан 58. (члан 56 ПЗ)

Очинство мушкарца који је уписан у матичну књигу рођених као отац детета, може бити оспорено.

Право на оспоравање очинства имају: дете, мајка, муж мајке или мушкарац који тврди да је отац детета ако истом тужбом тражи и утврђивање свог очинства.

Није допуштено оспоравање очинства утврђеног признањем оним лицима која су се сагласила са признањем очинства, нити после смрти детета.

2. МАТЕРИНСТВО И ОЧИНСТВО У СЛУЧАЈУ ЗАЧЕЋА УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

Материнство

Члан 59. (члан 57. ПЗ)

Мајка детета зачетог уз биомедицинску помоћ јесте жена која га је родила. Ако је дете зачето уз биомедицинску помоћ дарованом јајном ћелијом, материнство жене која је даровала јајну ћелију не може се утврђивати.

Алијернајшива: Додаје се нови став који гласи:

ЖЕНА ЧИЈА ЈЕ ЈАЈНА ЂЕЛИЈА БЕЗ ЊЕНОГ ПРИСТАНКА КОРИШЋЕНА ЗА ОПЛОДЊУ ДРУГЕ ЖЕНЕ ИМА ПРАВО ДА ОСПОРАВА МАТЕРИНСТВО ЖЕНЕ КОЈА ЈЕ ДЕТЕ РОДИЛА, АКО ИСТОВРЕМЕНО ТРАЖИ ДА СЕ УТВРДИ ДА ЈЕ ОНА МАЈКА ДЕТЕТА.

Најомена: Законом из области медицине треба да буде обухваћен медицински поступак зачећа уз биомедицинску помоћ, а овим Закоником регулисати очинство и материнство. Одредбе у уговорним односима, условима итд. могу да остану овде ради целине и лакшег сналажења, а могу бити дислоциране у неки други део Грађанског законика.

Материнство у случају рађања за другог

Члан 60.

У СЛУЧАЈУ РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ У МАТИЧНЕ КЊИГЕ СЕ КАО МАЈКА ДЕТЕТА УПИСУЈЕ ЖЕНА КОЈА НА ОСНОВУ УГОВОРА (О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ) ИМА НАМЕРУ.

ДА СЕ СТАРА О ДЕТЕТУ (НАМЕРАВАНА МАЈКА), БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ЊЕНЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ КОРИШЋЕНЕ ЗА ОПЛОДЊУ ДРУГЕ ЖЕНЕ (СУРОГАТ МАЈКЕ).

ОЦЕМ ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ НА ОСНОВУ УГОВОРА (О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ) РОДИЛА ДРУГА ЖЕНА (СУРОГАТ МАЈКА) СЕ СМАТРА СУПРУГ ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР НАМЕРАВАНЕ МАЈКЕ (НАМЕРАВАНИ ОТАЦ), БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ЊЕГОВЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ КОРИШЋЕНЕ ЗА ОПЛОДЊУ СУРОГАТ МАЈКЕ.

МАТЕРИНСТВО И ОЧИНСТВО НАМЕРАВЕНИХ РОДИТЕЉА (НАМЕРАВАНЕ МАЈКЕ И НАМЕРАВАНОГ ОЦА) НЕ МОЖЕ СЕ ОСПОРАВАТИ, ЧАК НИ У СЛУЧАЈУ КАДА СУ ЗА ОПЛОДЊУ ДРУГЕ ЖЕНЕ (СУРОГАТ МАЈКЕ) КОРИШЋЕНЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ САМО ЈЕДНОГ ОД ЊИХ.

Алијернајџива: Претходни члан мења се тако да гласи:

У СЛУЧАЈУ РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ У МАТИЧНЕ КЊИГЕ СЕ КАО МАЈКА ДЕТЕТА УПИСУЈЕ ЖЕНА КОЈА НА ОСНОВУ УГОВОРА (О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ) ИМА НАМЕРУ ДА СЕ СТАРА О ДЕТЕТУ (НАМЕРАВАНА МАЈКА), БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ЊЕНЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ КОРИШЋЕНЕ ЗА ОПЛОДЊУ ДРУГЕ ЖЕНЕ (СУРОГАТ МАЈКЕ, УКОЛИКО СЕ ОНА СА ТИМ САГЛАСИ.

ОЦЕМ ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ НА ОСНОВУ УГОВОРА (О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ) РОДИЛА ДРУГА ЖЕНА (СУРОГАТ МАЈКА) СМАТРА СЕ СУПРУГ ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР НАМЕРАВАНЕ МАЈКЕ (НАМЕРАВАНИ ОТАЦ), БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ЊЕГОВЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ КОРИШЋЕНЕ ЗА ОПЛОДЊУ ДРУГЕ ЖЕНЕ (СУРОГАТ МАЈКЕ), УКОЛИКО СЕ ОНА СА ТИМ САГЛАСИ.

МУЖ ОДНОСНО ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР НАМЕРАВАНЕ МАЈКЕ СМАТРАЋЕ СЕ ОЦЕМ ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ РОДИЛА ДРУГА ЖЕНА НА ОСНОВУ УГОВОРА О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ (СУРОГАТ МАЈКА), УКОЛИКО СУ ЗА ОПЛОДЊУ КОРИШЋЕНЕ ЊИХОВЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ, БЕЗ ОБЗИРА НА САГЛАСНОСТ ЖЕНЕ КОЈА ЈЕ ДЕТЕ РОДИЛА ЗА ДРУГОГ (СУРОГАТ МАЈКА).

Алијернајџива: Додаје се нови члан 60а који гласи:

Одлучивање у случају несагласности воља

Члан 60а

У СЛУЧАЈУ НЕСАГЛАСНОСТИ ЖЕНЕ КОЈА ЈЕ ДЕТЕ РОДИЛА ЗА ДРУГОГ ДА СЕ У МАТИЧНЕ КЊИГЕ РОЂЕНИХ КАО МАЈКА ОДНОСНО ОТАЦ ДЕТЕТА УПИШУ НАМЕРАВАНА МАЈКА ОДНОСНО ЊЕН БРАЧНИ ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР, О МАТЕРИНСТВУ ИЛИ ОЧИНСТВУ ДЕТЕТА ОДЛУЧУЈЕ СУД.

Уговор о рађању за другог

Члан 61.

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОЖЕ БИТИ ЗАКЉУЧЕН ИЗМЕЂУ ЖЕНЕ КОЈА ЋЕ НОСИТИ И РОДИТИ ДЕТЕ (СУРОГАТ МАЈКА) И СУПРУЖНИКА ИЛИ ВАНБРАЧНИХ ПАРТНЕРА (НАМЕРАВАНИ РОДИТЕЉИ) САМО АКО ИЗМЕЂУ НАМЕРАВЕНИХ РОДИТЕЉА НЕ МОЖЕ ДОЋИ ДО ЗАЧЕЋА ПРИРОДНИМ ПУТЕМ (ПОЛНИМ ОДНОСОМ), КАО НИ УЗ ПОМОЋ ДРУГИХ ВИДОВА БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПОМОГНУТОГ ЗАЧЕЋА, ИЛИ АКО ЗАЧЕЋЕ ПРИРОДНИМ ПУТЕМ ИЛИ КОРИШЋЕЊЕМ ДРУГИХ ВИДОВА ЗАЧЕЋА НИЈЕ ПОЖЕЉНО ЗБОГ ОЗБИЉНЕ ОПАСНОСТИ ОД ПРЕНОШЕЊА ТЕШКЕ НАСЛЕДНЕ БОЛЕСТИ НА ДЕТЕ.

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОРА БИТИ ОВЕРЕН ОД СТРАНЕ СУДИЈЕ ИЛИ ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА.

Алијернајива: Додаје се став 3 који гласи:

ПРИЛИКОМ ОВЕРЕ УГОВОРА О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ, СУДИЈА ИЛИ ЈАВНИ БЕЛЕЖНИК СУ ДУЖНИ ДА УПОЗОРЕ УГОВОРНЕ СТРАНКЕ НА ПОСЛЕДИЦЕ УГОВОРА, А НАРОЧИТО ДА СЕ ЖЕНА КОЈА ЈЕ РОДИЛА ДЕТЕ НЕЋЕ СМАТРАТИ МАЈКОМ ДЕТЕТА.

Ко не може бити сурогат мајка

Члан 62.

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ НЕ МОЖЕ БИТИ ЗАКЉУЧЕН ИЗМЕЂУ КРВНИХ СРОДНИКА И СРОДНИКА ПО УСВОЈЕЊУ У ПРАВОЈ ЛИНИЈИ БЕЗ ОБЗИРА НА СТЕПЕН, ИЗМЕЂУ ПОБОЧНИХ СРОДНИКА ЗАКЉУЧНО СА ЧЕТВРТИМ СТЕПЕНОМ СРОДСТВА КАО НИ ИЗМЕЂУ ТАЗБИНСКИХ СРОДНИКА (ИЗМЕЂУ КОЈИХ НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА).

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОЖЕ БИТИ ЗАКЉУЧЕН ИЗМЕЂУ БЛИСКИХ СРОДНИКА САМО У СЛУЧАЈУ ПОТПУНЕ, ГЕСТАЦИЈСКЕ СУРОГАЦИЈЕ.

Алијернајива: Додаје се нов члан 62а који гласи :

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОЖЕ БИТИ ЗАКЉУЧЕН САМО ИЗМЕЂУ ДРЖАВЉАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОЖЕ БИТИ ЗАКЉУЧЕН САМО ИЗМЕЂУ ДРЖАВЉАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, КАО И СА ЛИЦЕМ КОЈЕ ИМА ДОЗВОЛУ БОРАВКА И ПРИЈАВЉЕНО (СТАЛНО) ПРЕБИВАЛИШТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.

Видови рађање за другог

Члан 63.

РАЂАЊЕ ЗА ДРУГОГ ЈЕ ДОЗВОЉЕНО АКО СЕ ЗА ОПЛОДЊУ СУРОГАТ МАЈКЕ КОРИСТИ РЕПРОДУКТИВНИ МАТЕРИЈАЛ БАР ЈЕДНОГ ОД НАМЕРАВАНИХ РОДИТЕЉА (ДЕЛИМИЧНА, ГЕНЕТСКА СУРОГАЦИЈА) ИЛИ РЕПРОДУКТИВНИ МАТЕРИЈАЛ ОБА НАМЕРАВАНА РОДИТЕЉА (ПОТПУНА, ГЕСТАЦИЈСКА СУРОГАЦИЈА).

АКО ПОСТОЈЕ НАРОЧИТО ОПРАВДАНИ РАЗЛОЗИ УГОВОР О РАЂАЊУ ЗА ДРУГОГ МОЖЕ ЗАКЉУЧИТИ И ЖЕНА КОЈА САМА ЖИВИ, У КОМ СЛУЧАЈУ СЕ ЗА ОПЛОДЊУ СУРОГАТ МАЈКЕ МОРА КОРИСТИТИ ЈАЈНА ЋЕЛИЈА НАМЕРАВАНЕ МАЈКЕ.

ПОСТОЈАЊЕ НАРОЧИТО ОПРАВДАНИХ РАЗЛОГА УТВРЂУЈЕ СУД У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ.

Алијернајџива: Претходни члан мења се тако да гласи:

РАЂАЊЕ ЗА ДРУГОГ ЈЕ ДОЗВОЉЕНО ИСКЉУЧИВО АКО СЕ ЗА ОПЛОДЊУ СУРОГАТ МАЈКЕ КОРИСТИ РЕПРОДУКТИВНИ МАТЕРИЈАЛ НАМЕРАВАНИХ РОДИТЕЉА (ПОТПУНА СУРОГАЦИЈА).

ИЗУЗЕТНО, У СЛУЧАЈУ СМРТИ ЈЕДНОГ ОД НАМЕРАВАНИХ РОДИТЕЉА ЊЕГОВЕ/ЊЕНЕ ОПЛОДНЕ ЂЕЛИЈЕ МОГУ БИТИ КОРИШЋЕНЕ ЗА ОПЛОДЊУ СУРОГАТ МАЈКЕ АКО ЈЕ ОН/ОНА ПРЕ СМРТИ ДАО/ДАЛА ПИСМЕНУ САГЛАСНОСТ ДА СЕ ОПЛОДНИ МАТЕРИЈАЛ МОЖЕ ПОСТХУМНО КОРИСТИТИ.

ПОСТХУМНА ОПЛОДЊА СУРОГАТ МАЈКЕ МОЖЕ БИТИ ИЗВРШЕНА НАЈКАСНИЈЕ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД СМРТИ НАМЕРАВАНОГ РОДИТЕЉА ОД КОГА ОПЛОДНИ МАТЕРИЈАЛ ПОТИЧЕ.

Најомена: Отворено је питање да ли предвидети да у случају постхумне оплодње одлуку доноси суд тј. утврђује постојање услова за постхумну оплодњу сурогат мајке?

Права и обавезе из уговора о рађању за другог

Члан 64.

ЖЕНА КОЈА ЈЕ НОСИЛА И РОДИЛА ДЕТЕ ЗА ДРУГОГ ДУЖНА ЈЕ ДА ДЕТЕ ПО РОЂЕЊУ ПРЕДА НАМЕРАВАНИМ РОДИТЕЉИМА.

НАМЕРАВАНИ РОДИТЕЉИ СУ ДУЖНИ ДА ПРЕУЗМУ ДЕТЕ, БЕЗ ОБЗИРА НА ОСОБИНЕ РОЂЕНОГ ДЕТЕТА И ОНИ ЗАСНИВАЈУ РОДИТЕЉСКИ ОДНОС СА ДЕТЕТОМ И СТИЧУ СВА ЗАКОНСКА РОДИТЕЉСКА ПРАВА И ДУЖНОСТИ, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ЊИХОВ БРАК ИЛИ ВАБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА ЈОШ УВЕК ПОСТОЈИ У ВРЕМЕ РОЂЕЊА ДЕТЕТА.

ОСТАЛА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ У ВЕЗИ СА РАЂАЊЕМ ЗА ДРУГОГ РЕГУЛИШУ СЕ УГОВОРМ (НПР. ДА ЈЕ СУРОГАТ МАЈКА ОБАВЕЗНА ДА ВОДИ ЗДРАВ НАЧИН ЖИВОТА ТОКОМ ТРУДНОЋЕ, ДА СЕ ПОДВРГАВА РЕДОВНОЈ ЛЕКАРСКОЈ КОНТРОЛИ, ДА СЛЕДИ УПУТСТВА ЛЕКАРА, ДА СЕ УЗДРЖАВА ОД АЛКОХОЛА, УПОТРЕБЕ ДРОГА, ПУШЕЊА, ЗАТИМ НАЧИН ПЛАЋАЊА УГОВОРЕНИХ ТРОШКОВА, МЕЂУСОБНА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ У СЛУЧАЈУ НЕПОШТОВАЊА УГОВОРА И СЛ.).

АКО ЈЕ ЖЕНА КОЈА ЈЕ РОДИЛА ДЕТЕ ЗА ДРУГОГ ИСТОВРЕМЕНО И ГЕНЕТСКА МАЈКА ДЕТЕТА, СУД МОЖЕ ДА ЈОЈ ПРИЗНА ПРАВО НА КОНТАКТЕ СА ДЕТЕТОМ, АКО ТО НЕ БИ БИЛО СУПРОТНО ЊЕГОВОМ НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ.

Алијернајџива: Став 4 мења се тако да гласи:

СУД МОЖЕ ПРИЗНАТИ ЖЕНИ КОЈА ЈЕ РОДИЛА ДЕТЕ ЗА ДРУГОГ ПРАВО НА КОНТАКТЕ СА ДЕТЕТОМ, АКО ТО НИЈЕ У СУПРОТНОСТИ СА ЊЕГОВИМ НАЈБОЉИМ ИНТЕРЕСОМ, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ЈЕ ОНА ГЕНЕТСКА МАЈКА ДЕТЕТА.

Уговарање награде за рађање за другог

Члан 65.

УГОВАРАЊЕ НАГРАДЕ ЗА РАЂАЊЕ ЗА ДРУГОГ ЈЕ ЗАБРАЊЕНО. УГОВОРОМ МОЖЕ БИТИ ПРЕДВИЂЕНА НАКНАДА РАЗУМНИХ ТРОШКОВА ИЗАЗВАНИХ НОШЕЊЕМ И РАЂАЊЕМ ДЕТЕТА (ГУБИТАК ЗАРАДЕ, ТРОШКОВИ МЕДИЦИНСКИХ УСЛУГА, ТРОШКОВИ ПРЕВОЗА, СМЕШТАЈА, ИСХРАНЕ СУРОГАТ МАЈКЕ И СЛ).

Прекид трудноће сурогат мајке

Члан 66.

АКО СЕ ТОКОМ ТРУДНОЋЕ СУРОГАТ МАЈКЕ УСТАНОВИ ДА СЕ НА ОСНОВУ НАУЧНО-МЕДИЦИНСКИХ САЗНАЊА МОЖЕ ОЧЕКИВАТИ ДА ЋЕ СЕ ДЕТЕ РОДИТИ СА ТЕШКИМ ТЕЛЕСНИМ ИЛИ ДУШЕВНИМ НЕДОСТАЦИМА, НАМЕРАВАНИ РОДИТЕЉИ МОГУ ЗАХТЕВАТИ ОД СУРОГАТ МАЈКЕ ДА ПРЕКИНЕ ТРУДНОЋУ.

АКО СЕ ТОКОМ ТРУДНОЋЕ СУРОГАТ МАЈКЕ НА ОСНОВУ МЕДИЦИНСКИХ ИНДИКАЦИЈА УСТАНОВИ ДА СЕ НА ДРУГИ НАЧИН НЕ МОЖЕ СПАСТИ ЖИВОТ ИЛИ ОТКЛОНИТИ ТЕШКО НАРУШАВАЊЕ ЗДРАВЉА СУРОГАТ МАЈКЕ ОНА ИМА ПРАВО ДА ИЗВРШИ ПРЕКИД ТРУДНОЋЕ.

Примена закона о лечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења

Члан 67.

НА ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА РАЂАЊА ЗА ДРУГОГ ПРИМЕЊУЈУ СЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ЛЕЧЕЊУ НЕПЛОДНОСТИ ПОСТУПЦИМА БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПМОГНУТОГ ОПЛОЂЕЊА.

Напомена: Ако се прихвате претходне одредбе онда би требало у прелазним и завршним одредбама унети став који гласи:

ДАНОМ ПОЧЕТКА ПРИМЕНЕ ОВОГ ЗАКОНА ПРЕСТАЈУ ДА ВАЖЕ ОДРЕДБЕ ЧЛ. 56 СТАВ 1. ТАЧ. 25 ЗАКОНА О ЛЕЧЕЊУ НЕПЛОДНОСТИ ПОСТУПЦИМА БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПМОГНУТОГ ОПЛОЂЕЊА (“Службени гласник РС”, бр. 72/09).

Очинство

Члан 68. (члан 58. ПЗ)

Оцем детета које је рођено у браку ИЛИ ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ, а зачето уз биомедицинску помоћ сматра се муж мајке ОДНОСНО ЊЕН ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР.

АКО МУЖ МАЈКЕ ОДНОСНО ЊЕН ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР НИСУ ДАЛИ ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК ЗА ЗАЧЕЋЕ УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ СЕМЕНОМ ДРУГОГ МУШКАРЦА ИМАЈУ ПРАВО ДА ОСПОРАВАЈУ СВОЈЕ ОЧИНСТВО (ПРАВНУ ПРЕТПОСТАВКУ О СВОМ ОЧИНСТВУ).

АКО ЈЕ БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПОМОГНУТА ОПЛОДЊА ИЗВРШЕНА СЕМЕНИМ ЋЕЛИЈАМА МУЖА МАЈКЕ ИЛИ ЊЕНОГ ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА, УЗ ЊИХОВ ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК, ОЧИНСТВО ДЕТЕТА СЕ НЕ МОЖЕ ОСПОРАВАТИ.

ОЧИНСТВО МУЖА МАЈКЕ ОДНОСНО ЊЕНОГ ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА КОЈИ СУ ДАЛИ ПИСМЕНИ ПРИСТАНАК ЗА ЗАЧЕЋЕ УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ ДОНИРАНИМ СЕМЕНОМ (СЕМЕНОМ ДОНОРА) МОЖЕ СЕ ОСПОРАВАТИ САМО АКО ДЕТЕ НИЈЕ ЗАЧЕТО ПОСТУПКОМ БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПОМОГНУТОГ ЗАЧЕЋА.

Ако је дете зачето уз биомедицинску помоћ дарованим семеним ћелијама, очинство мушкарца који је даровао семене ћелије не може се утврђивати.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Оцем детета које је зачето уз биомедицинску помоћ сматра се муж мајке, под условом да је за поступак биомедицински потпомогнутог оплођења дао писмени пристанак.

Оцем детета које је зачето уз биомедицинску помоћ сматра се и ванбрачни партнер мајке, под условом да је за поступак биомедицински потпомогнутог оплођења дао писмени пристанак.

Очинство мушкарца који се сматра оцем детета у смислу претходних ставова не може се оспоравати.

Мушкарац који се сматра оцем детета у смислу претходних ставова има право на оспоравање очинства само ако дете није зачето поступком биомедицински потпомогнутог оплођења.

Ако је дете зачето уз биомедицинску помоћ дарованим семеним ћелијама, очинство мушкарца који је даровао семене ћелије не може се утврђивати.

II. ДЕТЕ ПОД РОДИТЕЉСКИМ СТАРАЊЕМ

1. ПРАВА ДЕТЕТА

Алијернајива: Додаје се пет нових чланова који гласе:

Основни принципи дечијих права

Члан 69.

ДЕТЕ ИМА ПРАВО НА ЖИВОТ, ОПСТАНАК И РАЗВОЈ.

ДРЖАВА И РОДИТЕЉИ СУ ПРВЕНСТВЕНО ОДГОВОРНИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ МАКСИМАЛНИХ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ДЕТЕТА.

Члан 70.

СВАКО ЈЕ ДУЖАН ДА ПОШТУЈЕ ПРАВА ДЕТЕТА.

ЗАБРАЊЕНА ЈЕ СВАКА ДИСКРИМИНАЦИЈА, НЕПОСРЕДНА ИЛИ ПОСРЕДНА, ПО БИЛО КОМ ОСНОВУ, А НАРОЧИТО ПО ОСНОВУ РАСЕ, ПОЛА, ПОЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ, РОДНОГ ИДЕНТИТЕТА, НАЦИОНАЛНЕ ПРИПАДНОСТИ, ДРУШТВЕНОГ ПОРЕКЛА, РОЂЕЊА, ВЕРОИСПОВЕСТИ, ПОЛИТИЧКОГ ИЛИ ДРУГОГ УВЕРЕЊА, ИМОВНОГ СТАЊА, КУЛТУРЕ, ЈЕЗИКА, СТАРОСТИ И ПСИХИЧКОГ ИЛИ ФИЗИЧКОГ ИНВАЛИДИТЕТА ДЕТЕТА ИЛИ ЊЕГОВИХ РОДИТЕЉА.

Члан 71.

ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ СПОСОБНО ДА ФОРМИРА СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ ИМА ПРАВО ДА ГА СЛОБОДНО ИЗРАЗИ У СВИМ СТВАРИМА КОЈЕ ГА СЕ ТИЧУ.

МИШЉЕЊУ ДЕТЕТА ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА СЕ МОРА ПОСВЕТИТИ ДУЖНА ПАЖЊА.

Члан 72.

У СВИМ ПИТАЊИМА КОЈА СЕ ТИЧУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА ЈЕ ПРИМАРАН.

ИНТЕРЕСИ ДЕТЕТА МОРАЈУ БИТИ ЗАШТИЂЕНИ КАД ГОД БУДУ У СУКОБУ СА ИНТЕРЕСИМА РОДИТЕЉА ИЛИ ДРУГИХ ЛИЦА КОЈА ВРШЕ РОДИТЕЉСКА ОВЛАШЋЕЊА.

Члан 73.

ДЕТЕ И РОДИТЕЉИ, КАО И ДРУГА ЛИЦА КОЈА ВРШЕ ОВЛАШЋЕЊА ИЗ САДРЖИНЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, ДУГУЈУ ЈЕДНИ ДРУГИМА УЗАЈАМНО ПОШТОВАЊЕ, БЕЗ ОБЗИРА НА УЗРАСТ.

Порекло

Члан 74. (члан 59. ПЗ)

Дете, без обзира на узраст, има право да зна ко су му родитељи.

Право детета да зна ко су му родитељи може бити ограничено само овим закоником.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може извршити увид у матичну књигу рођених и у другу документацију која се односи на његово порекло.

Алијернајива: Став 2 се брише.

Живот са родитељима

Члан 75. (члан 60. ПЗ)

Дете има право да живи са родитељима и право да се родитељи о њему старају пре свих других.

Право детета да живи са родитељима може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Суд може донети одлуку о одвајању детета од родитеља ако постоје разлози да се родитељ потпуно или делимично лиши родитељског права или у случају насиља у породици.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети.

Лични односи

Члан 76. (члан 61. ПЗ)

Дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Суд може донети одлуку о ограничавању права детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи ако постоје разлози да се тај родитељ потпуно или делимично лиши родитељског права или у случају насиља у породици.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи.

Дете има право да одржава личне односе и са сродницима и другим лицима са којима га везује посебна блискост ако ово право није ограничено судском одлуком.

СРОДНИЦИ, КАО И ДРУГА ЛИЦА КОЈА СУ СА ДЕТЕТОМ РАЗВИЛА ОДНОСЕ ПОСЕБНЕ БЛИСКОСТИ, ИМАЈУ ПРАВО ДА ОДРЖАВАЈУ ЛИЧНЕ КОНТАКТЕ СА ДЕТЕТОМ, АКО ЈЕ ТО У ЊЕГОВОМ НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ.

Развој детета

Члан 77. (члан 62. ПЗ)

Дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпун развој.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може дати пристанак за предузимање медицинског захвата.

Варијанџа I: Брише се став 2.

Варијанџа II: Став 2 претходног члана се мења и додаје се нови став 3 тако да гласи:

ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ НАВРШИЛО 15. ГОДИНУ ЖИВОТА И КОЈЕ ЈЕ СПОСОБНО ЗА РАСУЂИВАЊЕ МОЖЕ ДАТИ ПРИСТАНАК ЗА ПРЕДУЗИМАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ЗАХВАТА.

МАЛОЛЕТНО ДЕТЕ, БЕЗ ОБЗИРА НА УЗРАСТ, НЕ МОЖЕ ОДБИТИ ДА ДА САГЛАСНОСТ ЗА ПРЕДУЗИМАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ЗАХВАТА БЕЗ ОДОБРЕЊА ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА, АКО ЈЕ МЕДИЦИНСКИ ЗАХВАТ, ПРЕМА САЗНАЊИМА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ, НЕОПХОДАН РАДИ СПАШАВАЊЕ ЖИВОТА ИЛИ СПРЕЧАВАЊА НАРУШАВАЊА ЗДРАВЉА ДЕТЕТА.

Образовање детета

Члан 78. (члан 63. ПЗ)

Дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити коју ће средњу школу похађати.

Мишљење детета

Члан 79. (члан 65. ПЗ)

Дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења.

Дете има право да благовремено добије сва обавештења која су му потребна за формирање свог мишљења.

Мишљењу детета мора се посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу и у свим поступцима у којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелашћу детета.

Дете које је навршило 10. годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима.

Дете које је навршило 10. годину живота може се само, односно преко неког другог лица или установе, обратити суду или органу управе и затражити помоћ у остваривању свог права на слободно изражавање мишљења.

Суд и орган управе утврђују СПОСОБНОСТ ДЕТЕТА ДА ФОРМИРА СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ, КАО И САМО мишљење детета у сарадњи са школским психологом односно органом старатељства, породичним саветовалиштем или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима, а у присуству лица које дете само изабере.

Варијанџа I: Брише се став 5 претходног члана.

Варијанџа II: Додају се нови ставови 7, 8, 9 И 10, који гласе:

ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ НАВРШИЛО 10. ГОДИНУ ЖИВОТА ИМА ПРАВО ДА ИЗАБЕРЕ ЛИЦЕ У КОЈЕ ИМА ПОВЕРЕЊЕ И КОЈЕ ЋЕ МУ ПОМОЋИ ДА ФОРМИРА И ИЗРАЗИ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ.

ОРГАН КОЈИ ОДЛУЧУЈЕ О ПРАВУ ДЕТЕТА ДУЖАН ЈЕ ДА ГА ОБАВЕСТИ О ЊЕГОВИМ ПРАВИМА ИЗ ОВОГ ЧЛАНА.

УКОЛИКО ОРГАН КОЈИ ОДЛУЧУЈЕ О ПРАВУ ДЕТЕТА ОЦЕНИ ДА БИ ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА ДЕТЕТА БИЛО ОЧИГЛЕДНО У СУПРОТНОСТИ СА ЊЕГОВИМ НАЈБОЉИМ ИНТЕРЕСОМ, И КОЈИ МУ ЗБОГ ТОГА УСКРАТИ ПРАВО НА ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА, ДУЖАН ЈЕ ДА ТУ ОДЛУКУ ОБРАЗЛОЖИ.

ПРОТИВ ТЕ ОДЛУКЕ ДЕТЕ ИМА ПРАВО ЖАЛБЕ У РОКУ ОД 15 (30) ДАНА ОД ДОСТАЉАЊА ОДЛУКЕ.

Варинанџа III: Додаје се нови члан, који гласи:

Мишљење детета о личним и породичним питањима

Члан 80.

ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ НАВРШИЛО 10. ГОДИНУ ЖИВОТА ИМА ПРАВО ДА У СВОЈОЈ ПОРОДИЦИ СЛОБОДНО И НЕПОСРЕДНО ИЗРАЗИ МИШЉЕЊЕ О СВИМ ПИТАЊИМА ЛИЧНОГ И ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА КОЈА ГА СЕ ТИЧУ.

РОДИТЕЉИ СУ ДУЖНИ ДА САСЛУШАЈУ И УЗМУ У ОБЗИР МИШЉЕЊЕ ДЕТЕТА О ПИТАЊИМА ИЗ ПРЕТХОДОГ СТАВА.

Алијернајџива: Претходни члан мења се тако да гласи:

ДЕТЕ ИМА ПРАВО ДА У СВОЈОЈ ПОРОДИЦИ СЛОБОДНО И НЕПОСРЕДНО ИЗРАЗИ МИШЉЕЊЕ О СВИМ ПИТАЊИМА ЛИЧНОГ И ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА КОЈА ГА СЕ ТИЧУ, УКОЛИКО ЈЕ У СТАЊУ ДА СХВАТИ ЊИХОВ ЗНАЧАЈ.

Дужности детета

Члан 81. (члан 66. ПЗ)

Дете које стиче зараду или има приходе од имовине дужно је да делимично подмирује потребе свог издржавања, односно издржавања родитеља и малолетног брата односно сестре, под условима одређеним овим законом.

2. РОДИТЕЉСКО ПРАВО

Смисао родитељског права

Члан 82. (члан 67. ПЗ)

Родитељско право изведено је из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета.

Алтернатива: додаје се нови члан који гласи:

Родитељска одговорност

Члан 83.

РОДИТЕЉИ СУ ЗАЈЕДНИЧКИ ОДГОВОРНИ ЗА РАЗВОЈ ДЕТЕТА.

2.1. Садржина родитељског права

Старање о детету

Члан 84. (члан 68. ПЗ)

Родитељи имају право и дужност да се старају о детету.

Старање о детету обухвата: чување, подизање, васпитавање, образовање, заступање, издржавање те управљање и располагање имовином детета.

Родитељи имају право да добију сва обавештења о детету од образовних и здравствених установа.

Чување и подизање детета

Члан 85. (члан 69. ПЗ)

Родитељи имају право и дужност да чувају и подижу дете тако што ће се они лично старати о његовом животу и здрављу.

Родитељи не смеју подвргавати дете понижавајућим поступцима и казнама које вређају људско достојанство детета и дужни су да дете штите од таквих поступака других лица.

Родитељи не смеју остављати без надзора дете предшколског узраста. Родитељи могу привремено поверити дете другом лицу само ако то лице испуњава услове за стараоца.

Алтернатива: Додаје се нови члан који гласи:

Забрана физичког кажњавања детета

Члан 86.

РОДИТЕЉИ НЕ СМЕЈУ ФИЗИЧКИ КАЖЊАВАТИ ДЕТЕ И ДУЖНИ СУ ДА ГА ШТИТЕ ОД ТАКВИХ ПОСТУПАКА ДРУГИХ ЛИЦА.

Напомена: Ова алтернатива могла би да буде уз члан 7.

Васпитавање детета

Члан 87. (члан 70. ПЗ)

Родитељи имају право и дужност да са дететом развијају однос заснован на љубави, поверењу и узајамном поштовању, те да дете усмеравају ка усвајању и поштовању вредности емоционалног, етичког и националног идентитета своје породице и друштва.

Алтернатива: У ставу 1 бришу се речи: “и дужност” и додаје се нови став који гласи:

РОДИТЕЉИ СУ ДУЖНИ ДА РАЗВИЈАЈУ КОД ДЕТЕТА ОДНОС ПОШТОВАЊА И ЧУВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.

Образовање детета

Члан 88. (члан 71. ПЗ)

Родитељи имају дужност да обезбеде основно школовање детету, а о даљем образовању детета дужни су да се старају према својим могућностима.

Родитељи имају право да детету обезбеде образовање које је у складу са њиховим верским и етичким уверењима.

Варијанта I: Додаје се нови став који гласи:

У СЛУЧАЈУ НЕСАГЛАСНОСТИ РОДИТЕЉА У ПОГЛЕДУ ВЕРСКОГ И ЕТИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА ДЕТЕТА, ИЛИ У ПОГЛЕДУ ДРУГИХ ОВЛАШЋЕЊА ИЗ САДРЖИНЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, ОДЛУКУ ЋЕ ДОНЕТИ СУД.

Варијанта II: Додаје се нови став који гласи:

У СЛУЧАЈУ НЕСАГЛАСНОСТИ РОДИТЕЉА У ПОГЛЕДУ ВЕРСКОГ И ЕТИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА ДЕТЕТА ИЛИ У ПОГЛЕДУ ДРУГИХ ОВЛАШЋЕЊА ИЗ САДРЖИНЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, ОДЛУКУ ЋЕ ДОНЕТИ ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА.

Заступање детета

Члан 89. (члан 72. ПЗ)

РОДИТЕЉИ СУ ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИЦИ СВОЈЕ МАЛОЛЕТНЕ ДЕЦЕ.

У ПОГЛЕДУ ПИТАЊА О КОЈИМА МАЛОЛЕТНО ДЕТЕ ИМА ПРАВО ДА ОДЛУЧУЈЕ САМОСТАЛНО, РОДИТЕЉИ ГА МОГУ ЗАСТУПАТИ САМО УЗ ЊЕГОВУ САГЛАСНОСТ.

Алијернајшива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Родитељи имају право и дужност да заступају дете у свим правним пословима и у свим поступцима изван граница пословне и процесне способности детета (законско заступање).

Издржавање детета

Члан 90. (члан 73. ПЗ)

Родитељи имају право и дужност да издржавају дете под условима одређеним овим закоником.

Алијернајшива: У претходном члану бришу се речи: “право и”.

Управљање и располагање имовином детета

Члан 91. (члан 74 ПЗ)

Родитељи имају право и дужност да управљају и располажу имовином детета под условима одређеним овим закоником.

Варијанција I: У претходном ставу бришу се речи: “и дужност”.

Варијанција II: Додаје се нови став који гласи:

РОДИТЕЉИ ИМАЈУ ПРАВО ДА УПРАВЉАЈУ И РАСПОЛАЖУ ПРИХОДОМ КОЈИ ЈЕ СТЕКЛО ДЕТЕ МЛАЂЕ ОД 15 ГОДИНА, ПОД УСЛОВИМА ОДРЕЂЕНИМ ОВИМ ЗАКОНИКОМ.

2.2. Вршење родитељског права

Заједничко вршење родитељског права

Члан 92. (члан 75. ПЗ)

РОДИТЕЉИ ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО ЗАЈЕДНИЧКИ И СПОРАЗУМНО. ПОСЛЕ ПРЕСТАНКА ЗАЈЕДИЦЕ ЖИВОТА РОДИТЕЉИ СЕ МОГУ СПОРАЗУМЕТИ ДА НАСТАВЕ ДА ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО ЗАЈЕДНИЧКИ ИЛИ ДА ГА ЈЕДАН ОД ЊИХ САМОСТАЛНО ВРШИ.

САСТАВНИ ДЕО СПОРАЗУМА О ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ЈЕ И СПОРАЗУМ О ТОМЕ ШТА ЋЕ СЕ СМАТРАТИ ПРЕБИВАЛИШТЕМ ДЕТЕТА.

СПОРАЗУМ РОДИТЕЉА О ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА МОРА БИТИ САЧИЊЕН У ПИСМЕНОЈ ФОРМИ И МОРА САДРЖАТИ САГЛАСНОСТ РОДИТЕЉА да ће

родитељска права и дужности обављати заједнички И СПОРАЗУМНО, у најбољем интересу детета.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно када воде заједнички живот.

РОДИТЕЉИ ЗАЈЕДНИЧКИ И СПОРАЗУМНО ВРШЕ РОДИТЕЉСКА ПРАВА И У СЛУЧАЈУ ОДВОЈЕНОГ ЖИВОТА РОДИТЕЉА.

Неспоразум родитеља о вршењу родитељског права

Члан 93.

У СЛУЧАЈУ НЕСПОРАЗУМА РОДИТЕЉА О ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ПОСЛЕ ПРЕСТАНКА ЗАЈЕДНИЦЕ ЖИВОТА ОДЛУКУ ДОНОСИ СУД, УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА.

ДОК СУД НЕ ДОНЕСЕ ОДЛУКУ О ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, РОДИТЕЉСКО ПРАВО САМОСТАЛНО ВРШИ РОДИТЕЉ СА КОЈИМ ДЕТЕ ЖИВИ.

Самостално вршење родитељског права

Члан 94. (члан 77. ПЗ)

Један родитељ сам врши родитељско право када је други родитељ непознат, или је умро, или је потпуно лишен родитељског права односно пословне способности.

Један родитељ сам врши родитељско право када само он живи са дететом, а суд још није донео одлуку о вршењу родитељског права.

Један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а закључили су споразум о вршењу родитељског права, али суд процени да тај споразум није у најбољем интересу детета.

Један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот ако закључе споразум о (заједничком или самосталном) вршењу родитељског права и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

Варијанџа I: Претходни члан се брише.

Варијанџа II: Претходни члан се мења тако да гласи:

Један родитељ врши родитељско право САМОСТАЛНО, И БЕЗ ОДЛУКЕ СУДА, када је други родитељ непознат, или је умро, ИЛИ ЈЕ ПРОГЛАШЕН ЗА УМРЛОГ, или је потпуно лишен родитељског права, односно пословне способности.

Конфликти у породици

Члан 95.

АКО РОДИТЕЉИ НИСУ САГЛАСНИ О НЕКОМ ПИТАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВРШЕЊА ПРАВА ОДЛУКУ ДОНОСИ ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

АКО РОДИТЕЉИ НИСУ САГЛАСНИ О НЕКОМ ПИТАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВРШЕЊА ПРАВА ОДЛУКУ ДОНОСИ СУД.

Споразум о самосталном вршењу родитељског права

Члан 96. (члан 78. ПЗ)

Споразум о самосталном вршењу родитељског права обухвата споразум родитеља о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање детета од другог родитеља и споразум о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем.

Споразумом о самосталном вршењу родитељског права преноси се вршење родитељског права на оног родитеља коме је дете поверено.

Родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право.

Питањима која битно утичу на живот детета сматрају се нарочито: образовање детета, предузимање већих медицинских захвата над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности.

Варијанџа I: Додаје се став 5 који гласи:

У СЛУЧАЈУ НЕСАГЛАСНОСТИ РОДИТЕЉА О ПИТАЊИМА ИЗ СТ. 4 ОВОГ ЧЛАНА ОДЛУКУ ДОНОСИ СУД.

Варијанџа III: Став 5 се мења тако да гласи:

У СЛУЧАЈУ НЕСАГЛАСНОСТИ РОДИТЕЉА О ПИТАЊИМА ИЗ СТ. 4 ОВОГ ЧЛАНА ОДЛУКУ ДОНОСИ ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА.

Варијанта IV: Претходни члан се брише.

2.3. Надзор над вршењем родитељског права

Превентивни надзор

Члан 97. (члан 79. ПЗ)

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ОБАВЉА превентивни надзор над вршењем родитељског права када доноси одлуке којима омогућава родитељима да врше родитељско право, а које су му стављене у надлежност овим законом.

Алтернатива: Претходни члан мења се тако да гласи:

ПОМОЋ ПРИ ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ОБАВЉА ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА КАДА ДОНОСИ ОДЛУКЕ КОЈИМА ОМОГУЋАВА РОДИТЕЉИМА ДА ВРШЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО, А КОЈЕ СУ МУ СТАВЉЕНЕ У НАДЛЕЖНОСТ ОВИМ ЗАКОНИКОМ.

Корективни надзор

Члан 98. (члан 80. ПЗ)

Корективни надзор над вршењем родитељског права обавља орган старатељства када доноси одлуке којима исправља родитеље у вршењу родитељског права.

У обављању корективног надзора орган старатељства доноси одлуке којима:

- 1) упозорава родитеље на недостатке у вршењу родитељског права;
- 2) упућује родитеље на разговор у породично саветовалиште или у Установу специјализовану за посредовање у породичним односима;
- 3) захтева од родитеља да положи рачун о управљању имовином детета.

У обављању корективног надзора орган старатељства покреће и законом дозвољене судске поступке.

Алтернатива: Претходни члан мења се тако да гласи:

У обављању СВОЈЕ ДЕЛАТНОСТИ орган старатељства доноси одлуке којима:

- 1) упозорава родитеље на недостатке у вршењу родитељског права;
- 2) упућује родитеље на разговор у породично саветовалиште или у установу специјализовану за посредовање у породичним односима;

3) захтева од родитеља да положи рачун о управљању имовином детета.
АКО РОДИТЕЉИ УГРОЖАВАЈУ НЕКА ПРАВА ДЕТЕТА орган старатељства покреће и законом дозвољене судске поступке.

2.4. Лишење родитељског права

Потпуно лишење родитељског права

Члан 99. (81. ПЗ)

Родитељ који злоупотребљава родитељска права или грубо занемарује родитељске дужности може бити потпуно лишен родитељског права.

РОДИТЕЉ ЗЛОУПОТРЕБЉАВА СВОЈА РОДИТЕЉСКА ПРАВА:

1) ако физички, сексуално или емоционално злоставља дете;
2) ако израбљује дете силећи га на претерани рад, или на рад који угрожава морал, здравље или образовање детета, односно на рад који је забрањен законом;

3) ако подстиче дете на вршење кривичних дела;

4) ако навикава дете на рђаве склоности;

5) ако на други начин злоупотребљава родитељска права. Родитељ грубо занемарује родитељске дужности:

1 - ако је напустио дете;

2 - ако се уопште не стара о детету са којим живи;

3 - ако избегава да издржава дете или да одржава личне односе са дететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи;

4 - ако с намером и неоправдано избегава да створи услове за заједнички живот са дететом које се налази у установи социјалне заштите за смештај корисника;

5 - ако на други начин грубо занемарује родитељске дужности.

Судска одлука о потпуном лишењу родитељског права лишава родитеља свих родитељских права и дужности, осим дужности да издржава дете.

Судском одлуком о потпуном лишењу родитељског права може бити одређена једна или више мера заштите детета од насиља у породици.

Делимично лишење родитељског права

Члан 100. (члан 82 ПЗ)

Родитељ који несавесно врши родитељска права или дужности може бити делимично лишен родитељског права.

Судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лиши-ти родитеља једног или више родитељских права и дужности, осим дужности да издржава дете.

Родитељ који врши родитељско право може бити лишен права и дужности на чување, подизање, васпитавање, образовање и заступање детета, те на управљање и располагање имовином детета.

Родитељ који не врши родитељско право може бити лишен права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета.

Судском одлуком о делимичном лишењу родитељског права може бити одређена једна или више мера заштите детета од насиља у породици.

Варијанџа I: Претходи члан се мења тако да гласи:

РОДИТЕЉ КОЈИ НЕСАВЕСНО ВРШИ РОДИТЕЉСКО ПРАВО МОЖЕ БИТИ ДЕЛИМИЧНО ЛИШЕН ЈЕДНОГ ИЛИ ВИШЕ РОДИТЕЉСКИХ ПРАВА ИЛИ ДУЖНОСТИ , ОСИМ ДУЖНОСТИ ДА ИЗДРЖАВА ДЕТЕ.

Судском одлуком о делимичном лишењу родитељског права може бити одређена једна или више мера заштите детета од насиља у породици.

Варијанџа II: Претходни члан мења се тако да гласи:

Родитељ који несавесно врши родитељска права или дужности може бити делимично лишен родитељског права.

СУДСКОМ ОДЛУКОМ О ДЕЛИМИЧНОМ ЛИШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ЈЕДАН ИЛИ ОБА РОДИТЕЉА МОГУ БИТИ ЛИШЕНИ ЈЕДНОГ ИЛИ ВИШЕ РОДИТЕЉСКИХ ПРАВА И ДУЖНОСТИ, ОСИМ ДУЖНОСТИ ДА ИЗДРЖАВАЈУ ДЕТЕ.

Судском одлуком о делимичном лишењу родитељског права може бити одређена једна или више мера заштите детета од насиља у породици.

Враћање родитељског права

Члан 101. (члан 83. ПЗ)

Родитељу се може вратити родитељско право када престану разлози због којих је био потпуно или делимично лишен родитељског права.

2.5. Престанак родитељског права

Када родитељско право престаје

Члан 102. (члан 84. ПЗ)

Родитељско право престаје:

- 1) када дете наврши 18. годину живота;
- 2) када дете стекне потпуну пословну способност пре пунолетства;
- 3) када дете буде усвојено;
- 4) када родитељ буде потпуно лишен родитељског права;
- 5) када умру дете или родитељ.

Родитељско право не престаје родитељу када његово дете усвоји његов супружник ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР.

2.6. Продужење родитељског права

Када се родитељско право продужава

Члан 103. (члан 85. ПЗ)

Родитељско право се може продужити и после пунолетства детета ако је дете због болести или сметњи у психо-физичком развоју неспособно да се само стара о себи и о заштити својих права односно интереса или ако својим поступцима угрожава сопствена права и интересе.

Варијанта I: Додају се два нова става која гласи:

ОДЛУКУ О ПРОДУЖЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ДОНОСИ СУД У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ НА ПРЕДЛОГ РОДИТЕЉА ИЛИ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА.

ПРЕДЛОГ ЗА ПРОДУЖЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ПОДНОСИ СЕ ПРЕ ПУНОЛЕТСТВА ДЕТЕТА.

Варијанта II: Претходна варијанта се мења тако да гласи:

ОДЛУКУ О ПРОДУЖЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ДОНОСИ СУД У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ НА ПРЕДЛОГ РОДИТЕЉА ИЛИ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА.

ПРЕДЛОГ ЗА ПРОДУЖЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА ПОДНОСИ СЕ, ПО ПРАВИЛУ, ПРЕ ПУНОЛЕТСТВА ДЕТЕТА, АЛИ СУД МОЖЕ ПРОДУЖИТИ РОДИТЕЉСКО ПРАВО И У СЛУЧАЈУ КАД ПРЕДЛОГ НИЈЕ БЛАГОВРЕМЕНО ПОДНЕТ, АКО СУ У ВРЕМЕ НАСТУПАЊА ПУНОЛЕТСТВА ПОСТОЈАЛИ РАЗЛОЗИ ЗА ПРОДУЖЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА.

Алијернатива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Пословна неспособност пунолетног детета

Члан 104. (члан 85. ПЗ)

Родитељско право се после пунолетства детета не може продужити ни ако је дете због болести или сметњи у психо-физичком развоју неспособно

да се само стара о себи и о заштити својих права односно интереса или ако својим поступцима угрожава сопствена права и интересе.

У СЛУЧАЈУ ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА РОДИТЕЉИ МОГУ БИТИ ПОСТАВЉЕНИ ЗА СТАРАОЦА ДЕТЕТА.

Напомена: Ако се усвоји ова алтернатива чл. 105 и 106 треба да се бришу.

Када престаје продужено родитељско право

Члан 105. (члан 86. ПЗ)

Продужено родитељско право може да престане када престану разлози због којих је родитељско право било продужено.

Уписивање судске одлуке у јавне регистре

Члан 106. (члан 87. ПЗ)

Правноснажна судска одлука о лишењу и враћању родитељског права, као и одлука о продужењу и престанку продуженог родитељског права, уписује се у матичну књигу рођених.

Ако дете има непокретности, одлука из претходног става уписује се и у јавни регистар права на непокретностима.

Четврти део
УСВОЈЕЊЕ

I. ЗАСНИВАЊЕ УСВОЈЕЊА

1. НАДЛЕЖНОСТ

Члан 107. (члан 88. ПЗ)

Усвојење се заснива одлуком органа старатељства.

2. ОПШТА ПОДОБНОСТ УСВОЈЕНИКА

Интерес усвојеника

Члан 108. (члан 89. ПЗ)

Дете се може усвојити ако је то у његовом најбољем интересу.

Малолетство усвојеника

Члан 109. (члан 90. ПЗ)

Усвојити се може само малолетно дете.

Не може се усвојити дете пре него што наврши трећи месец живота.

Не може се усвојити малолетно дете које је стекло потпуну пословну способност.

Алијернајшнва: Додаје се нови став који гласи:

ИЗУЗЕТНО, МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОРОДИЧНУ ЗАШТИТУ МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ И УСВОЈЕЊЕ ПУНОЛЕТНОГ ЛИЦА, АКО ЗА ТО ПОСТОЈЕ НАРОЧИТО ОПРАВДАНИ РАЗЛОЗИ.

Найомена: Нарочито оправдани разлози би нпр. били ако је дете до пунолетства живело са усвојоцима а поступак усвојења покренут пре пунолетства није благовремено завршен, ако се усваја дете супружника или ванбрачног партнера, или други разлози.

Породични статус усвојеника

Члан 110. (члан 91. ПЗ)

Усвојити се може:

- 1) дете које нема живе родитеље;
- 2) дете чији родитељи нису познати или је непознато њихово бора-виште;
- 3) дете чији су родитељи потпуно лишени родитељског права;
- 4) дете чији су родитељи потпуно лишени пословне способности;
- 5) дете чији су се родитељи сагласили са усвојењем.

Крвно сродство

Члан 111. (члан 92. ПЗ)

Не може се усвојити крвни сродник у правој линији, а од сродника у побочној линији рођени брат или сестра, односно брат или сестра по оцу или мајци.

Сродство по усвојењу

Члан 112. (члан 93. ПЗ)

Не може се усвојити дете које је већ усвојено.

Супружник или ванбрачни партнер усвојиоца може усвојити његово раније усвојено дете.

Алијернајива: У ставу 2 бришу се речи: “или ванбрачни партнер”.

Старатељство

Члан 113. (члан 94. ПЗ)

Старалац не може усвојити свог штићеника.

Сагласност родитеља усвојеника

Члан 114. (члан 95. ПЗ)

Дете се може усвојити само уз сагласност родитеља.

Родитељ даје сагласност за усвојење са означавањем или без означавања усвојиоца.

Родитељ не може дати сагласност за усвојење пре него што дете наврши други месец живота.

Родитељ може повући сагласност за усвојење у року од 30 дана од дана када је дао сагласност.

Право из претходног става родитељ може искористити само једном.

Када није потребна сагласност родитеља усвојеника

Члан 115. (члан 96. ПЗ)

Сагласност родитеља за усвојење није потребна:

- 1) ако је родитељ потпуно лишен родитељског права;
- 2) ако је родитељ лишен права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета;
- 3) ако је родитељ потпуно лишен пословне способности.

Сагласност стараоца усвојеника

Члан 116. (члан 97. ПЗ)

Ако је дете под старатељством, сагласност за усвојење даје његов старалац.

Сагласност усвојеника

Члан 117. (члан 98. ПЗ)

Са усвојењем мора да се сагласи дете које је навршило 10. годину живота и које је способно за расуђивање.

3. ОПШТА ПОДОБНОСТ УСВОЈИОЦА

Старост усвојиоца

Члан 118. (члан 99. ПЗ)

Разлика у годинама између усвојиоца и усвојеника не може бити мања од 18 нити већа од 45 година.

Изузетно, министар надлежан за породичну заштиту може дозволити усвојење лицу које је старије од усвојеника мање од 18 година или лицу које је старије од усвојеника више од 45 година ако је такво усвојење у најбољем интересу детета.

Алишернајшова: У ставу 1. бришу се речи: “нити већа од 45”, а у ставу 2 речи: “или лицу које је старије од усвојеника више од 45 година”.

Лична својства усвојиоца

Члан 119. (члан 100. ПЗ)

Усвојити може само лице за које је утврђено да има лична својства на основу којих се може закључити да ће родитељско право вршити у најбољем интересу детета.

Не може усвојити:

- 1) лице које је потпуно или делимично лишено родитељског права;
- 2) лице које је потпуно или делимично лишено пословне способности;
- 3) лице оболело од болести која може штетно деловати на усвојеника;
- 4) лице осуђено за кривично дело из групе кривичних дела против брака и породице, против полне слободе и против живота и тела.

Брачни статус усвојиоца

Члан 120. (члан 101. ПЗ)

Усвојити могу супружници или ванбрачни партнери заједно.

Независно од претходног става, може усвојити лице које је супружник или ванбрачни партнер родитеља детета.

КОД НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА УСВОЈИТИ МОЖЕ И САМО ЈЕДАН СУПРУЖНИК ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР.

Изузетно, министар надлежан за породичну заштиту може дозволити усвојење и лицу које само живи ако за то постоје нарочито оправдани разлози.

Алтернатива: У ст. 1. и 2. бришу се речи: “или ванбрачни партнер”.

Припрема усвојиоца

Члан 121. (члан 102. ПЗ)

Усвојити може само лице које је припремљено за усвојење по посебном програму, осим ако не усваја супружник или ванбрачни партнер родитеља односно усвојиоца детета.

Програм припреме за усвојење прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Држављанство усвојиоца

Члан 122. (члан 103. ПЗ)

СТРАНИ ДРЖАВЉАНИН МОЖЕ УСВОЈИТИ ДЕТЕ ПОД УСЛОВОМ:

1) ДА СЕ ЗА ОДРЕЂЕНО ДЕТЕ НЕ МОГУ НАЋИ УСВОЈИОЦИ МЕЂУ ДОМАЋИМ ДРЖАВЉАНИМА, ОДНОСНО ДА ДЕТЕ НЕ МОЖЕ БИТИ ЗБРИНУТО У НАШОЈ ЗЕМЉИ ПУТЕМ ХРАНИЛАШТВА ИЛИ НА ДРУГИ ОДГОВАРАЈУЋИ НАЧИН.

2) ДА СЕ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОРОДИЧНУ ЗАШТИТУ САГЛАСИО СА УСВОЈЕЊЕМ.

СМАТРАЋЕ СЕ ДА СЕ УСВОЈИОЦИ НЕ МОГУ НАЋИ МЕЂУ ДОМАЋИМ ДРЖАВЉАНИМА АКО ЈЕ ПРОШЛО ВИШЕ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД УНОШЕЊА ПОДАТАКА О БУДУЋЕМ УСВОЈЕНИКУ У ЈЕДИНСТВЕНИ ЛИЧНИ РЕГИСТАСР УСВОЈЕНИКА ОДНОСНО АКО СЕ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД КАДА ЈЕ ДЕТЕ ОСТАЛО БЕЗ РОДИТЕЉА ИЛИ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА НЕ МОГУ НАЋИ ХРАНИОЦИ МЕЂУ ДОМАЋИМ ДРЖАВЉАНИМА, НИТИ ДРУГИ ОДГОВАРАЈУЋИ НАЧИН ПОРОДИЧНОГ ЗБРИЊАВАЊА ДЕТЕТА У НАШОЈ ЗЕМЉИ (НПР. ПОСТАВЉАЊЕМ СТАРАОЦА КОЈИ ЋЕ ПРИМИТИ ДЕТЕ У СВОЈУ ПОРОДИЦУ).

ИЗУЗЕТНО, АКО ЈЕ ТО У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА, МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОРОДИЧНУ ЗАШТИТУ МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ УСВОЈЕЊЕ СТРАНОМ ДРЖАВЉАНУ И ПРЕ ИСТЕКА РОКА ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА, УЗ ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАЗЛОГА ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ ДОЗВОЉЕНО ОДСТУПАЊЕ ОД РЕДОВНЕ ЗАКОНСКЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА УСВОЈЕЊЕ.

Варијанџа I: Став 3 мења се тако да гласи:

ИЗУЗЕТНО, АКО ЈЕ ТО У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА, СУД МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ УСВОЈЕЊЕ СТРАНОМ ДРЖАВЉАНУ И ПРЕ ИСТЕКА РОКА ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА, УЗ ИСЦРПНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАЗЛОГА ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ ДОЗВОЉЕНО ОДСТУПАЊА ОД РЕДОВНЕ ЗАКОНСКЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА УСВОЈЕЊЕ.

Варијанџа II: Претходни члан мења се тако да гласи:

Страни држављанин може усвојити дете под условом:

- 1) да се не могу наћи усвојиоци међу домаћим држављанима;
- 2) да се министар надлежан за породичну заштиту сагласио са усвојењем.

II. ВРСТЕ И ДЕЈСТВА УСВОЈЕЊА

Потпуно и непотпуно усвојење

Члан 123.

УСВОЈЕЊЕ МОЖЕ БИТИ ПОТПУНО (НЕРАСКИДИВО) И НЕПОТПУНО (РАСКИДИВО).

Потпуно усвојење

Члан 124. (члан 104. ПЗ)

ПОТПУНИМ усвојењем се између усвојеника и његових потомака и усвојиоца и њихових сродника заснивају једнака права и дужности као између детета и родитеља односно других сродника.

Непотпуно усвојење

Члан 125.

НЕПОТПУНИМ усвојењем се између усвојиоца и усвојеника и његових потомака заснивају једнака права и дужности као између детета и родитеља, АКО ОВИМ ЗАКОНИКОМ НИЈЕ ДРУКЧИЈЕ ОДРЕЂЕНО.

УСВОЈЕЊЕ НЕ УТИЦЕ НА ПРАВА УСВОЈЕНИКА ПРЕМА ЊЕГОВИМ РОДИТЕЉИМА И ДРУГИМ СРОДНИЦИМА, КАО НИ НА ЊЕГОВЕ ДУЖНОСТИ ПРЕМА ЊИМА.

Напомена: У ДОСАДАШЊОЈ РАСПРАВИ ЈЕ ИЗНЕТО МИСЉЕЊЕ ДА НЕПОТПУНО УСВОЈЕЊЕ НЕ ТРЕБА ВРАЋАТИ У НАШ ПРАВНИ СИСТЕМ.

Однос усвојеника и родитеља

Члан 126. (члан 105. ПЗ)

ПОТПУНИМ усвојењем престаје родитељско право родитеља, осим ако дете усваја супружник или ванбрачни партнер родитеља детета.

Усвојењем престају права и дужности детета према његовим сродницима, те права и дужности сродника према њему.

Алтернатива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Престанак родитељског права родитеља

Члан 127.

ПОТПУНИМ УСВОЈЕЊЕМ ПРЕСТАЈЕ РОДИТЕЉСКО ПРАВО РОДИТЕЉА, ОСИМ АКО ДЕТЕ УСВАЈА СУПРУЖНИК РОДИТЕЉА ДЕТЕТА.

III. ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА

Начин престанка усвојења

Члан 128. (члан 106. ПЗ)

Усвојење престаје поништењем, ако је ништаво или рушљиво. Усвојење се не може раскинути.

Варијанџа I: став 2 међа се са два нова става тако да гласи:

ПОТПУНО УСВОЈЕЊЕ СЕ НЕ МОЖЕ РАСКИНУТИ.

НЕПОТПУНО УСВОЈЕЊЕ СЕ МОЖЕ РАСКИНУТИ ОДЛУКОМ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА.

Варијанџа II: Став 2 у претходној варијанти међа се тако да гласи:

О РАСКИДУ НЕПОТУНОГ УСВОЈЕЊА ОДЛУЧУЈЕ СУД.

Ништавост усвојења

Члан 129. (члан 107. ПЗ)

Ништаво је усвојење приликом чијег заснивања нису били испуњени услови за његову пуноважност предвиђени овим закоником.

Рушљивост усвојења због недостатака воље

Члан 130. (члан 108. ПЗ)

Рушљиво је усвојење приликом чијег заснивања је сагласност за усвојење дата под принудом или у заблуди.

ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ИЗЈАВУ О САГЛАСНОСТИ ЗА УСВОЈЕЊЕ ДАЛО ПОД ПРИНУДОМ ИЛИ У ЗАБЛУДИ МОЖЕ ПОДНЕТИ ТУЖБУ ЗА ПОНИШТЕЊЕ УСВОЈЕЊА У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА КАДА ЈЕ ПРИНУДА ПРЕСТАЛА ИЛИ ЈЕ ЗАБЛУДА УОЧЕНА.

Алтернатива: Додаје се нови члан који гласи:

Рушљивост усвојења због одсуства сагласности

Члан 131.

НЕПОТПУНО УСВОЈЕЊЕ ЈЕ РУШЉИВО И АКО СУПРУЖНИК ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР УСВОЈИОЦА НИЈЕ ДАО ПРИСТАНАК ЗА УСВОЈЕЊЕ.

ПРАВО НА ПОДИЗАЊЕ ТУЖБЕ ЗА ПОНИШТЕЊЕ УСВОЈЕЊА У СЛУЧАЈУ ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА ПРИПАДА САМО СУПРУЖНИКУ ИЛИ ВАНБРАЧНОМ ПАРТНЕРУ УСВОЈИОЦА.

ТУЖБА СЕ МОЖЕ ПОДНЕТИ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА САЗНАЊА ДА ЈЕ УСВОЈЕЊЕ ЗАСНОВАНО.

Напомена: Одредбе о роковима могу да буду смештене у део који се односи на поступак у спору за поништење усвојења, као сто је сада случај, само треба додати и одредбе овог новог члана.

Последице престанка

Члан 132. (члан 109. ПЗ)

Након престанка усвојења о старању над дететом одлучује орган старатељства.

Алијернајшива: Додаје се нови одељак који гласи:

1. РАСКИД НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА

Раскид усвојења по службеној дужности

Члан 133.

УСВОЈЕЊЕ МОЖЕ ПРЕСТАТИ РЕШЕЊЕМ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА КАДА ОН УТВРДИ ДА ТО ЗАХТЕВАЈУ ОПРАВДАНИ ИНТЕРЕСИ МАЛОЛЕТНОГ УСВОЈЕНИКА.

ИНИЦИЈАТИВУ ЗА ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА МОЖЕ ПОДНЕТИ ОРГАНУ СТАРАТЕЉСТВА, СВАКО ЛИЦЕ, ЗДРАВСТВЕНА ИЛИ ОБРАЗОВНА УСТАНОВА, УСТАНОВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, ПРАВОСУДНИ И ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ, УДРУЖЕЊА И ГРАЂАНИ, АКО ТО ЗАХТЕВАЈУ ОПРАВДАНИ ИНТЕРЕСИ МАЛОЛЕТНОГ УСВОЈЕНИКА.

Раскид усвојења на захтев странака

Члан 134.

ЗАХТЕВ ЗА ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА МОГУ ПОДНЕТИ И УСВОЈИЛАЦ ИЛИ УСВОЈЕНИК КАДА ЗА ТО ПОСТОЈЕ ОПРАВДАНИ РАЗЛОЗИ.

УСВОЈИЛАЦ И УСВОЈЕНИК МОГУ И СПОРАЗУМНО ЗАХТЕВАТИ ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА.

АКО ЈЕ УСВОЈЕНИК ПОСТАО ПУНОЛЕТАН, ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА НЕЋЕ ИСПИТИВАТИ ДА ЛИ ЈЕ ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА КОРИСТАН ПО УСВОЈЕНИКА.

Најомена: Ако о издржавању одлучује суд, у том случају би ове одредбе требало пребацити у део који се односи на издржавање.

Издржавање по престанку усвојења

Члан 135.

ОДЛУКОМ О ПРЕСТАНКУ УСВОЈЕЊА, СУД МОЖЕ ИЗ ОПРАВДАНИХ РАЗЛОГА ОДРЕДИТИ УСВОЈЕНИКУ ИЗДРЖАВАЊЕ ДО ПУНОЛЕТСТВА НА ТЕРЕТ УСВОЈИОЦА, УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР ИМОВНО СТАЊЕ ЈЕДНЕ И ДРУГЕ СТРАНЕ.

ОДЛУКОМ О ПРЕСТАНКУ УСВОЈЕЊА, СУД МОЖЕ, УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР ИМОВНО СТАЊЕ ЈЕДНЕ И ДРУГЕ СТРАНЕ, ОДРЕДИТИ УСВОЈИТЕЉУ ИЗДРЖАВАЊЕ НА ТЕРЕТ ПУНОЛЕТНОГ УСВОЈЕНИКА, АКО УСВОЈИЛАЦ НИЈЕ СПОСОБАН ЗА ПРИВРЕЂИВАЊЕ И НЕМА СРЕДСТАВА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ, А ДУЖЕ ВРЕМЕ ЈЕ ИЗДРЖАВАО УСВОЈЕНИКА И СТАРАО СЕ О ЊЕМУ.

СУД МОЖЕ НА ПРЕДЛОГ ДУЖНИКА ИЛИ ПОВЕРИОЦА ИЗДРЖАВАЊА ДА ПОВЕЋА ИЛИ СНИЗИ ИЗНОС ИЗДРЖАВАЊА, УКИНЕ ОБАВЕЗУ ИЗДРЖАВАЊА ИЛИ ИЗМЕНИ НАЧИН ИЗДРЖАВАЊА КОЈИ ЈЕ ОДРЕЂЕН РАНИЈОМ ОДЛУКОМ, АКО СУ СЕ ОКОЛНОСТИ НА ОСНОВУ КОЈИХ ЈЕ ДОНЕТА ОДЛУКА КАСНИЈЕ ИЗМЕНИЛЕ

Напомена: Остаје отворено питање систематике претходног члана (могао би се пребацити код издржавања).

Упис у матичну књигу

Члан 136.

ПРАВОСНАЖНО РЕШЕЊЕ О ПРЕСТАНКУ УСВОЈЕЊА ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ЋЕ ДОСТАВИТИ НАДЛЕЖНОМ МАТИЧАРУ РАДИ УПИСА У МАТИЧНУ КЊИГУ РОЂЕНИХ.

Пети део
ХРАЊЕНИШТВО

I. ЗАСНИВАЊЕ ХРАЊЕНИШТВА

Надлежност

Члан 137. (члан 110. ПЗ)

Храњеништво се заснива одлуком органа старатељства, А ПРАВА И ОБАВЕЗЕ СЕ УРЕЂУЈУ ПОСЕБНИМ УГОВОРМ.

Орган старатељства може засновати и повремено храњеништво.

Министарство надлежно за породичну заштиту прописује ближе услове за заснивање храњеништва.

1. ОПШТА ПОДОБНОСТ ХРАЊЕНИКА

Интерес храњеника

Члан 138. (члан 111. ПЗ)

Храњеништво се може засновати ако је то у најбољем интересу детета.

Малолетство храњеника

Члан 139. (члан 112. ПЗ)

Храњеништво се може засновати само ако је дете малолетно.

Засновано храњеништво може се продужити и после навршених 18 година живота храњеника, ако дете има сметњу у психофизичком развоју и ако је неспособно да се само стара о себи и о заштити својих права.

Породични статус храњеника

Члан 140. (члан 113. ПЗ)

Храњеништво се може засновати ако је дете без родитељског старања. Храњеништво се може засновати и ако је дете под родитељским старањем, ако има сметње у психо-физичком развоју или је дете са поремећајем у понашању.

Дететом без родитељског старања у смислу овог законика сматра се: дете које нема живе родитеље, дете чији су родитељи непознати или је непознато њихово боравиште, дете чији су родитељи потпуно лишени родитељског права односно пословне способности, дете чији су родитељи лишени права на чување и подизање односно васпитавање детета и дете чији се родитељи не старају о детету или се старају о детету на неодговарајући начин.

Када су храњеници браћа и сестре, по правилу се храњеништво заснива са истим храниоцем.

Сагласност родитеља храњеника

Члан 141. (члан 114. ПЗ)

Храњеништво се може засновати само уз сагласност родитеља детета.

Није потребна сагласност родитеља за заснивање храњеништва када је дете без родитељског старања.

Алиџернајива: Додаје се нови став који гласи:

ХРАЊЕНИШТВО СЕ НЕ МОЖЕ ЗАСНОВАТИ БЕЗ САГЛАСНОСТИ МАЛОЛЕТНОГ РОДИТЕЉА КОЈИ ЈЕ СПОСОБАН ЗА РАСУЂИВАЊЕ.

Сагласност староца храњеника

Члан 142. (члан 115. ПЗ)

Ако је дете под старатељством, сагласност за заснивање храњеништва даје његов старалац.

Сагласност храњеника

Члан 143. (члан 116. ПЗ)

Са заснивањем храњеништва мора да се сагласи дете које је навршило 10. годину живота ако је способно за расуђивање.

2. ОПШТА ПОДОБНОСТ ХРАНИОЦА

Лична својства храниоца

Члан 144. (члан 117. ПЗ)

Хранилац може бити само лице за које је утврђено да има лична својства на основу којих се може закључити да ће се старати о детету у његовом најбољем интересу.

Хранилац не може бити:

- 1) лице које је потпуно или делимично лишено родитељског права;
- 2) лице које је потпуно или делимично лишено пословне способности;
- 3) лице оболело од болести која може штетно деловати на храњеника;
- 4) лице осуђено за кривично дело из групе кривичних дела против брака и породице, против полне слободе и против живота и тела.

Припрема храниоца

Члан 145. (члан 118. ПЗ)

Хранилац може бити лице које је, по правилу, припремљено за храњење по посебном програму.

Програм припреме за хранилаштво прописује министар надлежан за породичну заштиту.

II. ДЕЈСТВА ХРАЊЕНИШТВА

Права и дужности храниоца

Члан 146. (члан 119. ПЗ)

Хранилац има право и дужност да чува, подиже, васпитава и образује дете. Хранилац има дужност да се посебно стара да се дете оспособи за самосталан живот и рад.

Хранилац има право на накнаду, у складу са законом.

Права и дужности родитеља

Члан 147. (члан 120. ПЗ)

Родитељи детета које је на храњеништву имају право и дужност да заступају дете, да управљају и располажу имовином детета, да издржавају дете, да са дететом одржавају личне односе и да одлучују о питањима која битно утичу на живот детета заједнички и споразумно са хранилацем, осим ако нису потпуно или делимично лишени родитељског права односно пословне способности или се ради о родитељима који се не старају о детету или се старају о детету на неодговарајући начин.

Варијанта I: Додаје се нови став 2 који гласи:

АКО СЕ РОДИТЕЉИ ДЕТЕТА И ХРАНИЛАЦ НЕ САГЛАСЕ У ПОГЛЕДУ ПИТАЊА КОЈА БИТНО УТИЧУ НА ЖИВОТ И РАЗВОЈ ДЕТЕТА ОДЛУКУ ЋЕ ДОНЕТИ СУД.

Варијанта II: Став 2 мења се тако да гласи:

АКО СЕ РОДИТЕЉИ ДЕТЕТА И ХРАНИЛАЦ НЕ САГЛАСЕ У ПОГЛЕДУ ПИТАЊА КОЈА БИТНО УТИЧУ НА ЖИВОТ И РАЗВОЈ ДЕТЕТА ОДЛУКУ ЋЕ ДОНЕТИ ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА.

III. ПРЕСТАНАК ХРАЊЕНИШТВА

Начини престанка храњеништва

Члан 148. (члан 121. и 122. ПЗ)

Храњеништво престаје ОДЛУКОМ О ПРЕСТАКУ ХРАЊЕНИШТВА:

- 1) када дете наврши 18. годину живота;
- 2) када дете стекне потпуну пословну способност пре пунолетства;
- 3) када дете буде усвојено;
- 4) када умру дете или хранилац;
- 5) КАДА ВИШЕ НИЈЕ У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА.

Храњеништво се може продужити најкасније до навршене 26. године живота детета ако се дете редовно школује.

У случају смрти храниоца, лице које је са њим живело у истој породичној заједници има првенство приликом заснивања новог храњеништва.

Орган старатељства може донети одлуку о престанку храњеништва на захтев храниоца, на захтев родитеља односно стараоца храњеника или на њихов споразумни захтев.

Орган старатељства дужан је да донесе одлуку о престанку храњеништва ако утврди да је престала потреба за храњеништвом или да храњеништво више није у најбољем интересу детета.

Последице престанка

Члан 149. (члан 123. ПЗ)

Након престанка храњеништва смрћу храниоца или раскидом храњеништва, о детету под родитељским старањем настављају да се старају родитељи, А АКО СЕ РАДИ О ДЕТЕТУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА, О ДАЉЕМ СТАРАЊУ НАД ДЕТЕТОМ ОДЛУЧУЈЕ ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА.

Шести део СТАРАТЕЉСТВО

I. СТАВЉАЊЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВО

Ко се ставља под старатељство

Члан 150. (члан 124. ПЗ)

Под старатељство се ставља дете без родитељског старања (малолетни штићеник) или пунолетно лице које је лишено пословне способности (пунолетни штићеник).

Одлука о стављању под старатељство

Члан 151. (члан 125. ПЗ)

Одлуку о стављању под старатељство доноси орган старатељства. Одлука о стављању под старатељство обавезно садржи и план старања. Одлуком о стављању под старатељство орган старатељства поставља староца и одлучује о смештају штићеника.

Орган старатељства покушаће најпре да смести штићеника у сродничку породицу.

Ако штићеник има имовину, попис и процену вредности имовине штићеника врши стална комисија органа старатељства.

Начин рада, састав и финансирање сталне комисије прописује министар надлежан за породичну заштиту.

II. СТАРАЛАЦ

1. ПОСТАВЉАЊЕ СТАРАОЦА

Ко се поставља за староца

Члан 152. (члан 126. ПЗ)

За староца се поставља лице које има лична својства и способности потребне за обављање дужности староца, а пристало је да буде старалац.

За стараоца се првенствено постављају супружник, сродник или хранилац штићеника, осим ако интерес штићеника не налаже другачије.

Мишљење штићеника

Члан 153. (члан 127. ПЗ)

ШТИЋЕНИК КОЈИ ЈЕ НАВРШИО 10. ГОДИНУ ЖИВОТА И КОЈИ ЈЕ СПОСОБАН ЗА РАСУЂИВАЊЕ ИМА ПРАВО ДА ПРЕДЛОЖИ ДА МУ ОДРЕЂЕНО ЛИЦЕ БУДЕ ИЛИ НЕ БУДЕ ПОСТАВЉЕНО ЗА СТАРАОЦА.

ПРЕДЛОГ ШТИЋЕНИКА МОРА БИТИ УЗЕТ У ОБЗИР, У МЕРИ У КОЈОЈ ЈЕ ТО МОГУЋЕ И АКО ЈЕ У ИНТЕРЕСУ ШТИЋЕНИКА.

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ЈЕ ДУЖАН ДА ОБРАЗЛОЖИ ОДЛУКУ КОЈОМ ШТИЋЕНИКОВ ПРЕДЛОГ НИЈЕ УСВОЈЕН.

Алтернатива: Претходни члан се мења тако да гласи:

ШТИЋЕНИК КОЈИ ЈЕ СПОСОБАН ЗА РАСУЂИВАЊЕ (БЕЗ ОБЗИРА НА УЗРАСТ) ИМА ПРАВО ДА ПРЕДЛОЖИ ДА МУ ОДРЕЂЕНО ЛИЦЕ БУДЕ ИЛИ НЕ БУДЕ ПОСТАВЉЕНО ЗА СТАРАОЦА.

Ко се не може поставити за стараоца

Члан 154. (члан 128. ПЗ)

За стараоца се не може поставити:

- 1) лице које је потпуно или делимично лишено пословне способности;
- 2) лице које је потпуно или делимично лишено родитељског права;
- 3) лице чији су интереси у супротности са интересима штићеника КАО НИ ЛИЦЕ КОЈЕ ИМА ИНТЕРЕСА ОД ИЗВРШАВАЊА СТАРАТЕЉСТВА;
- 4) лице од кога се, с обзиром на његове личне односе са штићеником, родитељима штићеника или другим сродницима, не може очекивати да ће правилно обављати послове стараоца.

Алтернатива: У ставу 3 бришу се речи: “као ни лице које има интереса од извршавања старатељства.”

Старалац више штићеника

Члан 155. (члан 129. ПЗ)

Исто лице може се поставити за стараоца више штићеника ако на то пристане и ако је то у интересу штићеника.

Колективни старалац

Члан 156. (члан 130. ПЗ)

ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА СМЕШТАЈ КОРИСНИКА ОДНОСНО ЛИЦЕ ЗАПОСЛЕНО У ТОЈ УСТАНОВИ НЕ МОЖЕ БИТИ ПОСТАВЉЕНО ЗА СТАРАОЦА ШТИЋЕНИКА СМЕШТЕНИХ У ТУ УСТАНОВУ.

ИЗУЗЕТНО, ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА СМЕШТАЈ КОРИСНИКА ОДНОСНО ЛИЦЕ ЗАПОСЛЕНО У ТОЈ УСТАНОВИ МОЖЕ БИТИ ПОСТАВЉЕНО ЗА СТАРАОЦА ШТИЋЕНИКА СМЕШТЕНИХ У ТОЈ УСТАНОВИ АКО НА ТО ПРИСТАНЕ, АКО ЈЕ ТО У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ШТИЋЕНИКА.

Непосредни старалац

Члан 157. (члан 131. ПЗ)

Орган старатељства може одлучити, ако је то у интересу штићеника, да лицу под старатељством не поставља стараоца него да дужност стараоца врши непосредно.

Решењем о непосредном вршењу послова стараоца одређује се стручњак органа старатељства који ће у његово име обављати послове стараоца.

Послове стараоца за чију је пуноважност, када их старалац обавља, потребно одобрење органа старатељства, стручњак органа старатељства може пуноважно да обави само ако није носилац старалачких управних овлашћења и под условима и на начин на који их обавља старалац.

Орган старатељства може да закључи правни посао са штићеником о коме се непосредно стара само уз сагласност министарства надлежног за породичну заштиту.

Привремени старалац

Члан 158. (члан 132. ПЗ)

Орган старатељства може одлучити да постави привременог стараоца штићенику, као и детету под родитељским старањем односно пословно способном лицу ако процени да је то неопходно ради привремене заштите личности, права или интереса тих лица.

Под условима из претходног става орган старатељства дужан је да постави привременог стараоца:

- 1) лицу чије је бравистише непознато, а оно нема законског заступника или пуномоћника;
- 2) непознатом сопственику имовине;

3) лицу чији су интереси у супротности са интересима његовог законског заступника, односно лицима која имају супротне интересе а истог законског заступника;

4) страном држављанину који се налази или има имовину на територији Републике Србије;

5) лицу које захтева да му буде постављен привремени старалац и за то наведе оправдан разлог;

6) другом лицу када је то предвиђено законом.

Одлуком о постављању привременог староца одређује се правни посао или врста правног посла коју он може предузети у зависности од околности сваког конкретног случаја.

2. РАЗРЕШЕЊЕ СТАРАОЦА

Када се старалац разрешава

Члан 159. (члан 133. ПЗ)

Орган старатељства дужан је да без одлагања разреши староца ако утврди да је он из било ког разлога престао да обавља дужност, или да злоупотребљава права односно грубо занемарује дужности староца, или да је наступила нека околност због које он не би могао бити постављен за староца.

Орган старатељства дужан је да разреши староца у року од 30 дана од дана када утврди да он обавља дужност староца несавесно или да би за штићеника било корисније да му се за староца постави друго лице.

Орган старатељства дужан је да разреши староца у року од 60 дана од дана када овај то затражи.

Дужност органа старатељства

Члан 160. (члан 134. ПЗ)

Орган старатељства дужан је да, приликом разрешавања једног староца, благовремено спроведе поступак постављања новог староца.

Ако штићеник има имовину, попис и процену вредности имовине штићеника врши стална комисија органа старатељства.

III. ДЕЈСТВА СТАРАТЕЉСТВА

1. ДУЖНОСТИ СТАРАОЦА

Старање о штићенику

Члан 161. (члан 135. ПЗ)

Старалац је дужан да се савесно стара о штићенику.

Старање о штићенику обухвата: старање о личности, заступање, прибављање средстава за издржавање те управљање и располагање имовином штићеника.

Старање о личности

Члан 162. (члан 136. ПЗ)

Старалац је дужан да се стара да чување, подизање, васпитавање и образовање малолетног штићеника што пре доведе до његовог оспособљавања за самосталан живот.

Старалац је дужан да се стара да се отклоне разлози због којих је пунолетни штићеник лишен пословне способности те да се он што пре оспособи за самосталан живот.

Алтернатива: Додају се два нова става која гласе:

СТАРАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ПРЕДУЗМЕ СВЕ МЕРЕ КАКО БИ СЕ ЛИЦЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ УКЉУЧИЛО У СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ И СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ, У СКЛАДУ СА ЊЕГОВИМ ЗДРАВСТВЕНИМ СТАЊЕМ, СКЛОНОСТИМА, ЖЕЉАМА И СПОСОБНОСТИМА.

СТАРАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ПЕРИОДИЧНО, А НАЈМАЊЕ ЈЕДНОМ МЕСЕЧНО, ПОСЕЂУЈЕ ШТИЋЕНИКА И НЕПОСРЕДНО СЕ ОБАВЕШТАВА О УСЛОВИМА У КОЈИМА ШТИЋЕНИК ЖИВИ.

Уважавање штићеника

Члан 163.

ПРЕ ПРЕДУЗИМАЊА ЗНАЧАЈНИЈИХ МЕРА КОЈЕ СЕ ТИЧУ ЛИЧНОСТИ ИЛИ ИМОВИНСКИХ ИНТЕРЕСЕ ШТИЋЕНИКА СТАРАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ПРИБАВИ МИШЉЕЊЕ ШТИЋЕНИКА И РАЗМОТРИ ЊЕГОВО МИШЉЕЊЕ, СТАВОВЕ И ЖЕЉЕ, АКО ЈЕ ШТИЋЕНИК СТАРИЈИ ОД 10 ГОДИНА И АКО ЈЕ У СТАЊУ ДА ИХ ИЗРАЗИ.

Алтернатива: Претходни члан се мења тако да гласи:

ПРЕ ПРЕДУЗИМАЊА ЗНАЧАЈНИЈИХ МЕРА КОЈЕ СЕ ТИЧУ ЛИЧНОСТИ ИЛИ ИМОВИНСКИХ ИНТЕРЕСА ШТИЋЕНИКА СТАРАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ПРИБАВИ

МИШЉЕЊЕ ШТИЋЕНИКА И ДА РАЗМОТРИ ЊЕГОВО МИШЉЕЊЕ, СТАВОВЕ И ЖЕЉЕ, АКО ЈЕ ШТИЋЕНИК У СТАЊУ СХВАТИ ЊИХОВ ЗНАЧАЈ И ДА ИХ ИЗРАЗИ.

Заступање штићеника

Члан 164. (члан 137. ПЗ)

Старалац је дужан да заступа штићеника.

Старалац заступа штићеника једнако као што родитељ заступа дете. Старалац може само уз претходну сагласност органа старатељства:

- 1) да одлучи о школовању штићеника;
- 2) да одлучи о предузимању медицинског захвата над штићеником;
- 3) да да сагласност за предузимање правних послова штићеника старијег од 14 година;
- 4) да предузима правне послове којима управља и располаже приходом који је стекао штићеник млађи од 15 година.

Прибављање средстава за издржавање штићеника

Члан 165. (члан 138. ПЗ)

Старалац је дужан да предузима све потребне мере како би прибавио средства за издржавање штићеника.

Средства за издржавање штићеника прибављају се из:

- 1) штићеникових прихода;
- 2) средстава добијених од лица која су по закону дужна да издржавају штићеника;
- 3) других извора.

Члан 166.

Старалац је дужан да предузима све потребне мере како би прибавио средства за издржавање штићеника.

Средства за издржавање штићеника прибављају се из:

- 1) штићеникових прихода;
- 2) средстава добијених од лица која су по закону дужна да издржавају штићеника;
- 3) ШТИЋЕНИКОВЕ ИМОВИНЕ;
- 4) СРЕДСТАВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ;
- 5) других извора.

Управљање имовином штићеника

Члан 167. (члан 139. ПЗ)

Старалац је дужан да управља имовином штићеника коју овај није стекао радом.

Старалац је самосталан у обављању послова редовног управљања имовином штићеника.

СТАРАЛАЦ ЈЕ ДУЖАН ДА ОБАВЕШТАВА ШТИЋЕНИКА О ПОСЛОВИМА УПРАВЉАЊА ИМОВИНОМ, СЕМ АКО ЈЕ ШТИЋЕНИК У ТАКВОМ СТАЊУ ДА ТО НЕ МОЖЕ ДА РАЗУМЕ.

Старалац може само уз претходну дозволу органа старатељства обављати послове који прелазе оквир редовног управљања имовином штићеника.

Располагање имовином штићеника

Члан 168. (члан 140. ПЗ)

Старалац располаже имовином штићеника коју овај није стекао радом. Располагање имовином штићеника старалац може предузимати само уз претходну сагласност органа старатељства.

Главницу имовине штићеника старалац може употребити само за његово издржавање или када то захтева неки други важан интерес штићеника.

Приходи од имовине штићеника могу се употребити и за подмирење оправданих трошкова учињених током обављања послова старатељства односно за плаћање награде стараоцу, а на основу одлуке органа старатељства.

Одговорност стараоца

Члан 169. (члан 141. ПЗ)

Старалац одговара за штету коју проузрокује штићенику током обављања послова старатељства, осим ако докаже да је штета настала без његове кривице.

Кривица стараоца постоји када је штету проузроковао намерно или грубом непажњом.

За штету из претходног става солидарно одговара и орган старатељства.

Алијернајива: Став 2 се брише.

Извештавање органа старатељства

Члан 170. (члан 142. ПЗ)

Извештај староца треба да садржи и податке о управљању и располагању штићениковом имовином те штићениковим приходима и расходима у протеклом периоду, као и коначно стање његове имовине.

Начин подношења извештаја и полагања рачуна прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Старалац је дужан да органу старатељства подноси извештаје и полаже рачуне о свом раду СВАКИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ (редовни извештај), када орган старатељства то затражи (ванредни извештај), односно након престанка старатељства (завршни извештај).

Старалац је дужан да поднесе редовни извештај ДО КРАЈА ЈУЛА (ЗА ПРВУ ПОЛОВИНУ ГОДИНЕ) И ДО КРАЈА ЈАНУАРА ЗА ДРУГУ ПОЛОВИНУ ГОДИНЕ), а ванредни односно завршни извештај у року од 15 дана од дана када то затражи орган старатељства.

Извештај староца треба да садржи податке о личности штићеника, о условима смештаја, здрављу, васпитавању и образовању, О ШТИЋЕНИКОВИМ ПРЕДЛОЗИМА, МИШЉЕЊУ И ЖЕЉАМА, као и о свему другом што је од значаја за личност штићеника.

2. ПРАВА СТАРАОЦА

Право на накнаду трошкова

Члан 171. (члан 143. ПЗ)

Старалац има право на накнаду оправданих трошкова учињених током обављања послова старатељства.

Накнада трошкова староцу исплаћује се првенствено из штићеникових прихода, осим ако се тиме не угрожава штићениково издржавање.

Право на награду

Члан 172. (члан 144. ПЗ)

Старалац има право на награду.

Награда староцу исплаћује се првенствено из штићеникових прихода, осим ако се тиме не угрожава штићениково издржавање.

Услове за накнаду трошкова и награду стараоцу прописује министар надлежан за породичну заштиту.

IV. ПРЕСТАНАК СТАРАТЕЉСТВА

Начини престанка старатељства

Члан 173. (члан 145. ПЗ)

Старатељство престаје:

- 1) када малолетни штићеник наврши 18. годину живота;
- 2) када малолетни штићеник стекне потпуну пословну способност пре пунолетства;
- 3) када малолетни штићеник буде усвојен;
- 4) када буде донета правноснажна судска одлука о враћању родитељског права односно о стицању или враћању пословне способности родитељу малолетног штићеника;
- 5) када буде донета правноснажна судска одлука о враћању пословне способности пунолетном штићенику;
- 6) када штићеник умре.

Старатељство може да престане и када родитељ који се није старао о детету или се старао о детету на неодговарајући начин почне да се стара о детету на одговарајући начин.

Престанком старатељства престају права и дужности стараоца. Старатељство не престаје разрешењем или смрћу стараоца.

Седми део
ИЗДРЖАВАЊЕ

I. ИЗДРЖАВАЊЕ СУПРУЖНИКА

Ко има право на издржавање

Члан 174. (члан 151. ПЗ)

Супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима.

Нема право на издржавање супружник који је у време закључења ништавог или рушљивог брака знао за узрок ништавости односно рушљивости.

Нема право на издржавање супружник ако би УСВАЈАЊЕ ЊЕГОВОГ захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника.

Алијернајива: Став 3 мења се тако да гласи:

Нема право на издржавање супружник ако би УСВАЈАЊЕ ЊЕГОВОГ захтева за издржавање било очигледно неправично за другог супружника.

II. ИЗДРЖАВАЊЕ ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА

Ко има право на издржавање

Члан 175. (члан 152. ПЗ)

Ванбрачни партнер који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог ванбрачног партнера сразмерно његовим могућностима.

На издржавање ванбрачног партнера сходно се примењују одредбе о издржавању супружника.

III. ИЗДРЖАВАЊЕ МАЈКЕ ДЕТЕТА

Ко има право на издржавање

Члан 176. (члан 153. ПЗ)

Мајка детета која нема довољно средстава за издржавање има право на издржавање од оца детета за време од три месеца пре порођаја и годину дана после порођаја.

СУД ЋЕ ОДБИТИ ЗАХТЕВ МАЈКЕ ЗА издржавање ако би то представљало очигледну неправду за оца.

Варијанта I: Став 2 се мења тако да гласи:

СУД ЋЕ ОДБИТИ ЗАХТЕВ МАЈКЕ ЗА издржавање ако би то било очигледно неправично за оца.

Варијанта II: Став 2 се мења тако да гласи:

Мајка нема право на издржавање ако би УСВАЈАЊЕ њеног захтева за издржавање било очигледно неправично за оца.

IV. ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕТЕТА, РОДИТЕЉА И ДРУГИХ СРОДНИКА

Издржавање малолетног детета

Члан 177. (члан 154. ПЗ)

Малолетно дете има право на издржавање од родитеља, а од других крвних сродника у правој усходној линији само ако родитељи нису живи или немају довољно средстава за издржавање.

Дужност малолетног детета да делимично подмирује потребе свог издржавања из сопствене зараде или имовине супсидијарна је у односу на дужност родитеља и крвних сродника.

Издржавање пунолетног детета

Члан 178. (члан 155. ПЗ)

Пунолетно дете које је неспособно за рад, а нема довољно средстава за издржавање, има право на издржавање од родитеља све док такво стање траје.

Пунолетно дете које се редовно школује има право на издржавање од родитеља сразмерно њиховим могућностима, а најкасније до навршене 26. године живота.

Пунолетно дете у смислу претходних ставова има право на издржавање од крвних сродника у правој усходној линији сразмерно њиховим могућностима ако родитељи нису живи или ако немају довољно средстава за издржавање.

ПУНОЛЕТНО ДЕТЕ НЕМА ПРАВО НА ИЗДРЖАВАЊЕ АКО БИ УСВАЈАЊЕ ЊЕГОВОГ ЗАХТЕВА било очигледно неправично за родитеље, односно друге крвне сроднике.

Алијернајива: Став 4 мења се тако да гласи:

ПУНОЛЕТНО ДЕТЕ НЕМА ПРАВО НА ИЗДРЖАВАЊЕ АКО БИ УСВАЈАЊЕ ЊЕГОВОГ ЗАХТЕВА БИЛО ОЧИГЛЕДНО НЕПРАВИЧНО ЗА РОДИТЕЉЕ ОДНОСНО ДРУГЕ КРВНЕ СРОДНИКЕ.

Издржавање родитеља

Члан 179. (члан 156. ПЗ)

Родитељ који је неспособан за рад, а нема довољно средстава за издржавање, има право на издржавање од пунолетног детета или другог крвног сродника у правој нисходној линији, односно од малолетног детета које стиче зараду или има приходе од имовине, сразмерно његовим могућностима.

РОДИТЕЉ НЕМА ПРАВО НА ИЗДРЖАВАЊЕ АКО БИ УСВАЈАЊЕ ЊЕГОВОГ ЗАХТЕВА било очигледно неправично за дете односно другог крвног сродника.

Алијернајива: Став 2 се мења тако да гласи:

Родитељ нема право на издржавање ако би усвајање његовог захтева било очигледно неправично за дете односно другог крвног сродника.

Издржавање брата односно сестре

Члан 180. (члан 157. ПЗ)

Малолетни брат односно сестра имају право на издржавање од пунолетног брата или сестре, односно од малолетног брата или сестре који стиче зараду или има приходе од имовине, ако родитељи нису живи или ако немају довољно средстава за издржавање.

Алијернајџива: Претходни члан се мења тако да гласи:

Малолетни брат односно сестра имају право на издржавање од пунолетног брата или сестре, односно од малолетног брата или сестре који стиче зараду или има приходе од имовине, ако родитељи нису живи или ако немају довољно средстава за издржавање, ОСИМ АКО БИ ТО БИЛО ОЧИГЛЕДНО НЕПРАВИЧНО.

Издржавање адоптивних сродника

Члан 181. (члан 158. ПЗ)

На издржавање адоптивних сродника примењују се одредбе овог закона о издржавању детета, родитеља и других крвних сродника.

Издржавање тазбинских сродника

Члан 182. (члан 159. ПЗ)

Малолетни пасторак има право на издржавање од маћехе односно очуха. Нема право на издржавање малолетни пасторак ако је брак између родитеља и маћехе односно очуха престао поништењем или разводом.

Маћеха односно очух који су неспособни за рад, а немају довољно средстава за издржавање, имају право на издржавање од пунолетног пасторка сразмерно његовим могућностима.

ОЦУХ ОДНОСНО МАЋЕХА НЕМАЈУ ПРАВО НА ИЗДРЖАВАЊЕ АКО БИ УСВАЈАЊЕ ЊИХОВОГ захтева представљало очигледну неправду за пасторка.

V. ОДРЕЂИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК ИЗДРЖАВАЊА

Критеријуми за одређивање издржавања

Члан 183. (члан 160. ПЗ)

Издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања.

Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања.

Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних

потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања.

Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту.

Висина издржавања

Члан 184.

ПОВЕРИЛАЦ И ДУЖНИК СЕ МОГУ СПОРАЗУМЕТИ О ВИСИНИ ДОПРИНОСА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ КАО И О НАЧИНУ ДАВАЊА ИЗДРЖАВАЊА.

СПОРАЗУМ КОЈИ ЈЕ САЧИЊЕН У ПИСМЕНОЈ ФОРМИ ПРЕД ОРГАНОМ СТАРАТЕЉСТВА, ОВЕРЕН У СУДУ ИЛИ КОД ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА ИМА СНАГУ ИЗВРШНЕ ИСПРАВЕ.

Алијернајива: Додаје се нови члан који гласи:

Одлука суда

Члан 185.

АКО ПОВЕРИЛАЦ И ДУЖНИК НЕ ПОСТИГНУ СПОРАЗУМ О ИЗДРЖАВАЊУ О ТОМЕ ОДЛУЧУЈЕ СУД.

Начин одређивања издржавања

Члан 186. (члан 161. ПЗ)

Издржавање се, по правилу, одређује у новцу.

Издржавање се може одредити и на други начин, али само ако се поверилац и дужник издржавања о томе споразумеју.

Начин одређивања висине издржавања

Члан 187. (члан 162. ПЗ)

Поверилац издржавања може по свом избору захтевати да висина издржавања буде одређена у фиксном месечном новчаном износу или у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања.

Ако се висина издржавања одређује у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања (зарада, накнада зараде, пензија, ауторски хонорар итд.), висина издржавања, по правилу, не може бити мања од 15% нити већа од 50% редовних месечних новчаних примања дуж-

ника издржавања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање.

Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања.

Трајање издржавања

Члан 188. (члан 163. ПЗ)

ИЗДРЖАВАЊЕ ТРАЈЕ НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ, ДОК ПОСТОЈЕ ЗАКОНСКИ УСЛОВИ. ИЗУЗЕТНО, СУД МОЖЕ ОДЛУЧИТИ ДА ОБАВЕЗА ИЗДРЖАВАЊА ТРАЈЕ ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ АКО ИМА ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ ПОВЕРИЛАЦ ИЗДРЖАВАЊА БИТИ У МОГУЋНОСТИ ДА У ДОГЛЕДНО ВРЕМЕ ОБЕЗБЕДИ СРЕДСТВА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ НА ДРУГИ НАЧИН.

У СЛУЧАЈУ АКО ЈЕ БРАК КРАТКО ТРАЈАО СУД МОЖЕ, ЦЕНЕЋИ СВЕ ОКОЛНОСТИ, ОДЛУЧИТИ ДА ОБАВЕЗА ИЗДРЖАВАЊА ТРАЈЕ ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ, ИЛИ ЗАХТЕВ ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ У ЦЕЛИНИ ОДБИТИ, НЕЗАВИСНО ОД МОГУЋНОСТИ ПОВЕРИОЦА ИЗДРЖАВАЊА ДА У ДОГЛЕДНО ВРЕМЕ НА ДРУГИ НАЧИН ОБЕЗБЕДИ СРЕДСТВА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ, АКО ПОВЕРИЛАЦ ИЗДРЖАВАЊА НЕ ПОДИЖЕ ЗАЈЕДНИЧКО МАЛОЛЕТНО ДЕТЕ.

ЗАХТЕВ ЗА ПРОДУЖЕЊЕ ПРАВА НА ИЗДРЖАВАЊЕ МОЖЕ СЕ ПОДНЕТИ САМО ДО ИСТЕКА ВРЕМЕНА ЗА КОЈЕ ЈЕ ИЗДРЖАВАЊЕ ДОСУЂЕНО.

Алијернајива: Претходни члан се мења тако да гласи:

Издржавање може трајати одређено или неодређено време.

Издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година.

Изузетно, издржавање супружника по престанку брака може се продужити и после истека рока од пет година ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради.

Промена висине издржавања

Члан 189. (члан 164. ПЗ)

Висина досуђеног издржавања може се изменити ако се промене околности.

Право на регрес

Члан 190. (члан 165. ПЗ)

Лице које је фактички давало издржавање, а није имало обавезу, има право на накнаду од лица које је по овом закону било дужно да даје издржавање.

Ако је више лица истовремено било дужно да даје издржавање, њихова обавеза је солидарна

Варијанта I: Додају се два нова става која гласе:

ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ФАКТИЧКИ ДАВАЛО ИЗДРЖАВАЊЕ А ИМАЛО ЈЕ ОБАВЕЗУ ДА ТО ЧИНИ, ИМА ПРАВО НА НАКНАДУ ТРОШКОВА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ ДАТО У ПРОШЛОСТИ ОД ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ БИЛО ДУЖНО ДА ДАЈЕ ИЗДРЖАВАЊЕ, АЛИ НЕ ЗА ПЕРИОД ДУЖИ ОД ТРИ ГОДИНЕ ОД МОМЕНТА ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА.

ПОТРАЖИВАЊЕ ИЗДРЖАВАЊА НЕ ЗАСТАРЕВА, ВЕЋ САМО ПОЈЕДИНИ ОБРОЦИ.

Варијанта II: Став 3 у Варијанти 1 мења се тако да гласи:

ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ФАКТИЧКИ ДАВАЛО ИЗДРЖАВАЊЕ А ИМАЛО ЈЕ ОБАВЕЗУ ДА ТО ЧИНИ, НЕМА ПРАВО НА НАКНАДУ ТРОШКОВА ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ ДАТО У ПРОШЛОСТИ ОД ЛИЦА КОЈЕ ЈЕ БИЛО ДУЖНО ДА ДАЈЕ ИЗДРЖАВАЊЕ.

Редослед у издржавању

Члан 191. (члан 166. ПЗ)

Супружник остварује право на издржавање првенствено од другог супружника.

Крвни сродници остварују међусобно право на издржавање ПРЕМА ЗАКОНСКОМ РЕДУ НАСЛЕЂИВАЊА.

Тазбински сродници остварују међусобно право на издржавање после крвних сродника.

Ако има више поверилаца издржавања, право детета на издржавање има првенство.

Ако је више лица истовремено дужно да даје издржавање, њихова обавеза је подељена.

Престанак издржавања

Члан 192. (члан 167. ПЗ)

Издржавање престаје:

- 1) када истекне време трајања издржавања;
- 2) смрћу повериоца или дужника издржавања. Издржавање може да престане:

- 1) када поверилац издржавања стекне довољно средстава за издржавање, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете;

2) када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете.

Издржавање супружника престаје и када поверилац издржавања закључи нови брак, односно ванбрачну заједницу.

Супружник чије је право на издржавање једном престало не може поново остварити то право од истог супружника.

VI. ФОНД ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕЦЕ (Алиментациони фонд)

Члан 193.

У ЦИЉУ ЕФИКАСНИЈЕГ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕЦЕ ОСНИВА СЕ АЛИМЕНТАЦИОНИ ФОНД.

СРЕДСТВА ЗА ПОЧЕТАК РАДА ФОНДА ОБЕЗБЕЂУЈУ СЕ ПРВЕНСТВЕНО ИЗ БУДЖЕТА.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОРОДИЧНУ ЗАШТИТУ БЛИЖЕ ПРОПИСУЈЕ УСЛОВЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ПРАВИЛА О РАДУ ФОНДА.

Услови за остваривање права на издржавање

Члан 194.

АКО ДУЖНИК ИЗДРЖАВАЊА НЕ ИСПУЊАВА УРЕДНО СВОЈУ ОБАВЕЗУ ИЗДРЖАВАЊА ДЕТЕТА У ПЕРИОДУ ОД 3 МЕСЕЦА УЗАСТОПНО ИЛИ У РОКУ ОД 6 МЕСЕЦИ СА ПРЕКИДИМА, ДЕТЕ ИМА ПРАВО НА ИСПЛАТУ ИЗДРЖАВАЊА ИЗ АЛИМЕНТАЦИОНОГ ФОНДА.

ДЕТЕ – ПОВЕРИЛАЦ ИЗДРЖАВАЊА ТРЕБА ДА ПОДНЕСЕ ДОКАЗ ДА ЈЕ ПРИНУДНО ИЗВРШЕЊЕ ОСТАЛО БЕЗУСПЕШНО.

ПРЕДЛОГ ЗА ИСПЛАТУ ИЗДРЖАВАЊА ИЗ АЛИМЕНТАЦИОНОГ ФОНДА ТРЕБА ДА САДРЖИ ЛИЧНЕ ПОДАТКЕ О ДУЖНИКУ ИЗДРЖАВАЊА, ЊЕГОВОМ ПРЕБИВАЛИШТУ ИЛИ БОРАВИШТУ, АДРЕСИ СТАНОВАЊА, ИМОВНОМ СТАЊУ, ЗАПОСЛЕЊУ, АДРЕСИ ПОСЛОДАВЦА И ОСТАЛЕ ПОДАТКЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ИЗДРЖАВАЊА.

Рок за почетак исплате и право на регрес

Члан 195.

АЛИМЕНТАЦИОНИ ФОНД ЈЕ ДУЖАН ДА ПОЧНЕ СА ИСПЛАТОМ ИЗДРЖАВАЊА У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ПРИЈЕМА ПРЕДЛОГА.

ФОНД ИМА ПРАВО РЕГРЕСА ИСПЛАЋЕНОГ ИЗНОСА ИЗДРЖАВАЊА ОД ДУЖНИКА, УВЕЋАНОГ ЗА 10% НА ИМЕ ТРОШКОВА ПОСТУПКА.

Престанак исплате

Члан 196.

ИСПЛАТА ИЗДРЖАВАЊА ИЗ АЛИМЕНТАЦИОНОГ ФОНДА ПРЕСТАЈЕ КАДА ПРЕСТАНЕ ЗАКОНСКА ОБАВЕЗА ИЗДРЖАВАЊА ДЕТЕТА.

ДОКАЗ ДА ЈЕ ПРЕСТАЛА ЗАКОНСКА ОБАВЕЗА ИЗДРЖАВАЊА И ПРЕДЛОГ ЗА ПРЕСТАНАК ДАЉЕ ИСПЛАТЕ МОГУ ПОДНЕТИ И ДУЖНИК И ПОВЕРИЛАЦ ИЗДРЖАВАЊА.

ПОВЕРИЛАЦ И ДУЖНИК ИЗДРЖАВАЊА МОГУ СПОРАЗУМНО ПОДНЕТИ ПРЕДЛОГ ФОНДУ ЗА ПРЕСТАНАК ИСПЛАТЕ ИЗ ФОНДА, АКО ПОСТИГНУ СПОРАЗУМ О ДОБРОВОЉНОЈ ИСПЛАТИ ИЗДРЖАВАЊА.

Обнављање исплате из фонда

Члан 197.

АКО ДУЖНИК ИЗДРЖАВАЊА ПОНОВО ИЗБЕГАВА РЕДОВНО ИЗВРШЕЊЕ СВОЈЕ ОБАВЕЗЕ ПОВЕРИЛАЦ МОЖЕ ПОДНЕТИ НОВИ ПРЕДЛОГ ЗА ИСПЛАТУ ИЗДРЖАВАЊА ИЗ ФОНДА.

РЕГРЕС ФОНДУ ЗА ИСПЛАЋЕНО ИЗДРЖАВАЊЕ ОД ДУЖНИКА ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА СЕ УВЕЋАВА ЗА 10% (15%).

Алијернајџива: Став 2 се брише.

Осми део
ИМОВИНСКИ ОДНОСИ

I. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ СУПРУЖНИКА

1. ПОСЕБНА ИМОВИНА

Стицање

Члан 198. (члан 168. ПЗ)

Имовина коју је супружник стекао пре закључења брака представља његову посебну имовину.

Имовина коју је супружник стекао у току трајања брака деобом заједничке имовине односно наслеђем, поклоном или другим правним послом којим се прибављају искључиво права представља његову посебну имовину.

Управљање и располагање

Члан 199. (члан 169. ПЗ)

Сваки супружник самостално управља и располаже својом посебном имовином.

Увећање вредности

Члан 200. (члан 170. ПЗ)

Ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до незнатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу.

Ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до знатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу.

2. ЗАЈЕДНИЧКА ИМОВИНА

Стицање заједничке имовине

Члан 201. (члан 171. ПЗ)

Имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку, КАО И ПРИХОДИ ОД ПОСЕБНЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ,

представља њихову заједничку имовину, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ НАСТАЛИ РАДОМ ИЛИ НА ДРУГИ НАЧИН.

Супружници могу брачним уговором другачије уредити своје имовинске односе.

Алијернајива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину.

Супружници могу брачним уговором другачије уредити своје имовинске односе.

Игра на срећу

Члан 202. (члан 172. ПЗ)

Имовина стечена игром на срећу у току трајања заједнице живота у браку представља заједничку имовину, осим ако супружник који је остварио добитак не докаже да је у игру уложио посебну имовину.

Алијернајива: Претходни члан се брише.

Право интелектуалне својине

Члан 203. (члан 173. ПЗ)

Имовина стечена коришћењем права интелектуалне својине у току трајања заједнице живота у браку представља заједничку имовину.

Управљање и располагање

Члан 204. (члан 174. ПЗ)

Заједничком имовином супружници управљају и располажу заједнички и споразумно.

Сматра се да послове редовног управљања супружник увек предузима уз сагласност другог супружника.

Супружник не може располагати својим уделом у заједничкој имовини нити га може оптеретити правним послом међу живима.

Увећање вредности

Члан 205. (члан 175. ПЗ)

Ако је после престанка заједничког живота у браку дошло до увећања вредности заједничке имовине, сваки супружник има право на потражи-

вање у новцу односно право на удео у увећаној вредности сразмерно свом доприносу.

Упис у јавни регистар

Члан 206. (члан 176. ПЗ)

Сматра се да су супружници извршили деобу заједничке имовине ако су у јавни регистар права на непокретностима уписани као сувласници на опредељеним уделима.

Сматра се да је упис извршен на име оба супружника и када је извршен на име само једног од њих, осим ако након уписа није закључен писмени споразум супружника о деоби заједничке имовине односно брачни уговор, или је о правима супружника на непокретности одлучивао суд.

2.1. Деоба заједничке имовине

Појам деобе

Члан 207. (члан 177. ПЗ)

Деобом заједничке имовине, у смислу овог законика, сматра се утврђивање сувласничког односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини.

Време деобе

Члан 208. (члан 178. ПЗ)

Деоба заједничке имовине може се вршити за време трајања брака и после његовог престанка.

Споразумна деоба

Члан 209. (члан 179. ПЗ)

Супружници могу закључити споразум о деоби заједничке имовине (споразумна деоба).

Судска деоба

Члан 210. (члан 180. ПЗ)

Ако се супружници не споразумеју о деоби заједничке имовине, деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба).

Претпоставља се да су делови супружника у заједничкој имовини једнаки.

Већи део једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини, те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине.

Већи део у стицању заједничке имовине утврђује се у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице живота у браку.

Већи део једног супружника у стицању појединог права из заједничке имовине може се утврдити само ако је то право економски самостално у односу на остала права из заједничке имовине, а супружник је у стицању тог права учествовао и приходима од своје посебне имовине.

Алтернатива: Став 4 се мења и гласи:

ВЕЋИ УДЕО У СТИЦАЊУ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ УТВРЂУЈЕ СЕ У ИСТОЈ СРАЗМЕРИ ЗА СВА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ У ТРЕНУТКУ ПРЕСТАНКА ЗАЈЕДНИЦЕ ЖИВОТА СУПРУЖНИКА ИЛИ, АКО СЕ ДЕОБА ТРАЖИ ТОКОМ ТРАЈАЊА ЗАЈЕДНИЦЕ ЖИВОТА, У ТРЕНУТКУ ПОКРЕТАЊА ПОСТУПКА ЗА СУДСКУ ДЕОБУ.

Право на деобу

Члан 211. (члан 181. ПЗ)

Право на деобу заједничке имовине имају: супружници, наследници умрлог супружника и повериоци оног супружника из чије се посебне имовине нису могла намирити њихова потраживања.

ПРАВО НА ДЕОБУ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ НЕ ЗАСТАРЕВА, ШТО НЕ УТИЧЕ НА ПРИМЕНУ ПРАВИЛА О ОДРЖАЈУ И О ЗАСТАРЕЛОСТИ ПОТРАЖИВАЊА.

Деоба ствари за личну употребу супружника

Члан 212. (члан 182. ПЗ)

Ствари за личну употребу једног супружника припадају му у искључиву својину без урачунавања у његов део ако њихова вредност није несразмерно велика у односу на вредност заједничке имовине и вредност ствари за личну употребу другог супружника.

Ако је вредност ствари из претходног става несразмерно велика, оне припадају у искључиву својину супружнику са урачунавањем у његов део.

Деоба ствари намењених детету

Члан 213. (члан 183. ПЗ)

СТВАРИ НАМЕЊЕНЕ ДЕТЕТУ ЧИНЕ ЗАЈЕДНИЧКУ СВОЈИНУ СУПРУЖНИКА А ДОДЕЉУЈУ СЕ СУПРУЖНИКУ КОЈИ ВРШИ РОДИТЕЉСКО ПРАВО, ОДНОСНО СА КОЈИМ ДЕТЕ ЖИВИ, БЕЗ УРАЧУНАВАЊА У ЊЕГОВ ДЕО.

СУПРУЖНИК НЕ МОЖЕ РАСПОЛАГАТИ СТВАРИМА ВЕЋЕ ВРЕДНОСТИ НАМЕЊЕНИХ ДЕТЕТУ БЕЗ САГЛАСНОСТИ ДРУГОГ РОДИТЕЉА.

Алијернајџива: Претходни члан мења се тако да гласи:

Ствари намењене детету припадају у искључиву својину супружнику који врши родитељско право без урачунавања у његов део.

Ако родитељи врше родитељско право заједнички, на стварима намењеним детету имају право заједничке својине.

Деоба ствари за вршење заната или занимања

Члан 214. (члан 184. ПЗ)

Ствари за вршење заната или занимања једног супружника припадају му у искључиву својину, са урачунавањем у његов део.

Алијернајџива: додаје се нови члан који гласи:

Деоба предмета домаћинства

Члан 215. (члан 185. ПЗ)

Предмети домаћинства на којима један супружник након престанка заједнице живота у браку има државину у трајању од најмање три године ИМА ПРАВО ДА ЗАХТЕВА ДА МУ СЕ ТИ ПРЕДМЕТИ ДОДЕЛЕ у својину са урачунавањем у његов део.

2.2. Одговорност за обавезе

Одговорност за сопствене обавезе

Члан 216. (члан 186. ПЗ)

За сопствене обавезе преузете пре или након закључења брака одговара супружник који их је преузео својом посебном имовином, као и својим делом у заједничкој имовини.

Одговорност за заједничке обавезе

Члан 217. (члан 187. ПЗ)

За обавезе преузете ради подмирења потреба заједничког живота у браку, као и за обавезе које по закону терете оба супружника они одговарају солидарно својом заједничком и посебном имовином.

Супружник који је из своје посебне имовине подмирио заједничку обавезу има право на накнаду од другог супружника сразмерно његовом уделу у заједничкој имовини.

3. УГОВОРИ СУПРУЖНИКА

БРАЧНИ УГОВОР

Способност за закључење уговора

Члан 218. (члан 188. ПЗ)

СУПРУЖНИЦИ ОДНОСНО БУДУЋИ СУПРУЖНИЦИ МОГУ СВОЈЕ ИМОВИНСКЕ ОДНОСЕ НА ПОСТОЈЕЋОЈ ИЛИ БУДУЋОЈ ИМОВИНИ УРЕДИТИ УГОВОРОМ (БРАЧНИ УГОВОР).

БРАЧНИ УГОВОР МОЖЕ ЗАКЉУЧИТИ И БУДУЋИ СУПРУЖНИК КОЈИ ЈЕ МАЛОЛЕТАН АКО ЈЕ ДОБИО СУДСКУ ДОЗВОЛУ ЗА СКЛАПАЊЕ БРАКА ПРЕ ПУНОЛЕТСТВА.

У ИМЕ СУПРУЖНИКА КОЈИ ЈЕ ЛИШЕН ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ БРАЧНИ УГОВОР МОЖЕ ЗАКЉУЧИТИ ЊЕГОВ СТАРАЛАЦ УЗ САГЛАСНОСТ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА.

Алијернајџива: Додаје се нови став који гласи:

БРАЧНИ УГОВОР НЕ МОЖЕ ДО ПУНОЛЕТСТВА ЗАКЉУЧИТИ, МАЛОЛЕТНИ СУПРУЖНИК ИЛИ БУДУЋИ МАЛОЛЕТНИ СУПРУЖНИК.

Форма брачног уговора

Члан 219.

БРАЧНИ УГОВОР МОРА БИТИ ЗАКЉУЧЕН У ПИСМЕНОЈ ФОРМИ И ОВЕРЕН ОД СТРАНЕ СУДИЈЕ.

ПРЕ ОВЕРЕ СУДИЈА ЈЕ ДУЖАН ДА СУПРУЖНИЦИМА ПРОЧИТА УГОВОР И ДА ИХ УПОЗОРИ НА БУДУЋЕ ИМОВИНСКЕ ПОСЛЕДИЦЕ УГОВОРА.

СУДИЈА ЋЕ ОДБИТИ ОВЕРУ УГОВОРА АКО УГОВОРОМ ОЧИГЛЕДНО НИСУ ЗАШТИЂЕНИ ИНТЕРЕСИ И ЈЕДНЕ И ДРУГЕ СТРАНЕ.

БРАЧНИ УГОВОР КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА НЕПОКРЕТНОСТИ УПИСУЈЕ СЕ У ЈАВНИ РЕГИСТАР ПРАВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА.

Алијернајива: Став 3 се брише.

Найомена: Поставља се питање да ли предвидети обавезну регистрацију брачних уговора и ко би водио регистар брачних уговора, или постојање брачног уговора треба да буде евидентирано у матичним књигама венчаних.

Уговарање одвојености имовине

Члан 220.

БРАЧНИМ УГОВОРМ СУПРУЖНИЦИ МОГУ ИСКЉУЧИТИ ЗАКОНСКИ ИМОВИНСКИ РЕЖИМ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ И ПРЕДВИДЕТИ ДА СВЕ ШТО СТЕКНУ ТОКОМ БРАКА ЧИНИ ЊИХОВУ ПОСЕБНУ ИМОВИНУ.

ПРЕ ОВЕРЕ УГОВОРА СУДИЈА ЈЕ ДУЖАН ДА СУПРУЖНИЦИМА ПРОЧИТА УГОВОР И ДА ИХ ПОСЕБНО УПОЗОРИ ДА НЕЗАПОСЛЕНИ СУПРУЖНИК ИЛИ СУПРУЖНИК КОЈИ ТОКОМ ТРАЈАЊА БРАКА ОСТАНЕ БЕЗ ПОСЛА НЕЋЕ ИМАТИ ДЕО У ИМОВИНИ СТЕЧЕНОЈ ТОКОМ БРАКА.

Уговарање унапред одређеног дела у заједничкој имовини

Члан 221.

БРАЧНИМ УГОВОРМ СУПРУЖНИЦИ МОГУ ОДРЕДИТИ ДЕО СВАКОГ ОД ЊИХ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ ИМОВИНИ.

Уговарање права избора код деобе заједничке имовине

Члан 222.

БРАЧНИМ УГОВОРМ СУПРУЖНИЦИ МОГУ ПРЕДВИДЕТИ ДА ЈЕДАН ОД ЊИХ ИМА ПРАВО ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ КОЈИ ЋЕ МУ ПРИПАСТИ У СЛУЧАЈУ ДЕОБЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ НА ИМЕ ЊЕГОВОГ ДЕЛА.

Алијернајива: Додати се нови члан који гласи:

Уговарање права избора код деобе заједничке имовине и заоставштине

Члан 223.

БРАЧНИМ УГОВОРМ СУПРУЖНИЦИ МОГУ ПРЕДВИДЕТИ ДА НАДЖИВЕЛИ СУПРУЖНИК У СЛУЧАЈУ ПРЕСТАНКА БРАКА СМРЉУ ИЛИ ПРОГЛАШЕЊЕМ ЗА

УМРЛОГ ИМА ПРАВО ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ КОЈИ ЋЕ МУ ПРИПАСТИ НА ИМЕ ДЕЛА У ЗАЈЕДНИЧКОЈ ИМОВИНИ, КАО И НА ИМЕ НАСЛЕДНОГ ДЕЛА.

Уговарање одложене заједничке имовине

Члан 224.

БРАЧНИМ УГОВОРМ МОЖЕ БИТИ УГОВОРЕН РЕЖИМ ОДЛОЖЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ.

РЕЖИМ ОДЛОЖЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ ПОДРАЗУМЕВА ДА ТОКОМ БРАКА СУПРУЖНИЦИ САМОСТАЛНО СТИЧУ, УПРАВЉАЈУ И РАСПОЛАЖУ СВОЈОМ ИМОВИНОМ СВЕ ДО ПРЕСТАНКА БРАКА.

У СЛУЧАЈУ ПРЕСТАНКА БРАКА, СВАКИ СУПРУЖНИК ЈЕ ДУЖАН ДА ПРИЈАВИ СВУ ИМОВИНУ КОЈУ ЈЕ УНЕО У БРАК И КОЈУ ЈЕ СТЕКАО ТОКОМ БРАКА РАДОМ И НА ДРУГИ НАЧИН.

РАЗЛИКА У ИМОВИНИ СТЕЧЕНОЈ РАДОМ ДЕЛИ СЕ НА ДВА ЈЕДНАКА ДЕЛА. НЕРАЗУМНА И НЕСРАЗМЕРНА ДОБРОЧИНА РАСПОЛАГАЊА, РАСИПАЊЕ КАО И НАМЕРНО СМАЊЕЊЕ, ПОСЕБНО НЕПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ, КОЈИ СУ УСМЕРЕНИ НА НАНОШЕЊЕ ШТЕТЕ ДРУГОМ СУПРУЖНИКУ, ДОДАЈУ СЕ ИМОВИНИ ТОГ СУПРУЖНИКА КАО ДА ТАКВИХ РАСПОЛАГАЊА НИЈЕ НИ БИЛО.

Алијернајџива: Овај члан се брише.

Уговарање универзалне (опште) имовинске заједнице

Члан 225.

БРАЧНИМ УГОВОРМ МОЖЕ БИТИ УГОВОРЕНО СПАЈАЊЕ ЦЕЛОКУПНЕ ИЛИ ДЕЛА ПОСЕБНЕ ИМОВИНЕ СУПРУЖНИКА СА ЗАЈЕДНИЧКОМ ИМОВИНОМ СТЕЧЕНОМ ТОКОМ БРАЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ.

ДЕОБА ИМОВИНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ЋЕ БИТИ ИЗВРШЕНА У СЛУЧАЈУ ПРЕСТАНКА БРАКА НА НАЧИН ПРЕДВИЂЕН БРАЧНИМ УГОВОРМ.

У СЛУЧАЈУ ДА УДЕЛИ У ИМОВИНСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ КАО НИ НАЧИН ДЕОБЕ НИСУ ПРЕДВИЂЕНИ БРАЧНИМ УГОВОРМ, ДЕОБА ЋЕ СЕ ВРШИТИ ПО ПРАВИЛИМА КОЈИ ВАЖЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКУ ИМОВИНУ СУПРУЖНИКА.

Варијанџа I: Претходни члан се брише

Варијанџа II: Додаје се нови члан који гласи:

Слобода уговарања о сношењу породичних трошкова

Члан 226.

БРАЧНИМ УГОВОРМ СУПРУЖНИЦИ МОГУ УГОВОРИТИ НАЧИН ПОДМИРИВАЊА ПОТРЕБА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ (ЗАЈЕДНИЧКИ, У ЈЕДНАКИМ ИЛИ НЕЈЕД-

НАКИМ ДЕЛОВИМА, МОЖЕ ИХ СНОСИТИ САМО ЈЕДАН ОД ЊИХ, МОГУ СЕ СПОРАЗУМЕТИ ШТА ЋЕ СВЕ СМАТРАТИ ПОТРЕБАМА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈЕ ЋЕ ЗАЈЕДНИЧКИ СНОСИТИ И СЛ.).

Неважеће одредбе брачног уговора

Члан 227.

НЕВАЖЕЋЕ СУ ОДРЕДБЕ БРАЧНОГ УГОВОРА КОЈИМА СЕ СУПРУЖНИЦИ ОДРИЧУ ПРАВА НА СУПРУЖИНСКО ИЗДРЖАВАЊЕ ИЛИ ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕЦЕ.

ОДРЕЂИВАЊЕ НАЧИНА ДАВАЊА ИЗДРЖАВАЊА, ПОСЕБНО ПУТЕМ УСТУПАЊА ДЕЛА ИМОВИНЕ ИЗ КОЈЕ ЋЕ СЕ ОНО ОБЕЗБЕДИТИ, НЕ СМАТРА СЕ ОДРИЦАЊЕМ ОД ПРАВА НА ИЗДРЖАВАЊЕ.

РАСПОЛАГАЊЕ СТАМБЕНИМ ПРОСТОРОМ (СТАН, КУЋА) У КОЈОЈ СУПРУЖНИЦИ ЖИВЕ СА СВОЈОМ ДЕЦОМ, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ПРИПАДАЈУ ПОСЕБНОЈ ИЛИ ЗАЈЕДНИЧКОЈ ИМОВИНИ (ПОРОДИЧНИ ДОМ), ПУТЕМ БРАЧНОГ УГОВОРА СУПРОТНО НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ ДЕТЕТА, ЈЕ НЕВАЖЕЋЕ.

Алијернајива: Додаје се нови став који гласи:

НЕВАЖЕЋЕ СУ ОДРЕДБЕ БРАЧНОГ УГОВОРА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈУ ЛИЧНИ ОДНОСИ СУПРУЖНИКА.

Уговарање страног права

Члан 228.

НЕЋЕ БИТИ ПУНОВАЖНЕ ОДРЕДБЕ БРАЧНОГ УГОВОРА КОЈИМА СЕ НА ИМОВИНСКЕ ОДНОСЕ СУПРУЖНИКА УГОВОРА ПРИМЕНА СТАНОГ ПРАВА.

Поништај и раскид брачног уговора

Члан 229.

НА ПОНИШТАЈ И РАСКИД БРАЧНОГ УГОВОРА СХОДНО СЕ ПРИМЕЊУЈУ ПРАВИЛА ОВОГ ЗАКОНИКА О ПОНИШТАЈУ И РАСКИДУ УГОВОРА.

Уговор о управљању и располагању заједничком имовином

Члан 230. (члан 189. ПЗ)

Супружници могу закључити уговор на основу кога ће један од њих управљати и располагати целокупном заједничком имовином или неким њеним деловима.

Уговор из претходног става може се односити: само на управљање или само на располагање или само на поједине послове управљања и располагања.

Управљање обухвата и располагање у оквиру редовног пословања, осим ако није другачије уговорено.

Уговор о управљању и располагању заједничком имовином који се односи на непокретности уписује се у јавни регистар права на непокретностима.

II. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ВАНБРАЧНИХ ПАРТНЕРА

Заједничка имовина

Члан 231. (члан 191. ПЗ)

Имовина коју су ванбрачни партнери стекли радом у току трајања заједнице живота у ванбрачној заједници представља њихову заједничку имовину.

На имовинске односе ванбрачних партнера сходно се примењују одредбе о имовинским односима супружника.

III. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ДЕТЕТА И РОДИТЕЉА

Управљање имовином детета

Члан 232. (члан 192. ПЗ)

Дете самостално управља имовином коју стекне радом.

Родитељи имају право и дужност да управљају имовином детета коју оно није стекло радом.

Располагање имовином детета

Члан 233. (члан 193. ПЗ)

Дете самостално располаже имовином коју стекне радом.

Родитељи имају право да располажу имовином детета коју оно није стекло радом.

Располагање непокретном имовином и покретном имовином велике вредности родитељи могу предузимати само уз претходну дозволу или накнадну сагласност органа старатељства.

Главницу имовине детета родитељи могу употребити само за његово издржавање или када то захтева неки други важан интерес детета.

Приходе од имовине детета родитељи могу употребити и за сопствено издржавање односно за издржавање свог другог заједничког малолетног детета.

Варијанта I: Став 5 се мења тако да гласи:

ПРИХОДЕ ОД ИМОВИНЕ ДЕТЕТА РОДИТЕЉИ МОГУ УПОТРЕБИТИ И ЗА СОПСТВЕНО ИЗДРЖАВАЊЕ КАО И ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ МАЛОЛЕТНЕ БРАЋЕ И СЕСТАРА И ПОЛУБРАЋЕ И ПОЛУСЕСТАРА.

Варијанта II: Став 5 се мења тако да гласи:

ПРИХОДЕ ОД ИМОВИНЕ ДЕТЕТА РОДИТЕЉИ МОГУ УПОТРЕБИТИ И ЗА СОПСТВЕНО ИЗДРЖАВАЊЕ КАО И ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ МАЛОЛЕТНЕ БРАЋЕ И СЕСТАРА И ПОЛУБРАЋЕ И ПОЛУСЕСТАРА КОЈИ ЖИВЕ У ЗАЈЕДНИЧКОМ ДОМАЋИНСТВУ.

Право становања (habitatio)

Члан 234. (члан 194. ПЗ)

Дете и родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ детета ако дете и родитељ који врши родитељско право немају право својине на усељивом стану.

Право становања траје до пунолетства НАЈМЛАЂЕГ ЗАЈЕДНИЧКОГ ИЛИ УСВОЈЕНОГ детета.

Немају право становања дете и родитељ ако би прихватање њиховог захтева за право становања представљало очигледну неправду за другог родитеља.

IV. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Заједничка имовина

Члан 235. (члан 195 ПЗ)

КАД У ПОРОДИЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ СА СУПРУЖНИЦИМА ОДНОСНО ВАНБРАЧНИМ ПАРТНЕРИМА ЖИВЕ ЊИХОВА ДЕЦА И ДРУГИ КРВНИ, ТАЗБИНСКИ ИЛИ АДОПТИВНИ СРОДНИЦИ КОЈИ РАДЕ НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ИМАЊУ ИЛИ ЗАЈЕДНИЧКИ ВРШЕ ДРУГЕ ДЕЛАТНОСТИ, ИЛИ НА ДРУГИ НАЧИН ЗАЈЕДНИЧКИ ПРИВРЕЂУЈУ, ИМОВИНА СТЕЧЕНА У ТОКУ ТРАЈАЊА ТЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ЈЕ ЗАЈЕДНИЧКА ИМОВИНА СВИХ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ СУ УЧЕСТВОВАЛИ У ЊЕНОМ СТИЦАЊУ.

Управљање и располагање

Члан 236.

ЗАЈЕДНИЧКОМ ИМОВИНОМ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ УПРАВЉАЈУ И РАСПОЛАЖУ ЗАЈЕДНИЧКИ И СПОРАЗУМНО.

МАЛОЛЕТНИ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ СУ НАВРШИЛИ 15 ГОДИНА ЖИВОТА И СПОСОБНИ СУ ЗА РАСУЂИВАЊЕ УЧЕСТВУЈУ У УПРАВЉАЊУ И РАСПОЛАГАЊУ ЗАЈЕДНИЧКОМ ИМОВИНОМ САМОСТАЛНО.

УПРАВЉАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКОМ ИМОВИНОМ МОЖЕ СЕ САГЛАСНОМ ВОЉОМ СВИХ ЧЛАНОВА ПОВЕРИТИ ЈЕДНОМ БРОЈУ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У КОМ СЛУЧАЈУ СЕ ОДЛУКЕ У ВРШЕЊУ ПРАВА УПРАВЉАЊА ДОНОСЕ ВЕЋИНОМ ГЛАСОВА.

СВАКИ ЧЛАН ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ МОЖЕ ЗАХТЕВАТИ ДА СЕ ОДЛУКА О ПОВЕРАВАЊУ УПРАВЉАЊА ЗАЈЕДНИЧКОМ ИМОВИНОМ ОПОЗОВЕ, А АКО СЕ СА ТИМ НЕ САГЛАСЕ ОСТАЛИ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, ОДЛУКУ ДОНОСИ СУД У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ.

Упис права члана породичне заједнице

Члан 237.

ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ НА НЕПОКРЕТНОСТИМА КОЈЕ СУ ЊИХОВА ЗАЈЕДНИЧКА ИМОВИНА УПИСУЈУ СЕ У ЈАВНИ РЕГИСТАР НА ИМЕ СВИХ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ СУ СВОЈИМ РАДОМ УЧЕСТВОВАЛИ У СТИЦАЊУ, СА НЕОПРЕДЕЉЕНИМ ДЕЛОВИМА.

АКО ЈЕ У ЈАВНИ РЕГИСТАР ПРАВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА УПИСАН КАО ВЛАСНИК ЈЕДАН ЧЛАН ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ИЛИ ПОЈЕДИНИ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, СМАТРАЋЕ СЕ ДА ВЛАСНИК ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ УПИСАНО СВЕ ДОК СЕ ПО ПРЕДЛОГУ ОСТАЛИХ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ЈАВНЕ РЕГИСТЕР ПРАВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА НЕ УПИШЕ ЊИХОВО ПРАВО ЗАЈЕДНИЧКЕ СВОЈИНЕ.

УГОВОР КОЈИМ ЧЛАН ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ ЈЕ КАО ВЛАСНИК УПИСАН У ЈАВНИ РЕГИСТАР ПРАВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА ИЗВРШИ ОТУЂЕЊЕ ИЛИ ОПТЕРЕЂЕЊЕ НЕПОКРЕТНОСТИ СТЕЧЕНЕ У ПОРОДИЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ, ОСТАЛИ ЧЛАНОВИ МОГУ ПОБИЈАТИ САМО АКО ЈЕ У ВРЕМЕ ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА У ЈАВНЕ РЕГИСТРЕ ПРАВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА БИЛО УПИСАНО ПРАВО ЗАЈЕДНИЧКЕ СВОЈИНЕ ИЛИ АКО СУ У ВРЕМЕ ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ СА КОЈИМ ЈЕ УГОВОР ЗАКЉУЧЕН НА НЕСУМЊИВ НАЧИН СТАВИЛИ ДО ЗНАЊА ДА СЕ РАДИ О ПРЕДМЕТУ ЗАЈЕДНИЧКЕ СВОЈИНЕ.

НЕОВЛАШЋЕНО ОТУЂЕЊЕ ПОКРЕТНЕ СТВАРИ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ СВОЈИНИ МОЖЕ СЕ ПОБИЈАТИ САМО АКО ЈЕ ПРИБАВИЛАЦ БИО НЕСАВЕСТАН.

АКО ЧЛАН ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ НЕОВЛАШЋЕНО ОТУЂИ СТВАР ЗАЈЕДНИЧКИ СТЕЧЕНУ У ПОРОДИЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ, ОСТАЛИ ЧЛАНОВИ ИМАЈУ ПРАВО ЗАХТЕВАТИ ДА ИМ СЕ У ОСТАЛИМ СТВАРИМА И ПОТРАЖИВАЊИМА ДОСУДИ ОДГОВАРАЈУЋИ ДЕО ИЛИ ДА ИМ ЧЛАН ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ ЈЕ ОТУЂЕЊЕ ИЗВРШИО ИСПЛАТИ НАКНАДУ У НОВЦУ ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ ЊИХОВИХ УДЕЛА.

Сходна примена

Члан 238.

АКО ЗАКОНОМ НИЈЕ ДРУКЧИЈЕ ОДРЕЂЕНО НА ИМОВИНСКЕ ОДНОСЕ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СХОДНО СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОДРЕДБЕ О ИМОВИНСКИМ ОДНОСИМА СУПРУЖНИКА.

Уговорно уређење имовинских односа

Члан 239.

ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ МОГУ УГОВОРНОМ НА ДРУГИ НАЧИН УРЕДИТИ МЕЂУСОБНЕ ИМОВИНСКЕ ОДНОСЕ.

УГОВОР ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА ПУНОВАЖАН ЈЕ САМО АКО ЈЕ САЧИЊЕН У ПИСМЕНОМ ОБЛИКУ, АКО СУ УГОВОРНОМ ОБУХВАЋЕНИ СВИ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈИ СВОЈИМ РАДОМ УЧЕСТВУЈУ У СТИЦАЊУ ИМОВИНЕ И АКО ЈЕ ОВЕРЕН ОД СУДИЈЕ.

ПРИЛИКОМ ОВЕРЕ СУДИЈА ЋЕ ПРОЧИТАТИ УГОВОР И УПОЗОРИТИ УГОВОРНЕ СТРАНЕ НА ПОСЛЕДИЦЕ УГОВОРА.

АКО У ЗАКЉУЧЕЊУ УГОВОРА УЧЕСТВУЈУ МАЛОЛЕТНИ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СУД ЋЕ ПРЕ ОВЕРЕ УГОВОРА ЗАТРАЖИТИ МИШЉЕЊЕ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА.

Сходна примена

Члан 240. (члан 196. ПЗ)

НА ИМОВИНСКЕ ОДНОСЕ ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ СХОДНО СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОДРЕДБЕ О СТВАРНОПРАВНИМ И ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА.

Алијернајива: Претходни члан се брише.

Девети део
ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Насиље у породици

Члан 241. (члан 197. ГЗ)

Насиље у породици је, у смислу овог законика, понашање којим је дан члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице.

Насиљем у породици, у смислу претходног става, сматра се нарочито:

- 1) наношење или покушај наношења телесне повреде;
- 2) изазивање страха претњом убиства или наношења телесне повреде члану породице или њему блиском лицу;
- 3) присиљавање на сексуални однос;
- 4) навођење на сексуални однос или сексуални однос са лицем које није навршило 14. годину живота или немоћним лицем;
- 5) ограничавање слободе кретања или комуницирања са трећим лицима;
- 6) вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. Члановима породице сматрају се:
 - 1) супружници или бивши супружници;
 - 2) деца, родитељи и остали крвни И ТАЗБИНСКИ сродници, СРОДНИЦИ ПО УСВОЈЕЊУ, као и лица која везује хранитељство ИЛИ СТАРАТЕЉСТВО;
 - 3) лица која живе или су живела у истом породичном домаћинству;
 - 4) ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери;
 - 5) лица која су међусобно била или су још увек у емотивној или сексуалној вези, односно која имају заједничко дете или је дете на путу да буде рођено, иако никада нису живела у истом породичном домаћинству.

Мере заштите

Члан 242. (члан 198 ПЗ)

Против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено

забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице.

СУД МОЖЕ ДОСУДИТИ ЈЕДНУ ИЛИ ВИШЕ МЕРА заштите од насиља у породици су, КАО ШТО СУ:

1) издавање налога за исељење из породичног стана или куће, без обзира на право својине односно закупа непокретности;

2) ИЗДАВАЊЕ НАЛОГА ТУЖЕНОМ ДА ОМОГУЋИ ТУЖИОЦУ НЕСМЕТАНО УСЕЉЕЊЕ У ПОРОДИЧНИ СТАН ИЛИ КУЋУ, ОДНОСНО ДА СЕ УЗДРЖИ ОД РАДЊИ КОЈИМА СПРЕЧАВА УСЕЉЕЊЕ ТУЖИОЦА, БЕЗ ОБЗИРА НА ПРАВО СВОЈИНЕ ОДНОСНО ЗАКУПА НЕПОКРЕТНОСТИ;

3) забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености;

4) забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице;

5) ОБАВЕЗНО ЛЕЧЕЊЕ ОД АЛКОХОЛИЗМА, НАРКОМАНИЈЕ И ДРУГИХ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ;

6) забрана даљег узнемиравања члана породице.

Мера заштите од насиља у породици може трајати највише годину дана.

Време проведено у притвору, као и свако лишење слободе у вези с кривичним делом или прекршајем урачунава се у време трајања мере заштите од насиља у породици.

Алијернајива: Додаје се нови став који гласи:

У СЛУЧАЈУ ДОБРОВОЉНОГ ПРИСТАНКА НА ЛЕЧЕЊЕ ПРИМЕНА ОСТАЛИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ СЕ ОДЛАЖЕ.

Изрицање привремених мера

Члан 243.

У ПОСТУПКУ ЗА ЗАШТИТУ ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ СУД МОЖЕ ИЗРЕЋИ ЈЕДНУ ИЛИ ВИШЕ ПРИВРЕМЕНИХ МЕРА СА ДЕЈСТВОМ ДО ПРАВОСНАЖНОГ ОКОНЧАЊА ПОСТУПКА, АКО СТЕКНЕ УВЕРЕЊЕ ДА ЈЕ НАСИЉЕ ПОЧИЊЕНО И ДА ПОСТОЈИ ОПАСНОСТ ОД ПОНОВЉЕНОГ НАСИЉА.

Продужавање мере заштите

Члан 244. (члан 199. ПЗ)

Мера заштите од насиља у породици може се продужавати све док не престану разлози због којих је мера била одређена.

Престанак мере заштите

Члан 244. (члан 200. ПЗ)

Мера заштите од насиља у породици може престати пре истека времена трајања ако престану разлози због којих је мера била одређена.

Алтернатива: Девети део (чл. 241-244) који је посвећен заштити од породичног насиља се брише.

Напомена: Заштиту од породичног насиља требало би регулисати посебним законом.

Десети део

**ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ
У ПОРОДИЧНО ПРАВНИМ СПОРОВИМА**

I. ПОСТУПАК ПРЕД СУДОМ

1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Супсидијерна примена одредаба парничног поступка

Члан 245. (члан 202. ПЗ)

На поступак суда који је у вези са породично правним споровима примењују се одредбе закона којим се уређује парнични поступак, ако овим закоником није другачије одређено.

Састав већа

Члан 246. (члан 203. ПЗ)

Породично правне спорове у првом степену суди веће састављено од једног судије и двоје судија поротника, а у поступку по жалби веће састављено од троје судија.

Судије из претходног става морају бити лица која су стекла ДОДАТНА ЗНАЊА ИЗ ПОРОДИЧНОГ ПРАВА, а посебно из области права детета.

Судије поротници бирају се из редова стручних лица која имају искуство у раду са децом и младима.

Програм и начин стицања додатних знања из области породичног права и права детета споразумно прописују министар надлежан за породичну заштиту и министар надлежан за правосуђе.

Хитност поступка

Члан 247. (члан 204. ПЗ)

Поступак у правним споровима је хитан ако се односи на дете или родитеља који врши родитељско ПРАВО И ЗАВРШАВА СЕ, ПО ПРАВИЛУ, НА НАЈВИШЕ ДВА РОЧИШТА.

У поступку у вези са породично правним споровима тужба се не доставља туженом на одговор.

Прво рочиште заказује се тако да се одржи најкасније до рока од 15 дана од дана када су тужба или предлог примљени у суду.

Другостепени суд дужан је да донесе одлуку у року до 30 дана од дана када му је достављена жалба.

Варијанџа I: Став 1 мења се тако да гласи:

ПОСТУПАК У ПОРОДИЧНО ПРАВНИМ СПОРОВИМА ЈЕ ХИТАН И ЗАВРШАВА СЕ, ПО ПРАВИЛУ, НА НАЈВИШЕ ДВА РОЧИШТА.

Варијанџа II: Став 1 мења се тако да гласи:

ПОСТУПАК У ПОРОДИЧНО ПРАВНИИМ СПОРОВИМА ЈЕ ХИТАН И МОРА СЕ ЗАВРШИТИ У ШТО КРАЋЕМ РОКУ.

Истражно начело

Члан 248. (члан 205. ПЗ)

У поступку у вези са породично правним споровима суд може утврђивати чињенице и када оне нису међу странкама спорне, а може и самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела.

Искључивање јавности

Члан 249. (члан 206. ПЗ)

У поступку у вези са породично правним споровима јавност је искључена. Подаци из судских списа спадају у службену тајну и њу су дужни да чувају сви учесници у поступку којима су ти подаци доступни.

Одлука о трошковима

Члан 250. (члан 207. ПЗ)

О накнади трошкова поступка у вези са породично правним споровима суд одлучује по слободној оцени, водећи рачуна о разлозима правичности.

Ревизија

Члан 251. (члан 208. ПЗ)

Ревизија је увек дозвољена у поступцима у вези са породично правним споровима, осим ако овим закоником није другачије одређено.

2. ПОСТУПАК У БРАЧНИМ ПАРНИЦАМА

Покретање поступка

Члан 252. (члан 210. ПЗ)

Поступак ради утврђивања постојања или непостојања брака, као и за поништење и развод брака (брачна парница), покреће се тужбом.

Поступак за развод брака покреће се и предлогом за развод брака на основу споразума супружника.

Право на утврђење постојања или непостојања брака

Члан 253. (члан 211. ПЗ)

Право на утврђење постојања или непостојања брака имају супружници, лица која имају правни интерес да буде утврђено постојање или непостојање брака и јавни тужилац.

Право на поништење ништавог брака

Члан 254. (члан 212. ПЗ)

Право на поништење брака из узрока наведених у чл. 33–35, члану 36. став 1. имају супружници, лица која имају правни интерес да брак буде поништен и јавни тужилац.

Брак се може поништити и после његовог престанка.

Доказивање ништавости (брачност)

Члан 255. (члан 213. ПЗ)

У поступку за поништење брака који је закључен за време трајања ранијег брака једног супружника, постојање ранијег брака доказује се изводом из матичне књиге венчаних.

Ако тужилац постојање ранијег брака не може доказати изводом из матичне књиге венчаних, суд ће га упутити да у одређеном року покрене парницу ради утврђивања да ранији брак постоји, а ако он то не учини, сматраће се да је тужба повучена.

Ако тужени оспорава пуноважност ранијег брака који је уписан у матичну књигу венчаних, суд ће га упутити да у одређеном року покрене парницу за поништење ранијег брака, а ако он то не учини, сматраће се да је од своје тврдње одустао.

Накнадни нестанак узрока ништавости (брачност)

Члан 256. (члан 214. ПЗ)

Суд ће одбити тужбени захтев за поништење брака ако је ранији брак престао до закључења главне расправе.

Право на поништење рушљивог брака (малолетство)

Члан 257. (члан 215. ПЗ)

Супружник који је у време закључења брака био малолетан има право на поништење брака закљученог без дозволе суда у року од годину дана од дана стицања пунолетства.

Родитељи малолетног супружника, односно његов старалац, има право на поништење брака закљученог без дозволе суда до пунолетства малолетног супружника.

Право на поништење рушљивог брака (принуда и заблуда)

Члан 258. (члан 216. ПЗ)

Супружник који је брак закључио под принудом или у заблуди има право на поништење брака у року од годину дана од дана када је принуда престала или је заблуда уочена.

Алијернајџива: Додаје се нови став који гласи:

ПО ПРОТЕКУ 5 ГОДИНА ОД СКЛАПАЊА БРАКА, БРАК СЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ ПОНИШТИТИ (ПОНИШТАВАТИ).

Право на поништење рушљивог брака (неспособност за расуђивање)

Члан 259. (члан 217. ПЗ)

Супружник који није био способан за расуђивање у тренутку закључења брака има право на поништење брака у року од годину дана од дана престанка неспособности за расуђивање, односно од дана правноснажности судске одлуке о враћању пословне способности.

Наследници и старалац

Члан 260. (члан 218. ПЗ)

Право на поништење брака не прелази на наследнике супружника.

Наследници супружника могу наставити већ започети поступак ради утврђивања да је постојао основ за поништење брака.

Старалац малолетног или пословно неспособног супружника може поднети тужбу за поништење брака само уз претходну сагласност органа старатељства.

Тужба за развод брака

Члан 261. (члан 219. ПЗ)

Тужбу за развод брака могу поднети оба супружника.

Наследници и старалац

Члан 262. (члан 220. ПЗ)

Право на тужбу за развод брака не прелази на наследнике супружника. Наследници супружника могу наставити већ започети поступак ради утврђивања да је постојао основ за развод брака.

Наследници супружника који су покренули брачни спор ПРЕДЛОГОМ ЗА СПОРАЗУМНИ развод брака могу наставити већ започети поступак ради утврђивања да је постојао основ за развод брака.

Старалац пословно неспособног супружника може поднети тужбу за развод брака само уз дозволу органа старатељства.

Пуномоћник

Члан 263. (члан 221. ПЗ)

Ако тужбу у брачној парници подноси пуномоћник странке, пуномоћје мора бити оверено и издато само ради заступања у брачној парници.

Пуномоћје мора да садржи наводе у погледу врсте тужбе и основа за подношење тужбе.

У бракоразводној парници која је покренута предлогом за споразумни развод брака супружнике не може заступати исти пуномоћник.

Одрицање од тужбеног захтева

Члан 264. (члан 222. ПЗ)

У брачним парницама одрицање од тужбеног захтева има исто правно дејство као повлачење тужбе.

Повлачење тужбе

Члан 265. (члан 223. ПЗ)

У брачној парници тужилац може тужбу повући до закључења главне расправе без пристанка туженог, а са пристанком туженог док поступак није правноснажно завршен.

Предлог за споразумни развод брака могу повући један или оба супружника док поступак није правноснажно завршен.

Ако је до повлачења тужбе или предлога ЗА СПОРАЗУМНИ РАЗВОД БРАКА дошло после доношења првостепене пресуде, суд ће решењем утврдити да је пресуда без правног дејства и да се поступак обуставља.

Пресуда и судско поравнање

Члан 266. (члан 224. ПЗ)

У поступку у брачним парницама не може се изрећи пресуда због пропуштања нити пресуда на основу признања или одрицања.

У брачним парницама странке не могу да закључе судско поравнање.

Пресуда о разводу брака на основу споразума о разводу

Члан 267. (члан 225. ПЗ)

Споразум супружника о вршењу родитељског права представља основ за изреку пресуде о разводу брака ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

Споразум супружника о деоби заједничке имовине И О СУПРУЖИНСКОМ ИЗДРЖАВАЊУ представља основ за ИЗРЕКУ пресуде којом се брак разводи у складу са споразумом о разводу брака.

Пресуда у брачној парници

Члан 268. (члан 226. ПЗ)

Суд је дужан да пресудом у брачној парници одлучи о вршењу родитељског права.

Суд може пресудом у брачној парници одлучити о потпуном или делимичном лишењу родитељског права.

Суд може пресудом у брачној парници одредити једну или више мера заштите од насиља у породици.

Алтернатива: Став 1 се брише.

Побијање пресуде

Члан 269. (члан 227. ПЗ)

Пресуда којом се брак разводи на основу споразума о разводу може се побијати само због битних повреда одредаба парничног поступка или због тога што је тај споразум закључен под принудом или у заблуди.

Правноснажна пресуда у брачној парници не може се побијати ванредним правним лековима у погледу дела у коме је донета одлука о поништењу или разводу брака.

Смрт странака

Члан 270. (члан 228. ПЗ)

Ако у току брачне парнице умре један или умру оба супружника, првостепени суд ће решењем утврдити да се поступак обуставља, ОСИМ АКО НАСЛЕДНИЦИ ЗАХТЕВАЈУ ДА СЕ ПОСТУПАК НАСТАВИ.

2.1. Поступак посредовања

Садржина поступка посредовања

Члан 271. (члан 229. ПЗ)

Поступак посредовања (у даљем тексту: посредовање) обухвата поступак за покушај мирења (у даљем тексту: мирење) и поступак за покушај споразумног окончања спора (у даљем тексту: поравнање).

Када се спроводи посредовање

Члан 272. (члан 230. ПЗ)

Посредовање се редовно спроводи уз поступак у брачној парници који је покренут тужбом једног од супружника.

Посредовање у брачној парници се не спроводи:

- 1) ако један од супружника не пристане на посредовање;
- 2) ако је један од супружника неспособан за расуђивање;
- 3) ако је боравиште једног од супружника непознато;
- 4) ако један или оба супружника живе у иностранству.

Ко спроводи посредовање

Члан 273. (члан 231. ПЗ)

Посредовање, по правилу, спроводи суд.

Уз позив на рочиште за посредовање доставља се и тужба за (поништење или) развод брака.

Судија који руководи посредовањем не може учествовати у доношењу одлуке у некој каснијој фази поступка, осим ако је посредовање успело.

Како се спроводи посредовање

Члан 274. (члан 232. ПЗ)

По пријему тужбе за развод брака, суд заказује рочиште за посредовање које се одржава само пред судијом појединцем.

Судија који руководи посредовањем дужан је да препоручи супружницима да се подвргну и психо-социјалном саветовању.

Ако супружници пристану на психо-социјално саветовање, суд ће на њихов предлог, или уз њихову сагласност, поверити посредовање надлежном органу старатељства, брачном или породичном саветовалишту, односно другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Поверавање се врши достављањем тужбе за поништење или развод брака.

2.2. Мирење

Када се спроводи мирење

Члан 275. (члан 233. ПЗ)

Мирење се спроводи само у брачној парници који је покренут тужбом за развод брака.

Сврха мирења

Члан 276. (члан 234. ПЗ)

Сврха мирења јесте да се поремећени однос супружника разреши без конфликта и без развода брака.

Позив на мирење

Члан 277. (члан 235. ПЗ)

На мирење се позивају оба супружника.

Пуномоћници не могу заступати супружнике нити могу присуствовати мирењу.

Када је мирење успело

Члан 278. (члан 236. ПЗ)

Ако се супружници помире, сматраће се да је тужба за развод брака повучена

Када мирење није успело

Члан 279. (члан 237. ПЗ)

Ако се један или оба супружника, иако су уредно позвани, не одазову позиву за мирење, сматраће се да мирење није успело и наставиће се поступак поравнања.

Ако не дође до помирења, у смислу претходног става, али суд односно установа којој је поверен поступак посредовања процени да има изгледа да до помирења дође, са мирењем се може наставити.

Записник о мирењу

Члан 280. (члан 238. ПЗ)

О мирењу суд односно установа којој је поверен поступак посредовања саставља записник који садржи изјаве супружника о томе да су се помирили односно да мирење није успело.

Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да о резултату мирења обавести суд којем је поднета тужба за развод брака и достави му записник о мирењу.

Трајање мирења

Члан 281. (члан 239. ПЗ)

Суд односно установа којој је поверен поступак посредовања дужни су да мирење спроведу у року од два месеца од дана достављања тужбе суду односно установи.

Ако установа којој је поверен поступак посредовања не обавести суд о резултатима мирења у року од три месеца од дана када јој је достављена тужба за развод брака, поступак мирења ће спровести суд.

Рочиште за мирење суд је дужан да закаже тако да се одржи у року од 15 дана од дана када је истекао рок из претходног става.

2.3. Поравнање

Када се спроводи поравнање

Члан 282. (члан 240. ПЗ)

Поравнање се спроводи у брачној парници који је покренут тужбом за поништење брака, односно тужбом за развод брака а мирење супружника није успело.

Сврха поравнања

Члан 283. (члан 241. ПЗ)

Сврха поравнања јесте да се поремећени однос супружника разреши без конфликта након поништења или развода брака.

Суд односно установа којој је поверен поступак посредовања настојаће да супружници постигну споразум о вршењу родитељског права и споразум о деоби заједничке имовине.

Позив на поравнање

Члан 284. (члан 242. ПЗ)

На поравнање се позивају оба супружника и њихови пуномоћници.

Када је поравнање успело

Члан 285. (члан 243. ПЗ)

Ако супружници постигну споразум о вршењу родитељског права, о деоби заједничке имовине И О СУПРУЖИНСКОМ ИЗДРЖАВАЊУ, сматраће се да је поравнање успело.

Ако супружници постигну само споразум о вршењу родитељског права или само споразум о деоби заједничке имовине И О СУПРУЖИНСКОМ ИЗДРЖАВАЊУ, сматраће се да је поравнање делимично успело.

Ако је поравнање успело или је делимично успело, споразум супружника о деоби заједничке имовине И О СУПРУЖИНСКОМ ИЗДРЖАВАЊУ представља основ за изреку пресуде о поништењу или разводу брака.

Ако је поравнање успело или је делимично успело, споразум супружника о вршењу родитељског права представља основ за изреку пресуде о поништењу или разводу брака ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

Када поравнање није успело

Члан 286. (члан 244. ПЗ)

Ако се један или оба супружника, иако су уредно позвани, не одазову позиву на поравнање, сматраће се да поравнање није успело и наставиће се поступак по тужби за поништење или развод брака.

Ако не дође до поравнања, у смислу става 1. овог члана, али суд односно установа којој је поверен поступак посредовања процени да има изгледа да се поравнање постигне, са поравнањем се може наставити.

Записник о поравнању

Члан 287. (члан 245. ПЗ)

О поравнању суд односно установа којој је поверен поступак посредовања саставља записник који садржи споразум супружника о вршењу родитељског права и о деоби заједничке имовине, односно изјаве супружника да поравнање није успело.

Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да о резултату поравнања обавести суд којем је поднета тужба за поништење или развод брака и достави му записник о поравнању.

Алишернајива: Став 1. мења се тако да гласи:

О ПОРАВНАЊУ СУД ОДНОСНО УСТАНОВА КОЈОЈ ЈЕ ПОВЕРЕН ПОСТУПАК ПОСРЕДОВАЊА САСТАВЉА ЗАПИСНИК КОЈИ САДРЖИ СПОРАЗУМ СУПРУЖНИКА О ВРШЕЊУ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, О ДЕОБИ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМОВИНЕ И О СУПРУЖАНСКОМ ИЗДРЖАВАЊУ, ОДНОСНО ИЗЈАВЕ СУПРУЖНИКА ДА ПОРАВНАЊЕ НИЈЕ УСПЕЛО.

Трајање поравнања

Члан 288. (члан 246. ПЗ)

Суд је дужан да поравнање спроведе у року од два месеца од дана када је окончан поступак мирења.

Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да поравнање спроведе у року од два месеца од дана када је окончан поступак мирења.

Ако установа којој је поверен поступак посредовања не обавести суд о резултатима поравнања у року од три месеца од дана када је окончан поступак мирења, поступак поравнања ће спровести суд.

Рочиште за поравнање суд је дужан да закаже тако да се одржи у року од 15 дана од дана када је истекао рок из претходног става.

3. ПОСТУПАК У СПОРУ О МАТЕРИНСТВУ И ОЧИНСТВУ

Покретање поступка

Члан 289. (члан 248. ПЗ)

Поступак ради утврђивања или оспоравања материнства (парница о материнству), ради утврђивања или оспоравања очинства и ради поништења признања очинства (парница о очинству) покреће се тужбом.

Тужба ради утврђивања материнства

Члан 290. (члан 249. ПЗ)

Дете може поднети тужбу ради утврђивања материнства без обзира на рок. Жена која тврди да је мајка детета може поднети тужбу ради утврђивања свог материнства у року од годину дана од дана сазнања да је она родила дете, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Напомена: Могли би се укинути рокови за оспоравање и утврђивање очинства и материнства за сва лица, а не само за дете.

Тужба ради оспоравања материнства

Члан 291. (члан 250. ПЗ)

Дете може поднети тужбу ради оспоравања материнства без обзира на рок. Жена која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета може

поднети тужбу ради оспоравања свог материнства у року од годину дана од дана сазнања да она није родила дете, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Жена која тврди да је мајка детета може поднети тужбу ради оспоравања материнства жени која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета у року од годину дана од дана сазнања да је она родила дете, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Мушкарац који се по овом закону сматра оцем детета може поднети тужбу ради оспоравања материнства у року од годину дана од дана сазнања да жена која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета није родила дете, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Тужба ради утврђивања очинства

Члан 292. (члан 251. ПЗ)

Дете може поднети тужбу ради утврђивања очинства без обзира на рок. Мајка може поднети тужбу ради утврђивања очинства у року од годину дана од дана сазнања да мушкарац кога сматра оцем детета није признао очинство, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Мушкарац који тврди да је отац детета може поднети тужбу ради утврђивања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да се са његовим признањем очинства нису сагласили мајка, односно старалац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Алтернатива: Додаје се нови став који гласи:

Орган старатељства може подићи тужбу ради утврђивања очинства у складу са чл. 57.

Тужба ради оспоравања очинства

Члан 293. (члан 252. ПЗ)

Дете може поднети тужбу ради оспоравања очинства без обзира на рок. Мајка може поднети тужбу ради оспоравања очинства мушкарцу који се по овом закону сматра оцем детета у року од годину дана од дана сазнања да он није отац, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Муж мајке може поднети тужбу ради оспоравања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да он није отац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Мушкарац који тврди да је отац детета може поднети тужбу ради оспоравања очинства мушкарцу који се по овом закону сматра оцем детета у року од годину дана од дана сазнања да је он отац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Мушкарац који се сматра оцем детета зачетог уз биомедицинску помоћ може поднети тужбу ради оспоравања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да дете није зачето поступком биомедицински потпомогнутог оплођења, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Варијанџа I: Претходни члан мења се и гласи:

ТУЖБА ЗА ОСПОРАВАЊЕ ОЧИНСТВА МОЖЕ СЕ ПОДНЕТИ БЕЗ ОБЗИРА НА РОК.

Варијанџа II: Претходни члан мења се и гласи:

ДЕТЕ, МАЈКА И МУЖ МАЈКЕ МОГУ ПОДНЕТИ ТУЖБУ ЗА ОСПОРАВАЊЕ ОЧИНСТВА БЕЗ ОБЗИРА НА РОК.

Варијанџа III: Претходни члан мења се и гласи:

ДЕТЕ, МАЈКА И МУЖ МАЈКЕ МОГУ ПОДНЕТИ ТУЖБУ ЗА ОСПОРАВАЊЕ ОЧИНСТВА БЕЗ ОБЗИРА НА РОК.

МУШКАРАЦ КОЈИ СЕ СМАТРА ОЦЕМ ДЕТЕТА ЗАЧЕТОГ УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ МОЖЕ ПОДНЕТИ ТУЖБУ РАДИ ОСПОРАВАЊА СВОГ ОЧИНСТВА БЕЗ ОБЗИРА НА РОК АКО САЗНА ДА ДЕТЕ НИЈЕ ЗАПОЧЕТО ПОСТУПКОМ БИОМЕДИЦИНСКИ ПОДПОМОГНУТОГ ОПЛОЂЕЊА.

Напомена: Ако се усвоји алтернатива исту алтернативу би требало унети и код оспоравања материнства (члан 291).

Тужба ради поништења признања очинства

Члан 294. (члан 253. ПЗ)

Тужбу ради поништења изјаве о признању очинства, као и изјаве о сагласности са признањем очинства могу поднети лица која су дала изјаву, лица која имају правни интерес да изјава буде поништена те јавни тужилац.

Лице које је изјаву о признању очинства, као и изјаву о сагласности са признањем очинства, дало под принудом или у заблуди има право да захтева поништење изјаве у року од годину дана од дана када је принуда престала или је заблуда уочена.

Наследници и старалац тужиоца

Члан 295. (члан 254. ПЗ)

Право на тужбу у парници о материнству и очинству не прелази на наследнике. Наследници тужиоца И ТУЖЕНОГ могу наставити већ започети поступак ради утврђивања да је постојао основ за утврђивање или оспоравање материнства или очинства, односно ради поништења признања очинства.

Старалац малолетног или пословно неспособног тужиоца може поднети тужбу у спору о материнству или очинству само уз претходну дозволу органа старатељства.

Алијернајива: После става 2 додају се два нова става која гласе:

ИЗУЗЕТНО, НАСЛЕДНИЦИ МУЖА МАЈКЕ МОГУ ПОДНЕТИ ТУЖБУ ЗА ОСПОРАВАЊЕ ОЧИНСТВА МУЖА МАЈКЕ, АКО ОН ЗА ЖИВОТА НИЈЕ САЗНАО НИ ЗА ЗАЧЕЋЕ НИ ЗА РОЂЕЊЕ ДЕТЕТА, НИТИ ЈЕ У ВРЕМЕ ЗАЧЕЋА ЖИВЕО У ЗАЈЕДНИЦИ СА МАЈКОМ ДЕТЕТА.

ЛИЦА ИЗ ПРЕТХОДНОГ СТАВА МОГУ ПОДНЕТИ ТУЖБУ ЗА ОСПОРАВАЊА ОЧИНСТВА МУЖА МАЈКЕ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД СМРТИ МУЖА МАЈКЕ.

Наследници туженог

Члан 296. (члан 255. ПЗ)

Ако тужени у парници о материнству и очинству није више жив, тужба се подноси против његових наследника.

Ако тужени нема других наследника, тужба се подиже против Републике Србије као наследника.

Супарничарска заједница

Члан 297. (члан 256. ПЗ)

Странке у парници ради утврђивања материнства јесу дете и жена која тврди да је мајка детета.

Странке у парници ради оспоравања материнства јесу: дете, жена која тврди да је мајка детета, жена која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета и мушкарац који се по овом закону сматра оцем детета (нужни и јединствени супарничари).

Странке у парници ради утврђивања очинства јесу: дете, мајка, мушкарац који тврди да је отац детета и мушкарац кога мајка сматра оцем детета (нужни и јединствени супарничари).

Странке у парници ради оспоравања очинства јесу: дете, мајка, мушкарац који се по овом закону сматра оцем и мушкарац који тврди да је отац детета (нужни и јединствени супарничари).

Странке у парници ради поништења признања очинства јесу: лице које је дало изјаву о признању очинства, лице које је дало изјаву о сагласности са признањем очинства, а лице које има правни интерес да изјава буде поништена само ако се ради о условима за ништавост признања (нужни и јединствени супарничари).

Ако тужбом у парници о материнству и очинству нису обухваћена сва лица која морају бити странке у поступку, суд је дужан да поучи тужиоца да тужи и лице које тужбом није обухваћено или да то лице позове да се придружи тужби као нови тужилац.

Ако тужилац у року који суд одреди не прошири тужбу на сва лица која морају бити странке у поступку или се та лица не придруже тужби као тужиоци, сматраће се да је тужба повучена, а ако тужба буде враћена суду без исправке, суд ће је одбацити.

Пуномоћник

Члан 298. (члан 257. ПЗ)

Ако тужбу у парници о материнству и очинству подноси пуномоћник странке, пуномоћје мора бити оверено и издато само ради заступања у овој парници.

Пуномоћје треба да садржи врсту тужбе и основ за подизање тужбе.

Пресуда и судско поравнање

Члан 299. (члан 258. ПЗ)

У парници о материнству и очинству не може се изрећи пресуда због пропуштања нити пресуда на основу признања или одрицања.

У парници о материнству и очинству странке не могу да закључе судско поравнање.

Смрт странака

Члан 300. (члан 259. ПЗ)

Ако у току парнице о материнству и очинству умру тужилац или тужени, првостепени суд ће решењем утврдити да се поступак обуставља, ОСИМ АКО НАСЛЕДНИЦИ НАСТАВЕ ЗАПОЧЕТИ ПОСТУПАК.

**Одлука о вршењу или лишењу родитељског права
и о заштити од насиља у породици**

Члан 301. (члан 260. ПЗ)

Суд је дужан да пресудом у парници о материнству и очинству одлучи о вршењу родитељског права.

Суд може пресудом у парници о материнству и очинству одлучити и о потпуном или делимичном лишењу родитељског права.

Суд може пресудом у парници о материнству и очинству одредити једну или више мера заштите од насиља у породици.

**4. ПОСТУПАК У ПАРНИЦИ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА ДЕТЕТА
И У ПАРНИЦИ ЗА ВРШЕЊЕ ОДНОСНО ЛИШЕЊЕ
РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА**

Право избора месне надлежности

Члан 302. (члан 261. ПЗ)

Дете може поднети тужбу у парници за заштиту свог права и у парници за вршење односно лишење родитељског права пред судом опште месне надлежности или пред судом на чијем подручју оно има пребивалиште, односно боравиште.

Покретање поступка

Члан 303. (члан 262. ПЗ)

Поступак у парници за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права покреће се тужбом.

Тужба за заштиту права детета

Члан 304. (члан 263. ПЗ)

Тужбу за заштиту права детета могу поднети: дете, родитељи детета, јавни тужилац и орган старатељства.

Тужба за заштиту права детета може се поднети у погледу свих права која су детету призната овим законом а нису заштићена неким другим поступком.

Право и дужност да обавесте јавног тужиоца или орган старатељства о разлозима за заштиту права детета имају све дечје, здравствене и образовне установе или установе социјалне заштите, правосудни и други државни органи, удружења и грађани.

Тужба за вршење односно лишење родитељског права

Члан 305. (члан 264. ПЗ)

Тужбу за вршење родитељског права могу поднети: дете, родитељи детета и орган старатељства.

Тужбу за лишење родитељског права могу поднети: дете, други родитељ, јавни тужилац и орган старатељства.

Тужбу за враћање родитељског права може поднети, поред лица из претходног става, и родитељ који је био лишен родитељског права.

Право и дужност да обавесте јавног тужиоца или орган старатељства о разлозима за лишење родитељског права имају све дечје, здравствене и образовне установе или установе социјалне заштите, правосудни и други државни органи, удружења и грађани.

Колизијски старалац и привремени заступник детета

Члан 306. (члан 265. ПЗ)

Ако између детета и његовог законског заступника постоје супротни интереси, дете заступа колизијски старалац.

Дете које је навршило 10. годину живота и које је способно за расуђивање може само односно преко неког другог лица или установе затражити од органа старатељства да му постави колизијског старалаца.

Дете које је навршило 10. годину живота и које је способно за расуђивање може само односно преко неког другог лица или установе затражити од суда да му постави привременог заступника због постојања супротних интереса између њега и његовог законског заступника.

Дужност суда

Члан 307. (члан 266. ПЗ)

У парници за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Ако суд процени да у парници за заштиту права детета или у парници за вршење односно лишење родитељског права дете као странка није заступано на одговарајући начин, дужан је да детету постави привременог заступника.

Ако суд утврди да је у парници за заштиту права детета или у парници за вршење односно лишење родитељског права странка дете које је способно да формира своје мишљење, дужан је:

- 1) да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна;
- 2) да дозволи детету да непосредно изрази своје мишљење и да мишљењу детета посвети дужну пажњу у складу са годинама и зрелошћу детета;
- 3) да мишљење детета утврди на начин и на месту које је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета.

Дужност колизијског стараоца или привременог заступника

Члан 308. (члан 267. ПЗ)

Ако колизијски старалац или привремени заступник утврди да у парници за заштиту права детета или у парници за вршење односно лишење родитељског права он заступа дете које је способно да формира своје сопствено мишљење, дужан је:

- 1) да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна;
- 2) да детету пружи објашњење које се тиче могућих последица акта који он предузима;
- 3) да пренесе суду мишљење детета, ако дете није непосредно изразило мишљење пред судом, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета.

Дужност других

Члан 309. (члан 268. ПЗ)

Одредбе чл. 306–308. овог законика примењују се и у другим судским поступцима у вези са породичним односима ако се ти поступци односе и на права детета.

Одредбе чл. 306–308. овог законика дужни су да примењују и органи који воде друге поступке ако се ти поступци односе и на права детета.

Нарочита хитност поступка

Члан 310. (члан 269. ПЗ)

Поступак за заштиту права детета и поступак за лишење родитељског права нарочито су хитни.

Прво рочиште заказује се тако да се одржи у року од осам дана од дана када је тужба примљена у суду.

Другостепени суд дужан је да донесе одлуку у року од 15 дана од дана када му је достављена жалба.

Налаз и стручно мишљење

Члан 311. (члан 270. ПЗ)

Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Ограничење диспозиције парничних страна

Члан 312. (члан 271. ПЗ)

У парници за заштиту права детета и у парници за вршење односно лишење родитељског права не може се изрећи пресуда због пропуштања нити пресуда на основу признања или одрицања.

У парници за заштиту права детета и у парници за вршење односно лишење родитељског права странке не могу да закључе судско поравнање.

Одлука о вршењу родитељског права

Члан 313. (члан 272. ПЗ)

Споразум родитеља о заједничком или самосталном вршењу родитељског права представља основ за изреку пресуде о вршењу родитељског права ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

Ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем доноси суд.

Када суд донесе одлуку о заједничком или самосталном вршењу родитељског права, а дете се не налази код родитеља који треба да врши родитељско право, суд ће наредити да се дете одмах преда родитељу који треба да врши родитељско право.

Садржај одлука суда

Члан 314. (члан 273. ПЗ)

Суд може пресудом у парници за заштиту права детета одлучити и о вршењу односно лишењу родитељског права.

Суд може пресудом у парници за вршење родитељског права одлучити и о потпуном или делимичном лишењу родитељског права.

Суд може пресудом у парници за заштиту права детета и у парници за вршење односно лишење родитељског права одредити једну или више мера заштите од насиља у породици.

5. ПОСТУПАК У СПОРУ ЗА ПОНИШТЕЊЕ УСВОЈЕЊА

Месна надлежност

Члан 315. (члан 274. ПЗ)

У парници за поништење усвојења месно је надлежан суд на чијем се подручју налази орган старатељства пред којим је засновано усвојење.

Право на поништење усвојења

Члан 316. (члан 275. ПЗ)

Право на поништење усвојења имају усвојиоци, усвојеник, родитељи односно старалац усвојеника, лица која имају правни интерес да усвојење буде поништено, као и јавни тужилац.

Лице које је изјаву о сагласности за усвојење дало под принудом или у заблуди има право за поништење усвојења у року од годину дана од дана када је принуда престала или је заблуда уочена.

Пресуда о поништењу усвојења

Члан 317. (члан 276. ПЗ)

Пресуду о поништењу усвојења суд доставља органу старатељства пред којим је засновано усвојење који доноси решење о поништењу решења о новом упису рођења усвојеника.

На основу решења из претходног става оснажује се први упис рођења усвојеника.

6. ПОСТУПАК У ПАРНИЦИ ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ

Покретање поступка

Члан 318. (члан 278. ПЗ)

Тужбу за издржавање може поднети лице које се у смислу овог закона сматра повериоцем односно дужником издржавања и орган старатељства.

Покретање поступка за издржавање супружника односно ванбрачног партнера

Члан 319. (члан 279. ПЗ)

Тужба за издржавање супружника може се поднети током трајања брака, односно током трајања заједнице живота ванбрачних партнера.

Тужба за издржавање супружника може се поднети најкасније до закључења главне расправе у брачној парници.

Изузетно, бивши супружник који из оправданих разлога није поднео тужбу за издржавање у брачном спору може је поднети најкасније у року од годину дана од дана престанка брака, односно од дана када му је учињено последње фактичко давање на име издржавања.

У случају из претходног става тужбени захтев може бити усвојен само ако су услови од којих зависи право на издржавање постојали у време престанка брака и још увек постоје у време закључења главне расправе у спору за издржавање.

Тужба за издржавање ванбрачног партнера може се поднети у року од годину дана од дана престанка заједнице живота ванбрачних партнера, односно од дана када је учињено последње фактичко давање на име издржавања.

Нарочита хитност поступка

Члан 320. (члан 280. ПЗ)

Поступак у парници за издржавање нарочито је хитан.

Прво рочиште заказује се тако да се одржи у року од осам дана од дана када је тужба примљена у суду.

Другостепени суд дужан је да донесе одлуку у року од 15 дана од дана када му је достављена жалба.

Одступање од начела диспозиције

Члан 321. (члан 281. ПЗ)

Суд није везан границама тужбеног захтева за издржавање.

Евиденција и документација о издржавању

Члан 322. (члан 282. ПЗ)

Пресуду о издржавању суд је дужан да одмах достави органу старатељства на чијој територији поверилац издржавања има пребивалиште односно боравиште.

Орган старатељства дужан је да води евиденцију и документацију о издржаваним лицима.

Начин вођења евиденције и документације прописује министар надлежан за породичну заштиту.

7. ПОСТУПАК У ПАРНИЦАМА ЗА ЗАШТИТУ ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Месна надлежност

Члан 323. (члан 283. ПЗ)

У парници за заштиту од насиља у породици месно је надлежан, поред суда опште месне надлежности, и суд на чијем подручју има пребивалиште, односно боравиште члан породице према коме је насиље извршено.

Покретање поступка

Члан 324. (члан 284. ПЗ)

Тужбу за одређивање мере заштите од насиља у породици, као и за продужење мере заштите од насиља у породици, могу поднети: члан породице према коме је насиље извршено, његов законски заступник, јавни тужилац и орган старатељства.

Тужбу за престанак мере заштите од насиља у породици може поднети члан породице против кога је мера одређена.

Нарочита хитност поступка

Члан 325. (члан 285. ПЗ)

Поступак у парницама за заштиту од насиља у породици нарочито је хитан. Прво рочиште заказује се тако да се одржи у року од осам дана од дана када је тужба примљена у суду.

Другостепени суд дужан је да донесе одлуку у року од 15 дана од дана када му је достављена жалба.

Орган старатељства

Члан 326. (члан 286. ПЗ)

Ако орган старатељства није покренуо поступак у парници за заштиту од насиља у породици, суд може затражити од органа старатељства да пружи помоћ у прибављању потребних доказа и да изнесе своје мишљење о сврсисходности тражене мере.

Одступање од начела диспозитије

Члан 327. (члан 287. ПЗ)

Суд није везан границама тужбеног захтева у парницама за заштиту од насиља у породици.

Суд ће одредити и меру заштите од насиља у породици која није тражена, ако оцени да се таквом мером најбоље постиже заштита.

Дејство жалбе

Члан 328. (члан 288. ПЗ)

Жалба не задржава извршење пресуде о одређивању или продужењу мере заштите од насиља у породици.

Евиденција и документација о насиљу у породици

Члан 329. (члан 289. ПЗ)

Пресуду у парници за заштиту од насиља у породици суд је дужан да одмах достави како органу старатељства на чијој територији има пребивалиште односно боравиште члан породице према коме је насиље извршено,

тако и органу старатељства на чијој територији има пребивалиште односно боравиште члан породице против кога је мера заштите одређена.

Орган старатељства дужан је да води евиденцију и документацију како о лицима према којима је насиље извршено, тако и о лицима против којих је одређена мера заштите.

Начин вођења евиденције и документације прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Алијернајшива: Додаје се тачка 8 која гласи:

8. ПОСТУПАК У ПАРНИЦАМА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА

Члан 329а

ТУЖБУ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА МОЖЕ ПОДНЕТИ СВАКО ЛИЦЕ ЧИЈЕ ЈЕ ПРАВО НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА ПОВРЕЂЕНО.

ТУЖБОМ СЕ МОЖЕ ТРАЖИТИ:

– УТВРЂЕЊЕ ДА ЈЕ ТУЖЕНИ ПОВРЕДИО ПРАВО ТУЖИОЦА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА;

– ИЗВРШЕЊЕ РАДЊИ РАДИ УКЛАЊАЊА ПОСЛЕДИЦА ПОВРЕДЕ ПРАВА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА;

– ЗАБРАНА ДАЉЕГ ИЗВРШЕЊА РАДЊИ КОЈЕ ПРЕДСТАВЉАЈУ ПОВРЕДУ ПРАВА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА ТУЖИОЦА.

II. ПОСТУПАК ПРЕД ОРГАНОМ УПРАВЕ

1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Примена закона којим се уређује општи управни поступак

Члан 330. (члан 291. ПЗ)

На поступак органа управе који је у вези са породичним односима примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

У поступку пред органом старатељства примењују се и методе стручног социјалног рада и социјалне заштите.

2. ПОСТУПАК ЗАКЉУЧЕЊА БРАКА

Захтев за закључење брака

Члан 331. (члан 292. ПЗ)

Будући супружници подносе усмени или писмени захтев за закључење брака матичару општине у којој желе да закључе брак.

О усменом захтеву будућих супружника матичар сачињава записник.

Будући супружници, уз захтев за закључење брака, подносе извод из матичне књиге рођених за сваког од њих, а по потреби и доказ о спроведеном поступку давања дозволе за закључење брака.

Ако је будући супружник раније био у браку, поднеће доказ да је претходни брак престао ако ова чињеница није уписана у матичну књигу рођених.

Одбијање захтева за закључење брака

Члан 332. (члан 293. ПЗ)

Матичар утврђује, на основу изјава будућих супружника, приложених исправа и на други начин, да ли су испуњени сви услови за пуноважност брака предвиђени овим ЗАКОНИКОМ.

Матичар ће усмено саопштити подносиоцима захтева да не могу закључити брак ако утврди да нису испуњени сви услови за пуноважност брака предвиђени овим закоником.

На њихово тражење матичар је дужан да у року од осам дана донесе писмено решење о одбијању захтева за закључење брака.

Жалбу против решења о одбијању захтева за закључење брака подносиоци захтева могу изјавити министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Прихватање захтева за закључење брака

Члан 333. (члан 294. ПЗ)

Матичар одређује дан закључења брака у споразуму са будућим супружницима када утврди да су испуњени сви услови за пуноважност брака предвиђени овим закоником.

Упознавање са правним последицама закључења брака

Члан 334. (члан 295. ПЗ)

Матичар са будућим супружницима обавља разговор без присуства јавности у којем је дужан да их упозна са правним последицама које наступају закључењем брака.

Саветовање у погледу здравља

Члан 335. (члан 296. ПЗ)

Матичар ће препоручити будућим супружницима да се до дана закључења брака узајамно обавесте о стању свог здравља, а по потреби и да посете одговарајућу медицинску установу, како би добили потпуну информацију о свим подацима који се тичу њиховог здравља, дијагнозе и прогнозе болести, лечењу и резултатима лечења.

Матичар ће посебно препоручити будућим супружницима да се упознају са могућностима и предностима планирања породице.

Саветовање у погледу личних и имовинских односа

Члан 336. (члан 297. ПЗ)

Матичар ће препоручити будућим супружницима да посете брачно или породично саветовалиште и да се упознају са важностима одржавања складних брачних и породичних односа.

Матичар ће препоручити будућим супружницима да се споразумеју о презимену.

Одустајање

Члан 337. (члан 298. ПЗ)

Ако се подносиоци захтева не појаве у договорено време, а изостанак не оправдају, матичар ће констатовати да су одустали од закључења брака.

Место и начин закључења брака

Члан 338. (члан 299. ПЗ)

Брак се закључује јавно, на свечан начин, у просторији посебно предвиђеној за ту намену.

Просторија предвиђена за закључење брака мора бити пригодна уређена и у њој мора бити истакнута застава Републике Србије, а матичар преко груди мора носити ленту у бојама заставе Републике Србије.

Матичар може, изузетно, дозволити да се брак закључи и на другом месту, ако за то постоје нарочито оправдани разлози, ако се обезбеде услови у погледу свечаног изгледа просторије и ако се тиме не вређа достојанство чина закључења брака.

Учесници приликом закључења брака

Члан 339. (члан 300. ПЗ)

Закључењу брака присуствују будући супружници, два сведока и матичар. Сведок приликом закључења брака може бити свако пословно способно лице.

Закључење брака преко пуномоћника

Члан 340. (члан 301. ПЗ)

Општинска управа може, изузетно, решењем дозволити да се брак закључи у присуству једног будућег супружника и пуномоћника другог будућег супружника ако за то постоје нарочито оправдани разлози.

Пуномоћје за закључење брака мора бити оверено и издато само ради закључења брака.

Пуномоћје треба да садржи личне податке о властодавцу, пуномоћнику и будућем супружнику који ће присуствовати закључењу брака, као и датум овере пуномоћја.

Пуномоћје важи 90 дана од дана оверавања.

Жалбу против решења о одбијању захтева за закључење брака преко пуномоћника подносиоци захтева могу изјавити министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Чин закључења брака

Члан 341. (члан 302. ПЗ)

Закључење брака почиње утврђивањем идентитета будућих супружника и извештајем матичара да су они приступили закључењу брака те да су

за пуноважност њиховог брака испуњени сви услови предвиђени овим ЗАКОНИКОМ.

Ако се брак закључи преко пуномоћника, матичар ће прочитати приложено пуномоћје.

Када матичар утврди да на његов извештај нема приговора, на пригодан начин ће упознати будуће супружнике са правима и дужностима у браку, а затим ће сваког од њих појединачно упитати да ли слободно пристаје да закључи брак са оним другим.

После датих потврдних изјава воље будућих супружника матичар проглашава да је брак закључен.

После проглашења да је брак закључен матичар ће упитати супружнике како гласи њихов споразум о презимену.

Уписивање брака у матичну књигу

Члан 342. (члан 303. ПЗ)

Закључени брак матичар уписује у матичну књигу венчаних и у матичну књигу рођених за оба супружника.

Упис брака у матичну књигу венчаних потписују супружници својим именом и новим презименом, пуномоћник својим именом и презименом поред личног имена супружника кога заступа, сведоци и матичар.

После потписивања матичар уручује супружницима извод из матичне књиге венчаних.

Достављање извештаја о закљученом браку

Члан 343. (члан 304. ПЗ)

Ако је место рођења супружника различито од места закључења брака, матичар доставља извештај о закљученом браку надлежном матичару.

Ако је брак закључио страни држављанин, матичар ће извод из матичне књиге венчаних доставити министарству надлежном за правосуђе, које ће о закљученом браку обавестити надлежно инострано дипломатско-конзуларно представништво у нашој земљи.

Матичар ће, у случају из претходног става, уз извод из матичне књиге венчаних доставити и податке о месту пребивалишта страног држављанина у иностранству.

3. ПОСТУПАК ПРИЗНАЊА ОЧИНСТВА

Изјава о признању очинства

Члан 344. (члан 305. ПЗ)

Изјава о признању очинства даје се, по правилу, матичару који води матичну књигу рођених за дете и о њој се саставља записник.

Ако је изјава о признању очинства дата матичару који није надлежан, као и ако је изјава дата пред органом старатељства или судом, орган пред којим је признато очинство дужан је да без одлагања записник или исправу која садржи изјаву о признању очинства достави матичару који води матичну књигу рођених за дете.

Изјава о признању очинства не може се дати преко законског заступника или пуномоћника.

Изјава о сагласности са признањем очинства

Члан 345. (члан 306. ПЗ)

Када прими изјаву о признању очинства, матичар је дужан да позове мајку и дете, односно мајку или дете, односно стараоца детета, да у року од 30 дана дају изјаву о сагласности са признањем очинства.

Ако је мајка у пријави рођења детета навела да оцем детета сматра мушкарца који је касније признао очинство, неће се тражити њена сагласност у смислу претходног става.

Саветовање оца

Члан 346. (члан 307. ПЗ)

Ако мајка и дете, односно мајка или дете, односно старалац детета, у року од 30 дана од дана пријема позива из претходног члана не дају никакву изјаву или изјаве да одбијају давање сагласности са признањем очинства, матичар је дужан да мушкарца који је признао очинство поучи о његовом праву на утврђивање очинства судском одлуком.

Саветовање мајке

Члан 347. (члан 308. ПЗ)

Када мајка пријављује рођење детета ван брака, матичар је дужан да је поучи о њеном праву да именује мушкарца кога сматра оцем детета.

Ако мајка именује мушкарца кога сматра оцем детета, матичар је дужан да позове тог мушкарца да у року од 30 дана дâ изјаву о признању очинства.

Ако мушкарац кога је мајка именовала оцем детета у року од 30 дана не дâ никакву изјаву или изјави да он није отац детета, матичар је дужан да мајку поучи о њеном праву на утврђивање очинства судском одлуком.

Утврђивање испуњености услова за упис признања очинства у матичну књигу

Члан 348. (члан 309. ПЗ)

Матичар утврђује, на основу изјава странака, приложених исправа и на други начин, да ли су испуњени сви услови за упис признања очинства у матичну књигу рођених.

Матичар ће усмено саопштити мајци да мушкарац за кога је она навела да га сматра оцем детета није признао очинство и о томе ће сачинити службену белешку.

Матичар ће усмено саопштити мушкарцу који је признао очинство да нису испуњени сви законски услови за упис признања очинства у матичну књигу рођених и о томе ће сачинити службену белешку.

Када утврди да су испуњени сви законски услови, матичар ће уписати признање очинства у матичну књигу рођених.

Упис признања очинства у матичну књигу

Члан 349. (члан 310. ПЗ)

Признање очинства уписује матичар који води матичну књигу рођених за дете.

После уписа признања очинства матичар уручује оцу извод из матичне књиге рођених за дете.

4. ПОСТУПАК ЗАСНИВАЊА УСВОЈЕЊА

Покретање поступка

Члан 350. (члан 311. ПЗ)

Поступак заснивања усвојења могу покренути орган старатељства по службеној дужности, будући усвојиоци и родитељи односно стараца детета.

Захтев усвојиоца за заснивање усвојења

Члан 351. (члан 312. ПЗ)

Будући усвојиоци подносе писмени захтев за заснивање усвојења органу старатељства на чијем подручју они имају заједничко пребивалиште, односно боравиште.

Страни држављани подносе писмени захтев за заснивање усвојења преко министарства надлежног за породичну заштиту.

Будући усвојиоци уз захтев за заснивање усвојења подносе извод из матичне књиге рођених за сваког од њих, као и друге доказе о својој подобности да усвоје дете (општа подобност усвојиоца).

Захтев родитеља или староца детета за заснивање усвојења

Члан 352. (члан 313. ПЗ)

Родитељ или старалац детета подноси писмени захтев за заснивање усвојења органу старатељства на чијем подручју дете има пребивалиште, односно боравиште.

Родитељ или старалац детета уз захтев за заснивање усвојења подноси извод из матичне књиге рођених за дете, као и друге доказе о подобности детета да буде усвојено (општа подобност усвојеника).

Када прими захтев родитеља за заснивање усвојења, орган старатељства дужан је да му препоручи да се подвргне психо-социјалном саветовању у органу старатељства, породичном саветовалишту или у другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

У примереном року након што је родитељу препоручено психо-социјално саветовање, орган старатељства ће позвати родитеља и дете које је навршило 10. годину живота да пред њим дају писмене изјаве о сагласности за усвојење.

Након што родитељ да писмену изјаву о сагласности за усвојење, орган старатељства је дужан да детету постави привременог староца који ће га заступати у поступку заснивања усвојења, ОСИМ АКО ЈЕ УСВОЈИЛАЦ СУПРУЗНИК ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР РОДИТЕЉА ДЕТЕТА ИЛИ УСВОЈИОЦА.

Општа подобност усвојиоца и усвојеника

Члан 353. (члан 314. ПЗ)

Орган старатељства утврђује да ли су будући усвојиоци подобни да усвоје дете (општа подобност усвојиоца) и да ли је дете подобно да буде ус-

војено (општа подобност усвојеника) на основу изјава будућих усвојиоца, родитеља или стараоца детета, самог детета, на основу приложених исправа и на други начин.

Одлука о општој подобности доноси се на основу налаза и стручног мишљења психолога, педагога, социјалног радника, правника и лекара.

Налаз и мишљење из претходног става дају стручњаци органа старатељства. Орган старатељства може затражити налаз и мишљење и од стручњака породичних саветовалишта или других установа специјализованих за посредовање у породичним односима, као и од здравствених установа.

Одбијање захтева за заснивање усвојења

Члан 354. (члан 315. ПЗ)

Орган старатељства доноси писмено решење о одбијању захтева за заснивање усвојења ако утврди да подносиоци захтева нису подобни за усвојиоце (општа подобност усвојиоца), односно да дете није подобно да буде усвојено (општа подобност усвојеника).

Орган старатељства дужан је да решење из претходног става донесе у року од 60 дана од дана предаје уредног захтева.

Жалбу против решења о одбијању захтева за заснивање усвојења подносиоци захтева могу изјавити министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Јединствени лични регистар усвојења

Члан 355. (члан 316. ПЗ)

Када утврди да су будући усвојиоци подобни да усвоје дете (општа подобност усвојиоца), односно да је дете подобно да буде усвојено (општа подобност усвојеника), орган старатељства дужан је да податке о будућим усвојиоцима односно будућем усвојенику одмах унесе у Јединствени лични регистар усвојења.

Јединствени лични регистар усвојења води министарство надлежно за породичну заштиту.

Јединствени лични регистар усвојења садржи евиденцију података о будућим усвојиоцима за које је утврђено да су подобни да усвоје дете (општа подобност усвојиоца) и деци за коју је утврђено да су пододна да буду усвојена (општа подобност усвојеника).

Начин вођења Јединственог личног регистра усвојења прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Избор будућих усвојиоца

Члан 356. (члан 317. ПЗ)

Орган старатељства који је утврдио општу подобност усвојеника бира будуће усвојиоце на основу евиденције из Јединственог личног регистра усвојења и о томе доноси посебан закључак.

Избор будућих усвојиоца не врши се ако дете усваја супружник или ванбрачни партнер родитеља детета, односно ако усвојено дете усваја супружник или ванбрачни партнер усвојиоца детета.

Избор будућих усвојиоца не врши се ако усвојиоци и родитељ односно старалац детета споразумно изврше избор и ако орган старатељства процени да је такав споразум у најбољем интересу детета.

Прилагођавање

Члан 357. (члан 318. ПЗ)

Орган старатељства који је изабрао будуће усвојиоце дужан је да им упуту дете ради узајамног прилагођавања, осим ако је усвојилац страни држављанин.

Период прилагођавања не може трајати дуже од шест месеци.

Орган старатељства дужан је да надзире успешност узајамног прилагођавања будућих усвојиоца и детета те да о својим оценама саставља службене белешке (поседна подобност усвојиоца и усвојеника).

Алитернајива: У ставу 1. бришу се речи “осим ако је усвојилац страни држављанин”.

Одбијање захтева за заснивање усвојења

Члан 358. (члан 319. ПЗ)

Орган старатељства доноси писмено решење о одбијању захтева за заснивање усвојења ако утврди да узајамно прилагођавање није било успешно.

Жалбу против решења о одбијању захтева за заснивање усвојења подносиоци захтева могу изјавити министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење о усвојењу

Члан 359. (члан 320. ПЗ)

Орган старатељства који је изабрао будуће усвојиоце доноси писмено решење о усвојењу:

1) ако су будући усвојиоци подобни да усвоје дете (општа подобност усвојиоца);

2) ако је дете подобно да буде усвојено (општа подобност усвојеника)
и

3) ако утврди да је узајамно прилагођавање будућих усвојиоца и детета било успешно (поседна подобност усвојиоца и усвојеника).

Усвојење је засновано даном доношења решења о усвојењу.

Алтернатива: Став 2 се мења тако да гласи:

ПРОТИВ РЕШЕЊА О УСВОЈЕЊУ МОЖЕ СЕ ПОДНЕТИ ЖАЛБА МИНИСТАРСТВУ НАДЛЕЖНОМ ЗА ПОРОДИЧНУ ЗАШТИТУ У РОКУ ОД 8 (15) ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА РЕШЕЊА.

УСВОЈЕЊЕ ЈЕ ЗАСНОВАНО ДАНОМ КОНАЧНОСТИ РЕШЕЊА О УСВОЈЕЊУ.

Напомена: Поставља се питање да ли да се обе врсте усвојења заснивају решењем органа старатељства, као што је на пр. у праву Црне Горе (чл. 142 ПЗ), Републике Српске (чл. 166–167), Федерације БиХ (чл. 111), Брчко Дистрикта (чл. 94), или решењем комисије за усвојење као у Македонији (чл. 141 ПЗ), или то мењати тако да се само потпуно усвојење заснива решењем органа старатељства, а непотпуно свечаним уговором склопљеним пред органом старатељства. У Хрватској (чл. 141 ПЗ) и Словенији (чл. 150) је предвиђено само потпуно усвојење које се у обе државе заснива одлуком органа старатељства.

Упознавање са правним последицама

Члан 360. (члан 321. ПЗ)

Службено лице органа старатељства са будућим усвојиоцима обавља разговор без присуства јавности у којем је дужно да их упозна са правним последицама које наступају заснивањем усвојења.

Службено лице органа старатељства може обавити разговор и са дететом, ако је то у складу са годинама и зрелошћу детета, у којем ће га подродно обавестити о предстојећем усвојењу.

Саветовање

Члан 361. (члан 322. ПЗ)

Службено лице органа старатељства препоручиће будућим усвојиоцима да детету саопште истину о његовом пореклу што је пре могуће.

Службено лице органа старатељства дужно је да препоручи будућим усвојиоцима да се подвргну и психосоцијалном саветовању у органу старатељства, породичном саветовалишту или у другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Искључивање јавности

Члан 362. (члан 323. ПЗ)

У поступку заснивања усвојења јавност је искључена.

Подаци из евиденције и документације о усвојењу спадају у службену тајну и њу су дужни да чувају сви учесници у поступку којима су ти подаци доступни.

Записник о усвојењу

Члан 363

О ЗАСНИВАЊУ УСВОЈЕЊА ВОДИ СЕ ПОСЕБАН ЗАПИСНИК.

У ЗАПИСНИК О ЗАСНИВАЊУ ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА УНОСЕ СЕ СВЕ ПРЕДУЗЕТЕ РАДЊЕ И ДАТЕ ИЗЈАВЕ А ПОСЕБНО ИЗЈАВА О ЛИЧНОМ ИМЕНУ УСВОЈЕНИКА.

У ЗАПИСНИК О ЗАСНИВАЊУ КОД НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА УНОСИ СЕ И СПОРАЗУМ УСВОЈИОЦА И РОДИТЕЉА ОДНОСНО СТАРАОЦА ДЕТЕТА О ЛИЧНОМ ИМЕНУ И НАСЛЕДНИМ ПРАВИМА УСВОЈЕНИКА.

ЗАПИСНИК ПОТПИСУЈУ ЛИЦА КОЈА СУ ПРИЛИКОМ ЗАСНИВАЊА УСВОЈЕЊА ДАЛА ИЗЈАВУ, СЛУЗБЕНО ЛИЦЕ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА КОЈЕ ВОДИ ПОСТУПАК И ЗАПИСНИЧАР.

КОД ЗАСНИВАЊА УСВОЈЕЊА У ЗАПИСНИК СЕ УНОСИ НОВО ПРЕЗИМЕ УСВОЈЕНИКА, АКО ЈЕ ПРЕЗИМЕ ПРИЛИКОМ ЗАСНИВАЊА УСВОЈЕЊА ПРОМЕЊЕНО.

У ЗАПИСНИК О ЗАСНИВАЊУ ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА НЕ УНОСЕ СЕ ПОДАЦИ О РОДИТЕЉУ УСВОЈЕНИКА КОЈИ ЈЕ ДАО САГЛАСНОСТ ЗА УСВОЈЕЊЕ СВОГ ДЕТЕТА БЕЗ ОЗНАЧАВАЊА УСВОЈИОЦА.

КОД ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА У МАТИЦНУ КЊИГУ РОЂЕНИХ УСВОЈИЛАЦ СЕ УПИСУЈЕ КАО РОДИТЕЉ УСВОЈЕНИКА.

Место и начин уручивања решења

Члан 364. (члан 324. ПЗ)

Решење о усвојењу уручује се на свечан начин лично усвојиоцима и стараоцу усвојеника.

Уручивању решења из претходног става може присуствовати и дете ако је то у складу са његовим годинама и зрелошћу.

Решење о новом упису рођења

Члан 365. (члан 325. ПЗ)

На основу решења О ПОТПУНОМ усвојењу орган старатељства доноси решење о новом упису рођења усвојеника.

Решењем о новом упису рођења усвојеника подаци о родитељима замењују се подацима о усвојиоцима.

Решење о новом упису коначно је и њиме се поништава ранији упис рођења усвојеника.

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА ДУЖАН ЈЕ ПРАВОСНАЖНО РЕШЕЊЕ О ЗАСНИВАЊУ НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА ОДМАХ ДОСТАВИТИ НАДЛЕЖНОМ МАТИЧАРУ РАДИ УПИСА У МАТИЧНУ КЊИГУ РОЂЕНИХ.

Уписивање и увид у матичну књигу

Члан 366. (члан 326. ПЗ)

У СЛУЧАЈУ ПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА решење о новом упису рођења усвојеника доставља се без одлагања матичару који води матичну књигу рођених за дете.

После новог уписа рођења усвојеника право увида у матичну књигу рођених за дете имају само дете и усвојиоци детета, А КОД НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА И РОДИТЕЉИ ДЕТЕТА.

Пре него што дозволи детету увид у матичну књигу рођених, матичар је дужан да упуту дете на психосоцијално саветовање у орган старатељства, породично саветовалиште или у другу установу која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Евиденција и документација о усвојењу

Члан 367. (члан 327. ПЗ)

Орган старатељства дужан је да води евиденцију и документацију о усвојеној деци.

Начин вођења евиденције и документације прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Поступак заснивања хранитељства

Члан 368. (члан 328. ПЗ)

У поступку заснивања хранитељства сходно се примењују одредбе о поступку заснивања усвојења.

Начин вођења евиденције и документације о хранитељству прописује министар надлежан за породичну заштиту.

5. ПОСТУПАК СТАВЉАЊА ПОД СТАРАТЕЉСТВО

Покретање поступка

Члан 369. (члан 329. ПЗ)

Поступак стављања под старатељство покреће орган старатељства по службеној дужности.

Иницијативу за покретање поступка стављања под старатељство могу да поднесу здравствене и образовне установе или установе социјалне заштите, правосудни и други државни органи, удружења и грађани.

Месна надлежност

Члан 370. (члан 330. ПЗ)

У поступку стављања под старатељство месно је надлежан орган старатељства према месту пребивалишта, односно боравишта штићеника.

Месна надлежност за штићеника коме се не могу утврдити ни пребивалиште ни боравиште одређује се према месту где је штићеник нађен.

Искључивање јавности

Члан 371. (члан 331. ПЗ)

У поступку стављања под старатељство јавност је искључена.

Подаци из евиденције и документације о стављању под старатељство спадају у службену тајну и њу су дужни да чувају сви учесници у поступку којима су ти подаци доступни.

Хитност поступка

Члан 372. (члан 332. ПЗ)

Поступак стављања под старатељство јесте хитан.

Привремени закључак о обезбеђењу смештаја штићеника орган старатељства дужан је да донесе у року од 24 сата од тренутка када је обавештен о постојању потребе за старатељством.

Ако штићеник има имовину, орган старатељства дужан је да изврши попис имовине штићеника најкасније у року од осам дана од дана када је обавештен о постојању потребе за старатељством.

Решење о стављању под старатељство орган старатељства дужан је да донесе одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана када је обавештен о постојању потребе за старатељством над малолетним дететом, односно од дана пријема судске одлуке о лишењу пословне способности пунолетног лица.

Напомена: Став 1 би се изоставио ако се усвоји једна од варијанти члана 247.

Решење о стављању под старатељство

Члан 373. (члан 333. ПЗ)

Орган старатељства доноси решење о стављању под старатељство ако утврди да за то постоје законски разлози и без одлагања уручује га стараоцу, као и ЛИЦУ КОЈЕ ЈЕ СТАВЉЕНО ПОД СТАРАТЕЉСТВО.

Ако штићеник има имовину, стараоцу се уручује и извештај сталне комисије за попис и процену вредности имовине штићеника, а сама имовина предаје се СТАРАОЦУ на управљање и располагање.

Решењем о стављању под старатељство одређују се права и дужности стараоца.

Уручивањем решења о стављању под старатељство сматра се да је старалац упознат са својим правима и дужностима (увођење стараоца у дужност).

Жалбу против решења о стављању под старатељство може изјавити старалац, ЛИЦЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ КОЈЕ ЈЕ СПОСОБНО ЗА РАСУЂИВАЊЕ И лице које има правни интерес, министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење о постављењу новог стараоца

Члан 374. (члан 334. ПЗ)

Орган старатељства доноси решење о постављењу новог стараоца ако утврди да је претходно постављени старалац разрешен дужности или је умро.

На решење из претходног става примењују се одредбе претходног члана.

Притужба на рад стараоца

Члан 375. (члан 335. ПЗ)

Притужбу на рад стараоца органу старатељства могу поднети штићеник који је способан за расуђивање и лице које има правни интерес.

Орган старатељства дужан је да на притужбу из претходног става одговори у року од 15 дана од дана када је притужба примљена у органу старатељства.

Решење о разрешењу стараоца

Члан 376. (члан 336. ПЗ)

Орган старатељства доноси решење о разрешењу стараоца ако утврди да за то постоје законски разлози и уручује га стараоцу без одлагања.

Жалбу против решења о разрешењу стараоца може изјавити старалац, ШТИЋЕНИК, АКО ЈЕ СПОСОБАН ЗА РАСУЂИВАЊЕ, односно лице које има правни интерес, министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Примопредаја између ранијег и новог стараоца обавља се по правилима о стављању под старатељство.

Решење о разрешењу стараоца

Члан 377. (члан 336. ПЗ)

Орган старатељства доноси решење о разрешењу стараоца ако утврди да за то постоје законски разлози и уручује га стараоцу И ШТИЋЕНИКУ без одлагања.

Жалбу против решења о разрешењу стараоца може изјавити старалац, ЛИЦЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ АКО ЈЕ СПОСОБНО ЗА РАСУЂИВАЊЕ ОДНОСНО лице које има правни интерес, министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Примопредаја између ранијег и новог стараоца обавља се по правилима о стављању под старатељство.

Решење о престанку старатељства

Члан 378. (члан 337. ПЗ)

Орган старатељства доноси решење о престанку старатељства ако утврди да за то постоје законски разлози и уручује га без одлагања стараоцу и штићенику.

Жалбу против решења о престанку старатељства могу изјавити старалац и штићеник који је способан за расуђивање, односно лице које има правни интерес, министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Притужба на рад органа старатељства

Члан 379. (члан 338. ПЗ)

Притужбу на рад органа старатељства могу поднети старалац, штићеник који је способан за расуђивање и лице које има правни интерес.

Притужба се подноси министарству надлежном за породичну заштиту. Министарство надлежно за породичну заштиту које је дужно да одговори на притужбу у року од 30 дана од дана пријема притужбе.

Уписивање у матичну књигу

Члан 380. (члан 339. ПЗ)

Коначно решење о стављању под старатељство односно коначно решење о престанку старатељства доставља се без одлагања матичару који води матичну књигу рођених за штићеника.

Ако штићеник има непокретности, решење из претходног става уписује се и у јавни регистар права на непокретностима.

Евиденција и документација о стављању под старатељство

Члан 381. (члан 340. ПЗ)

Орган старатељства дужан је да води евиденцију и документацију о штићеницима.

Начин вођења евиденције и документације прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Други поступци пред органом старатељства

Члан 382. (члан 341. ПЗ)

Орган старатељства води и друге поступке, у складу са законом.

Орган старатељства решењем одлучује о мерама превентивног или корективног надзора над вршењем родитељског права односно о одређивању и промени личног имена детета.

Жалбу против решења из претходног става могу изјавити родитељи детета министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Напомена: Има мишљења да одредбе о посебним поступцима у вези са породичноправним споровима треба унети у Закон о парничном поступку. О том питању биће драгоцен мишљења у предстојећој јавној расправи.

САДРЖАЈ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
-----------------------	---

Први део

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	9
-----------------------	---

Други део

БРАК

I. ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА	13
1. УСЛОВИ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА	13
2. СМЕТЊЕ И ЗАБРАНЕ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ БРАКА	13
II. ПРАВА, ДУЖНОСТИ И СЛОБОДЕ СУПРУЖНИКА	15
III. ПРЕСТАНАК БРАКА	17
1. НИШТАВОСТ БРАКА	18
2. РУШЉИВОСТ БРАКА	19
3. РАЗВОД БРАКА	20

Трећи део

ОДНОСИ ДЕТЕТА И РОДИТЕЉА

I. ПОРОДИЧНИ СТАТУС ДЕТЕТА	21
1. МАТЕРИНСТВО И ОЧИНСТВО	21
2. МАТЕРИНСТВО И ОЧИНСТВО У СЛУЧАЈУ ЗАЧЕЋА УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ	25
II. ДЕТЕ ПОД РОДИТЕЉСКИМ СТАРАЊЕМ	30
1. ПРАВА ДЕТЕТА	30
2. РОДИТЕЉСКО ПРАВО	35
2.1. Садржина родитељског права	35
2.2. Вршење родитељског права	37
2.3. Надзор над вршењем родитељског права	40
2.4. Лишење родитељског права	41
2.5. Престанак родитељског права	42
2.6. Продужење родитељског права	43

Четврти део
УСВОЈЕЊЕ

I. ЗАСНИВАЊЕ УСВОЈЕЊА	45
1. НАДЛЕЖНОСТ	45
2. ОПШТА ПОДОБНОСТ УСВОЈЕНИКА	45
3. ОПШТА ПОДОБНОСТ УСВОЈИОЦА	47
II. ВРСТЕ И ДЕЈСТВА УСВОЈЕЊА	49
III. ПРЕСТАНАК УСВОЈЕЊА	50
1. РАСКИД НЕПОТПУНОГ УСВОЈЕЊА	52

Пети део
ХРАЊЕНИШТВО

I. ЗАСНИВАЊЕ ХРАЊЕНИШТВА	55
1. ОПШТА ПОДОБНОСТ ХРАЊЕНИКА	55
2. ОПШТА ПОДОБНОСТ ХРАНИОЦА	56
II. ДЕЈСТВА ХРАЊЕНИШТВА	57
III. ПРЕСТАНАК ХРАЊЕНИШТВА	58

Шести део
СТАРATEЉСТВО

I. СТАВЉАЊЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВО	59
II. СТАРАЛАЦ	59
1. ПОСТАВЉАЊЕ СТАРАОЦА	59
2. РАЗРЕШЕЊЕ СТАРАОЦА	62
III. ДЕЈСТВА СТАРАТЕЉСТВА	63
1. ДУЖНОСТИ СТАРАОЦА	63
2. ПРАВА СТАРАОЦА	66
IV. ПРЕСТАНАК СТАРАТЕЉСТВА	67

Седми део
ИЗДРЖАВАЊЕ

I. ИЗДРЖАВАЊЕ СУПРУЖНИКА	69
II. ИЗДРЖАВАЊЕ ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА	69

III. ИЗДРЖАВАЊЕ МАЈКЕ ДЕТЕТА	70
IV. ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕТЕТА, РОДИТЕЉА И ДРУГИХ СРОДНИКА	70
V. ОДРЕЂИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК ИЗДРЖАВАЊА	72
VI. ФОНД ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ ДЕЦЕ (Алиментациони фонд)	76

Осми део

ИМОВИНСКИ ОДНОСИ

I. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ СУПРУЖНИКА	78
1. ПОСЕБНА ИМОВИНА	79
2. ЗАЈЕДНИЧКА ИМОВИНА	79
2.1. Деоба заједничке имовине	81
2.2. Одговорност за обавезе	83
3. УГОВОРИ СУПРУЖНИКА	84
II. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ВАНБРАЧНИХ ПАРТНЕРА	88
III. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ДЕТЕТА И РОДИТЕЉА	88
IV. ИМОВИНСКИ ОДНОСИ ЧЛАНОВА ПОРОДИЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	89

Девети део

ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ	93
------------------------------------	----

Десети део

ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ У ПОРОДИЧНИМ
ПРАВНИМ СПОРОВИМА

I. ПОСТУПАК ПРЕД СУДОМ	97
1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ	97
2. ПОСТУПАК У БРАЧНИМ ПАРНИЦАМА	97
2.1. Поступак посредовања	103
2.2. Мирење	104
2.3. Поравнање	106
3. ПОСТУПАК У СПОРУ О МАТЕРИНСТВУ И ОЧИНСТВУ	108
4. ПОСТУПАК У ПАРНИЦИ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА ДЕТЕТА И У ПАРНИЦИ ЗА ВРШЕЊЕ ОДНОСНО ЛИШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА	113

5. ПОСТУПАК У СПОРУ ЗА ПОНИШТЕЊЕ УСВОЈЕЊА	117
6. ПОСТУПАК У ПАРНИЦИ ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ	118
7. ПОСТУПАК У ПАРНИЦАМА ЗА ЗАШТИТУ ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ	119
II. ПОСТУПАК ПРЕД ОРГАНОМ УПРАВЕ	121
1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ	121
2. ПОСТУПАК ЗАКЉУЧЕЊА БРАКА	122
3. ПОСТУПАК ПРИЗНАЊА ОЧИНСТВА	126
4. ПОСТУПАК ЗАСНИВАЊА УСВОЈЕЊА	127
5. ПОСТУПАК СТАВЉАЊА ПОД СТАРАТЕЛЈСТВО	134